

Torsdagen den 10 februari

Kl. 12.00 – 12.34
14.00 – 18.26

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 4 februari.

2 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2004/05:77 till justitieutskottet
2004/05:78 till lagutskottet

Skrivelse
2004/05:79 till miljö- och jordbruksutskottet

3 § Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien

Föredrogs
konstitutionsutskottets betänkande 2004/05:KU21
Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien (prop. 2004/05:83).

*Sekretess hos
den kommission
och det råd
som har inrättats
med anledning av
naturkatastrofen
i Asien*

Kammaren biföll utskottets förslag att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 1 GÖRAN LENNMARKER (m):

Fru talman! Det här är konstitutionsutskottets betänkande nr 21. Det är ett enhälligt betänkande som handlar om sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien.

Jag ber att få yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Bakgrunden till det här betänkandet är den tsunamikatastrof, den flodvågskatastrof, som drabbade länderna kring Indiska oceanen. Den drabbade inte bara dem utan också länder längre bort, inte minst Sverige som kanske är ett av de hårdast drabbade länderna, bortsett från dem som direkt gränsar till Indiska oceanen och fick del av flodvågskatastrofen.

Mot bakgrund av den här katastrofen har det i Sverige inrättats ett nationellt råd med uppdrag att verka för samordning av svenska myndigheters insatser för hjälp och stöd till dem som har drabbats av katastrofen. Rådet ska verka för goda kontakter mellan anhöriga och efterlevande och myndigheterna. Överlevande och anhöriga ska hos rådet kunna få vägledning och information om vart de kan vända sig för att få hjälp. Det är det ena organet.

Det andra är den oberoende kommitté som har tillsatts för att utvärdera och granska vår förmåga att hantera de påfrestningar som katastrofen har inneburit och också se på vilket sätt de erfarenheterna kan tas till vara. Den oberoende kommittén ska i sitt arbete aktivt inbjuda enskilda som berörts av katastrofen att dela med sig av sina erfarenheter och därmed ge underlag för kommitténs bedömningar.

Nu är det så att vår lagstiftning, sekretesslagen, inte ger möjlighet till personlig sekretess annat än till myndigheter som uttryckligen får denna möjlighet i lagen. Både det här nationella rådet och den oberoende kommissionen har inte den möjligheten. Det innebär att när kontakter mellan kommissionen eller rådet och enskilda leder till att det hos dessa myndigheter kommer att förvaras allmänna handlingar som innehåller uppgifter om enskildas personliga eller ekonomiska förhållanden finns det i dag inte någon bestämmelse i sekretesslagen som kan åberopas som hinder för att lämna ut uppgifter. Därför föreslås dessa förändringar.

Jag vill dock understryka att de här förslagen, som finns om sekretess, inte innebär någon inskränkning i rätten för den enskilda att yttra sig öppet. Det innebär heller ingen inskränkning i meddelarfriheten. Det är självklart, men jag vill ändå påtala att så är fallet.

Ser vi sedan till det förslag som föreligger så innebär det att det nationella rådet för samordning och stöd till drabbade med anledning av naturkatastrofen i Asien kan få möjlighet att hemligstämpla, att ha sekretess för de här personliga uppgifterna. Och när det gäller det rådet så har man ett så kallat omvänt skaderekvisit, som det heter för jurister, det vill säga att man utgår från att de personliga uppgifterna normalt ska vara hemliga. Det är ett slags parallell till vad som gäller i hälsovården eller i socialtjänsten. Man utgår från att de personliga uppgifterna helt enkelt är konfidentiella.

När det sedan gäller den oberoende kommissionen som ska granska gör man tvärtom. Där utgår man från att allting i princip ska vara offentligt, men om det är personliga uppgifter av sådan art som bör vara konfidentiella kan kommissionen efter en prövning bestämma att de ska vara det. Därmed har man bedömt de här två organen på olika sätt.

Jag vill nämna att det här har varit föremål för remissbehandling i en ganska bred omgång trots att det inte har varit en formell remissrunda i den vanliga meningen, och det har varit hos Lagrådet, som inte har haft något att invända.

Med detta, fru talman, yrkar jag bifall till förslaget i betänkandet som konstitutionsutskottet enhälligt har avgivit.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 5 §.)

KU12 Offentlighet och sekretess samt integritetsfrågor

Punkt 1 (DNA-register)

1. utskottet

2. res. (kd)

Votering:

257 för utskottet

24 för res.

68 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 45 m, 41 fp, 23 v, 17 c, 15 mp

För res.: 1 m, 23 kd

Frånvarande: 28 s, 9 m, 7 fp, 10 kd, 6 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkterna 2–8

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU22 Offentlighet och sekretess samt integritetsfrågor – förenklad ordning

Kammaren biföll utskottets förslag.

KU14 Statlig förvaltning, m.m.

Punkt 1 (Myndighetsstrukturen)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp)

Votering:

196 för utskottet

88 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 23 kd, 24 v, 17 c, 15 mp

För res. 1: 46 m, 42 fp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 6 (Dröjsmål hos myndigheter)

1. utskottet

2. res. 4 (m, fp, kd, c, mp)

Votering:

139 för utskottet

143 för res. 4

67 frånvarande

Kammaren biföll res. 4

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 115 s, 24 v

För res. 4: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c, 15 mp

Frånvarande: 29 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 13 (Myndigheters tillvaratagande av forskningsresultat)

1. utskottet

2. res. 7 (v)

Votering:

261 för utskottet

23 för res. 7

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 42 fp, 23 kd, 1 v, 17 c, 15 mp

För res. 7: 23 v

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 17 (HBT-kompetens i offentlig verksamhet)

1. utskottet

2. res. 10 (fp, v, c, mp)

Votering:

185 för utskottet

97 för res. 10

67 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 46 m, 23 kd

För res. 10: 41 fp, 24 v, 17 c, 15 mp

Frånvarande: 28 s, 9 m, 7 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 20 (Regelförenkling)

1. utskottet

2. res. 13 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

128 för res. 13

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 24 v, 15 mp

För res. 13: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU8 Konsumentfrågor

Punkt 1 (Konsumentpolitikens mål och inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (m, fp, kd, c)

Votering:

156 för utskottet

127 för res. 1

1 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 1 kd, 23 v, 15 mp

För res. 1: 46 m, 42 fp, 22 kd, 17 c

Avstod: 1 v

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 –

Yvonne Andersson (kd) anmälde att hon avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 3 (Konsumentverket)

1. utskottet

2. res. 3 (m, fp, kd, c)

Votering:

137 för utskottet

143 för res. 3

69 frånvarande

Kammaren biföll res. 3.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 113 s, 24 v

För res. 3: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c, 15 mp

Frånvarande: 31 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 6 (Butikskedjornas egna varumärken)

1. utskottet

2. res. 6 (fp, c)

Votering:

223 för utskottet

59 för res. 6

2 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 23 kd, 24 v, 13 mp

För res. 6: 42 fp, 17 c

Avstod: 2 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 –

Mona Jönsson (mp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 11 (Konsumenträtt inom offentlig verksamhet)

1. utskottet
2. res. 10 (m, fp, kd, c)

Votering:

138 för utskottet

143 för res. 10

68 frånvarande

Kammaren biföll res. 10.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 114 s, 24 v

För res. 10: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c, 15 mp

Frånvarande: 30 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 15 (Resegarantisystemet)

1. utskottet
2. res. 11 (m, fp, kd, c)

Votering:

138 för utskottet

143 för res. 11

68 frånvarande

Kammaren biföll res. 11.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 114 s, 24 v

För res. 11: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c, 15 mp

Frånvarande: 30 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 18 (Överskultsättning)

1. utskottet
2. res. 12 (v, fp)

Votering:

203 för utskottet

80 för res. 12

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 23 kd, 2 v, 15 c

För res. 12: 42 fp, 22 v, 1 c, 15 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 6 c, 2 mp, 1 -

Peter Pedersen (v) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 20 (Könsdiskriminerande reklam)

1. utskottet
2. res. 14 (v)

Votering:

182 för utskottet

39 för res. 14

63 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 19 kd

För res. 14: 24 v, 15 mp

Avstod: 42 fp, 4 kd, 17 c

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 25 (Märkning av skinn och päls från djur)

1. utskottet

2. res. 19 (v)

Votering:

240 för utskottet

43 för res. 19

1 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 46 m, 40 fp, 23 kd, 15 c

För res. 19: 2 fp, 24 v, 2 c, 15 mp

Avstod: 1 s

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

LU10 Barn och föräldrar m.m.

Punkt 1 (Hänsynen till barnets bästa)

Yrkanden:

1. utskottet

2. utskottets förslag med den ändring däri som föranleddes av bifall till mot. A321 yrk. 9 (mp)

Votering:

205 för utskottet

15 för mot.

64 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 45 m, 2 fp, 23 kd, 2 v, 16 c

För mot.: 15 mp

Avstod: 1 m, 40 fp, 22 v, 1 c

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Liselott Hagberg (fp) anmälde att hon avsett att avstå från att rösta men markerats ha röstat ja.

Punkt 4 (Fler än två vårdnadshavare)

1. utskottet

2. res. 3 (v)

Votering:

242 för utskottet

39 för res. 3

2 avstod

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 40 fp, 23 kd, 16 c

För res. 3: 1 fp, 23 v, 15 mp

Avstod: 1 v, 1 c

Frånvarande: 27 s, 9 m, 7 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 9 (Juridiskt biträde för barn)

1. utskottet

2. res. 9 (v, fp)

Votering:

203 för utskottet

80 för res. 9

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 46 m, 23 kd, 17 c

För res. 9: 41 fp, 24 v, 15 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 7 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 14 (Förmyndare och god man m.m.)

1. utskottet

2. res. 12 (c)

Votering:

264 för utskottet

18 för res. 12

1 avstod

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 116 s, 45 m, 42 fp, 23 kd, 24 v, 14 mp

För res. 12: 1 m, 17 c

Avstod: 1 mp

Frånvarande: 28 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 18 (Talerätt i mål om hävande av faderskap)

1. utskottet

2. res. 13 (m, fp, kd, c)

Votering:

149 för utskottet

134 för res. 13

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 24 v, 8 mp

För res. 13: 46 m, 42 fp, 23 kd, 17 c, 6 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 3 mp, 1 -

Punkt 20 (Adoption)

1. utskottet

2. res. 17 (v)

Votering:

140 för utskottet

38 för res. 17

106 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 23 kd

För res. 17: 24 v, 14 mp

Avstod: 46 m, 42 fp, 17 c, 1 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Punkt 21 (Assisterad befruktning)

Propositioner ställdes först beträffande utskottets förslag till beslut och därefter i fråga om motiveringen.

Förslag till beslut:

1. utskottet

2. res. 20 (v)

Votering:

126 för utskottet

38 för res. 20

120 avstod

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag till beslut.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 1 m, 8 kd

För res. 20: 24 v, 14 mp

Avstod: 45 m, 42 fp, 15 kd, 17 c, 1 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 -

Motiveringen:

Godkännande av

1. utskottets motivering

2. motiveringen i res. 21 (kd)

Votering:

128 för utskottet

22 för res. 21

134 avstod

65 frånvarande

Kammaren godkände utskottets motivering.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 117 s, 7 fp, 2 v, 2 mp

För res. 21: 22 kd

Avstod: 46 m, 35 fp, 1 kd, 22 v, 17 c, 13 mp

Frånvarande: 27 s, 9 m, 6 fp, 10 kd, 5 v, 5 c, 2 mp, 1 –

Sven Brus (kd) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha avstått från att rösta.

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

MJU6 Genomförande av EG:s direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka

Kammaren biföll utskottets förslag.

5 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde

KU21 Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien

Kammaren biföll utskottets förslag.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 12.34 på förslag av tredje vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

Frågestund

6 § Frågestund

Anf. 2 ANDRE VICE TALMANNEN:

Vi inleder nu frågestunden. Regeringen representeras av samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin, utrikesminister Laila Freivalds, statsrådet Hans Karlsson, statsrådet Ylva Johansson och statsrådet Ibrahim Baylan.

Strandskyddet

Anf. 3 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! I dag kom de definitiva siffrorna från Statistiska centralbyrån över befolkningsutvecklingen i Sverige under 2004. De visar inte oväntat att det är storstads- och universitetsorterna som växer snabbast, medan regioner som Kalmar, Värmland, Gävleborg och Norrbotten minskar.

I många storstadsområden erbjuds nu ett attraktivt boende nära vattnet. Många vill bosätta sig nära vattnet.

Hemma i Gävleborg är man hänvisad till ett boende långt från vattnet, medan man här i Stockholm kan bo i Hammarby Sjöstad precis vid vattenkanten. Så är det också i Göteborg, Malmö och andra storstäder.

I full politisk enighet bestämde länsstyrelsen i Gävleborg för en tid sedan att lätta något på det hårda strandskyddet som är 300 meter. Man ville ha 100 meter i stället. Det var enighet över alla partigränser om detta. Men för några veckor sedan bestämde sig regeringen för att upphäva detta eniga länsstyrelsebeslut.

Hur kommer det sig att Socialdemokraterna i Regeringskansliet är så mycket klokare än Socialdemokraterna och andra partiföreträdare i Gävleborg när det gäller strandskyddets omfattning?

Anf. 4 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag ska inte ge mig in på att definiera vilka socialdemokrater som är klokare än andra. Jag kan inte heller till fullo alla detaljer i det ärende som Sven Bergström utgick från.

Men jag kan allmänt säga att det i Sverige är viktigt att se på olika förutsättningar i olika delar av landet. Allmänt sett har jag väldigt lätt att uttrycka meningen att det borde vara lättare i glest bebyggda delar av Sverige att bygga nära vattnet än vad det är i storstäderna. Det beror helt enkelt på att vi i storstäderna ofta behöver skydda de många gånger små attraktiva områden som finns kvar utan bebyggelse för att de ska vara tillgängliga för alla.

Med den utgångspunkten för vi också en diskussion sedan en tid tillbaka om hur man ska se på strandskyddet i största allmänhet.

I allmänhet vill jag uttrycka uppfattningen att det ska vara svårare att bygga nära vattnet i storstäder än i glest bebyggda delar av landet.

Anf. 5 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Tack för svaret. Det var en sympatisk ton i svaret. Men dessvärre är verkligheten precis tvärtom. Det är i storstäderna, i Hammarby Sjöstad och på Östra Älvstranden i Göteborg och på andra ställen, som man kan bo nära vattnet. Men i mitt hemlän Gävleborg där vi har oändligt många sjöar och vattendrag där ska man hålla sig på 300 meters avstånd från vattnet.

Det är väldigt märkligt när Mona Sahlin säger att man ska se på förutsättningarna. Det borde ju de lokala och regionala politikerna och företrädarna kunna bäst. Och de sade i full politisk enighet från höger till vänster: Låt oss banta strandskyddet från 300 meter till 100 meter eftersom det behövs ett strandskydd. Men det gick man inte med på i Regeringskansliet, utan det ska vara 300 meter i Gävleborg. Då är det inte så underligt att människor tycker att det är kärvt att det ska vara så mycket svårare att bo nära vattnet i ett område där det finns väldigt gott om vatten än i storstadsområdena. Sedan mitten av 90-talet har detta dessutom skärpts i miljöbalken.

Men jag välkomnar om det är som Mona Sahlin säger att man ser över dessa frågor och att det kanske kommer ett förslag så småningom om att ändra på dessa rigida bestämmelser.

Anf. 6 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Återigen vill jag säga att jag inte kan alla delar i det specifika ärende som Sven Bergström tar upp. Men jag vill ändå fortsätta att uttrycka att man alltid ska lyssna väldigt mycket, och kanske mer, på de regionala företrädarna. Men det finns också nationella intressen som ligger bakom naturskyddet och även strandskyddet. Det är ofta en knepig sammanvägning som man måste försöka göra. Men jag står fast vid min grundhållning att problemet inte borde vara så stort som det ofta har varit. Det borde vara lättare att bygga i glest bebyggda delar. Det ska vara svårare i storstäderna. Med den utgångspunkten kommer jag att titta vidare på den här frågan och också på det specifika ärende som Sven Bergström frågade om.

Dramatiska institutets barndomsprojekt

Anf. 7 INGER DAVIDSON (kd):

Fru talman! Jag och många med mig mår illa av de bilder som har kablat ut under den senaste veckan från inslag i Dramatiska institutets verksamhet på förskolor och skolor. Det är märkligt att vi inte ska kunna ha en frizon ens för förskolebarn när det gäller att dra in porr i skolan. Det är ju det som det har handlat om i detta fall.

Det är inte det enda exemplet. Det är *ett* exempel där sexåringar har fått lyssna på en pornovell där barn agerar. Det är knappt att man tror att det är sant. Kommunerna känner sig lurade. Skolorna känner sig lurade. Och framför allt föräldrarna vilkas barn har deltagit i detta känner sig oerhört kränkta och lurade.

Min fråga riktar sig självklart till skolministern som är den högst ansvariga för grundskoleverksamheten i vårt land. Hur har du agerat hittills, och vad har du för planer på att agera så att något sådant inte ska hända igen?

Anf. 8 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Först vill jag markera att även jag har blivit illa berörd av det som jag har kunnat följa via medierna och det som har skett i detta samarbete mellan Nacka kommun och Dramatiska institutet.

Barn ska inte behöva utsättas för detta. Min grundläggande inställning är att skolan ska vara en trygg plats för barnen och att föräldrarna ska kunna känna en tillit och en trygghet när de lämnar sina barn i skolan.

Som jag ser det ligger ansvaret för eleverna under skoldagen först och främst hos skolan och skolans huvudman, som i detta fall är Nacka kommun. Det är ändå till skolan som föräldrarna lämnar sina barn, inte till Dramatiska institutet.

Jag har försäkrat mig om att det görs en ordentlig utredning om vad som har försiggått och hur vi undviker detta i framtiden. Jag har vid samtal med Skolverket försäkrat mig om att man följer frågan.

Anf. 9 INGER DAVIDSON (kd):

Fru talman! Tack för det svaret. Hur Dramatiska institutet ska hanteras ligger närmast på kulturministern och inte på Ibrahim Baylan. Jag menar att han nu ändå måste fundera på om det behövs några åtgärder i form av läroplansförändringar eller skollagsförändringar som tydliggör skolans plikt att informera föräldrar inför den här typen av projekt och över huvud taget när man bjuder in andra till skolan. Föräldrar kan ju i dag inte känna sig trygga. Detta har rört upp enorma stämningar bland föräldrar över hela landet och inte bara bland dem som är direkt drabbade eftersom de undrar vad som pågår inom skolans väggar som de inte vet om.

Då kanske man borde fundera på hur föräldrainflytandet kan stärkas, hur informationen till föräldrarna kan förbättras och om man kan göra något på nationell nivå. Det är närmast det som jag tänker på här. Men gör något!

Anf. 10 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag ska naturligtvis göra vad jag kan för att öka tryggheten i skolan. För närvarande förbereder vi en ny lag mot kränkningar och annan diskriminerande behandling i skolan. Framför allt ska det handla just om att förtydliga skolans ansvar för att stävja mobbning och annan kränkande behandling men också om att garantera tryggheten och säkerställa studieron i skolan. För att lagen ska vara verkningsfull är jag också beredd att skriva in ett skadeståndsansvar de gånger som skolan inte tar sitt fulla ansvar för tryggheten och studieron.

Långtidssjukskrivnas ersättningsnivå

Anf. 11 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Långtidssjukskrivningarna har blivit ett ökande problem i synnerhet sedan 1997. Vi noterar att kvinnor är dubbelt så mycket långtidssjukskrivna som män.

I en studie som publicerats i dag från Karolinska Institutet pekar man på fyra förklaringsfaktorer, nämligen långa vårdköer, bristande rörlighet på arbetsmarknaden och även en del närvaro på arbetsplatsen. Men sedan kommer man även till resultatet, och det är att 90 % av kvinnorna som arbetar inom vården förlorar 1 000 kr i månaden på att arbeta jämfört med att vara långtidssjukskrivna.

Vad avser regeringen att göra åt detta? Jag riktar frågan i första hand till Hans Karlsson.

Anf. 12 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag noterade också den debattartikeln. Det var ingen analys av orsaken till sjukskrivningarna i form av dålig arbetsmiljö eller dålig arbetsorganisation. Det vi har fokuserat på är att förbättra arbetsmiljöerna och öka möjligheten på arbetsplatsen för att människor snabbare ska kunna komma tillbaka och få förändrade arbetsuppgifter så att de kan arbeta.

En av slutsatserna som drogs i artikeln och som Per Westerberg också tar upp är skillnaden mellan inkomst- och ersättningsnivå. Jag noterar att förslaget som debattören hade var att sänka ersättningsnivåerna. Det vet jag med bestämdhet att vi inte kommer att göra. Det är illa nog att vara sjukskriven och lågavlönad. Om man dessutom ska ha en sänkt ersättningsnivå när man blir sjuk blir man inte friskare av det.

Anf. 13 Förste vice talman PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Nu diskuterar vi vare sig våra föreslagna skattesänkningar för låginkomsttagare eller förändringar i ersättningsnivåerna. Om man tar hänsyn till Konsumentverkets beräkningar av kostnader för att arbeta får 90 % av kvinnorna inom vården 1 000 kr mindre att leva på om de arbetar i stället för att vara långtidssjukskrivna. Det måste väl ändå vara alarmerande även för en regering och för en arbetsmarknadsminister.

Jag ska självfallet titta på analysen även när det gäller arbetsmiljön och gå in på själva forskningsrapporten, och det förutsätter jag att också arbetsmarknadsministern gör. Det finns antydningar till detta i artikeln. Men avser verkligen inte arbetsmarknadsministern att göra någonting för att det ska löna sig att arbeta, eller att man i vart fall inte ska förlora på att arbeta?

Anf. 14 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Det kommer jag i vart fall inte att göra på grund av ett antal siffror i en debattartikel i en morgontidning. Jag är inte säker på att man kan ta de siffrorna för sanning. Dessutom har man när man är sjukskriven, vilket inte framgick av artikeln, en stor mängd kostnader för medicin, läkarbesök och annat. Där kan man nog komma fram till olika slutsatser. Det förslag som fanns i debattartikeln för att förändra var: Sänk ersättningsnivåerna till redan lågt avlönade kvinnor i vården. Det tänker i varje fall inte vi göra.

Facklig verksamhet i Lettland

Anf. 15 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Min fråga riktar sig till utrikesminister Laila Freivalds. I en TT-intervju den 2 februari har statsrådet Hans Karlsson sagt att han oroas av antifackliga uttalanden av Lettlands regering.

Anser Sveriges regering genom utrikesministern att Lettlands regering är antifacklig och att den driver en ”hets mot starka fackföreningar”, som statsrådet Hans Karlsson beskrivit Lettlands politik? Är detta den svenska regeringens syn på den politik som Lettlands regering driver?

Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Jag har inte hört intervjun med min kollega. Jag vet inte vad den lettiska regeringen har sagt i frågan. Det känns väldigt svårt att på något vis agera domare och ge den ena eller den andra rätt.

Om jag uppfattade Carl B Hamiltons fråga rätt skulle jag uttala mig om jag trodde att den lettiska regeringen var antifacklig. Jag tror inte att någon regering i EU skulle direkt gå ut och vara emot den fackliga rörelse man har i sitt eget land.

Dessutom vet jag att man i Lettland försöker bygga upp nya fackliga organisationer efter sovjetsystemet, där fackliga organisationer inte alltid stod så högt i kurs. Nu försöker man bygga upp demokratiska och bra fackliga organisationer.

Det är vad jag vet om den lettiska regeringen.

Frågestund

Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp):

Fru talman! Tack för svaret. Jag tycker att det är lite bekymmersamt att ett tungt svenskt statsråd kan göra ett sådant uttalande om ett grannlands regering – ett uttalande som jag uppfattar som både en smula kränkande och provokativt – utan att utrikesministern ens känner till det.

Det är ändå så att en regering bara kan ha en enda position, en enda uppfattning, i en sådan fråga. Om utrikesministern inte tar ställning till Hans Karlssons uttalande för TT måste man uppfatta det som att det är hans uttalande och hans syn på den lettiska regeringen och dess påstådda antifackliga hållning som också är den svenska regeringens. Det finns ännu ingen dementi från den svenska regeringen på denna punkt.

Jag vill understryka att jag vill ha ett svar på frågan. Är det regeringens syn på Lettlands regering att den driver en antifacklig politik och att den har en hets mot starka fackföreningar?

Anf. 18 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Jag tycker att både Carl B Hamilton och jag ska akta oss att utifrån någon specifik diskussion om en specifik fråga med särskilda förhållanden dra några generella slutsatser.

Jag är fullständigt övertygad om att varenda ledamot av den svenska regeringen har samma uppfattning som jag. Alla regeringar i EU anser att fackliga organisationer är viktiga. På olika sätt i olika länder stöder man utvecklingen av demokratiska fackliga organisationer.

Vad som sedan förevarit i en enskild diskussion om en särskild händelse tror jag inte vare sig Carl B Hamilton eller jag egentligen kan döma i utan bara de som deltog i den diskussionen.

Framtida energiförsörjning

Anf. 19 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! Min fråga går till Mona Sahlin.

När det gäller att ställa hårdare krav på elbolagen efter stormen Gudrun som den 8 januari främst drabbade södra Sverige har regeringen vidtagit åtgärder. Men fortfarande i dag är det flera tusen abonnenter som är utan el, och de förväntas vara det ytterligare ett tag. För den enskilde medborgaren är det naturligtvis oerhört ansträngande och besvärande. Många mår i dag väldigt dåligt.

Samtidigt visar stormens effekter på vår sårbarhet och vårt stora elberoende. Det understryker behovet av en långsiktig energipolitik. Jag vill fråga statsrådet vad regeringen har för planer när det gäller att trygga framtidens energi- och elförsörjning.

Anf. 20 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Också jag vill understryka den enorma omfattning som stormen Gudrun hade och de konsekvenser den hade och fortfarande har för många konsumenter i framför allt södra Sverige. I morse var det ungefär 4 000 hushåll som fortfarande inte har fått tillbaka sin ström. Stormen Gudrun understryker det som inte har varit någon överraskning för någon men som nu blev väldigt tydligt, nämligen beroendet av el.

Arbetet som regeringen har nu är akut men syftar också långsiktigt. Staten ska å medborgarnas vägnar ställa tydligare och mer precisa krav på dem som ska leverera el. Men vi ska också driva en oerhört omfattande och framåtsyftande politik för att trygga energiförsörjningen på längre sikt.

Alla länder står inför den svåra men oerhört viktiga uppgiften att ställa om energisystemen från ändliga och miljöfarliga källor som uran och olja till oändliga och miljövänliga energikällor. Det bottnar i Sverige framför allt i vind, vatten och bioenergi.

Det framåtsyftande arbetet gör att vi kan trygga energiförsörjningen. Elbolagen måste med tydligare krav visa att de kan leverera el till kunderna.

Anf. 21 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! Tack för svaret. Jag tror att det är oerhört viktigt att regeringen i den här frågan verkligheten har en långsiktighet i sin planering. Det är av största vikt att både enskilda medborgare men också företag inte minst på landsbygden kan känna den tryggheten i den framtida elförsörjningen. Då menar jag inte enbart när det är stora naturkatastrofer, utan även i vardagen. Det är en av de allra viktigaste faktorerna för utvecklingen i vårt land.

Samtidigt är det viktigt att vi bygger in ett miljötankande i planeringen. Lösningarna ska inte bara vara bra för oss som lever och verkar just i dag utan också för framtidens generationer och för den miljö de har att leva och verka i. Jag skulle gärna vilja att statsrådet lite grann kunde utveckla regeringens tankar om just denna del av den framtida energi- och elförsörjningen.

Anf. 22 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag ska på denna korta tid försöka ge en bild av det här. Energin, har någon uttryckt, jag tror faktiskt att det var Tage Erlander, är blodomloppet i välfärdsbygget. Fungerar inte energin fungerar i stort sett inget annat heller i välfärdssamhället. EU har satt upp ett väldigt ambitiöst mål om att ställa om till förnyelsebara energikällor till ungefär 30 % på lång sikt. Det har Sverige redan i dag. Det gäller att vi fortsätter vårt arbete med att göra det kommersiellt möjligt att introducera ny teknik, att energieffektivisera, vilket vi satsar stora resurser på nu. Vi måste också bygga vidare på förutsättningarna för biobränsle, vatten, sol och vind. Det gör att jag känner mig övertygad om att både konsumenter och näringsliv ska veta att blodomloppet, energin, i Sveriges välfärdssamhälle kommer att finnas också i framtiden. Och det kommer att vara mer och mer miljövänligt. Det är det som alla länder står inför. Vi ligger långt framme.

Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Apoteket satsar just nu stort på ett världsrekordförsök. Gällande världsrekord är från 2001 och lyder på 30 timmar, 59 minuter och 27 sekunder. Nu ska ett par från Hallstahammar försöka slå det här rekordet. Det handlar om ett försök i längsta kyss.

Jag vill fråga vård- och äldreomsorgsministern: Är det här ett bra sätt att använda Apotekets pengar på?

Anf. 24 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Kyssfrågan ligger utanför min kompetens. Men jag vill ändå säga att min bedömning generellt sett när det gäller Apoteket är att man utvecklas på ett bra sätt. Vi har ett bra apotek i Sverige som varje år förbättrar sin tillgänglighet och sin service. Inte minst gäller detta information som kan nås via Internet. Om man någon gång använder en mer spektakulär händelse för att öka uppmärksamheten för de informationstjänster och andra tillgänglighetstjänster som man har inom Apoteket så må det väl vara hänt.

Anf. 25 HARALD NORDLUND (fp):

Fru talman! Syftet är ju att åstadkomma en bättre tandvård hos oss medborgare. Det torde nog ändå vara så att de flesta upplever att det skulle kunna finnas andra metoder och bättre sätt att använda Apotekets pengar på än just denna mycket omfattande annonskampanj.

Anf. 26 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s):

Fru talman! Det pågår omfattande informationsinsatser som gäller munhälsan från Apoteket, och det är det som pengarna satsas på. Jag tycker att det ligger utanför mitt kompetensområde att här i riksdagen döma om huruvida man använder rätt metoder för att få uppmärksamhet och för att få fler människor att utnyttja de tjänster och den information som Apoteket tillhandahåller och som jag överlag bedömer är av mycket hög kvalitet och av stor betydelse för den svenska välfärden.

Utbyggnad av fossilgasnätet

Anf. 27 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Min fråga är till Mona Sahlin. Om fossilgasnätet byggs ut enligt industrins planer på åtminstone 50 terawattimmar gas så leder detta till en bruttoökning av koldioxidutsläppen med ungefär åtta miljoner ton. I huvudsak kommer gasen varken att ersätta olja eller kol. Eldningsolja håller på att fasas ut ändå. Kol har också minskat. Kolet kan lika gärna ersättas med biobränslen utom i den malmbaserade stålindustrin, där det är för dyrt att ersätta kol med något annat bränsle.

Om gasnätet byggs ut leder det därför till en ökning av koldioxidutsläppen med åtminstone sex miljoner ton. Det går inte att förena med Sveriges klimatmål. Det slår mot biobränslena och mot energieffektiviseringen. Regeringen har full beslutsrätt i den här frågan. Är energimi-

nistern beredd att säga nej till de här stora ökningarna av utsläppen av koldioxid?

Anf. 28 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Det Ingegerd Saarinen frågar om kräver en viktig upplysning som inte nämndes. Det är inte så att det bara automatiskt blir större utsläpp av koldioxid, för nu har vi utsläppssystemet. Vi har handeln, som sätter ett tak. Det är en oerhört viktig förutsättning som ju redan radikalt har förändrat, och framför allt kommer att förändra, inte bara klimatpolitiken i världen och Europa utan också energipolitiken.

Det är ingen tvekan om, som jag sade i samband med den tidigare frågan, att de ändliga energikällorna, och dit hör oljan, det fossila, men också uranet, måste och kommer att fasas ut. Det är det förnyelsebara som måste ersätta. I Sverige är det framför allt vatten och biobränslen som är vår stora drivkraft, och det kommer det att vara även i framtiden. Men det gäller också vinden och solen, som med bra stimulanser och bra tekniskansering kommer att ta större och större plats. Gas är på marginalen en energikälla som är fossil, absolut, men som har lägre utsläpp. Den stora gasledningen prövas ju nu utifrån miljöhänsyn. Den prövningen har inte kommit till regeringens bord än, så den får vi återkomma till.

Anf. 29 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Det är ju riktigt att Sverige har ett tak och en bubbla att hålla sig till. Men om man tillåter utsläpp av koldioxid i den här omfattningen från ny fossilgas innebär det ju att andra områden måste minska sina utsläpp med motsvarande mängd för att det hela ska fungera. Det fordrar ju en konsekvent politik för att vi ska få ned koldioxidutsläppen. Det finns också andra områden där vi inte är så konsekventa, till exempel att torv har befrielse från koldioxidskatt. Torv släpper ju ut mer koldioxid per energienhet än vad till och med kol gör. Så vi har inte en konsekvent politik för att få ned våra utsläpp, och det är ett bekymmer. Jag är glad över att även ministern anser att vi ska gå över till andra energikällor. Men är det inte dags då att komma i gång med det här?

Anf. 30 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Det är inte bara så att det är dags att komma i gång med det. Vi har redan kommit i gång med det. Vi har kommit i gång med det mer än kanske något annat land i världen när man ser på hur stor andel av vår energi som redan kommer från de förnyelsebara energikällorna och inte från de ändliga, som är uran och de fossila bränslena. Jag tycker att vi har en konsekvent, framtidsinritad och i de flesta fall väldigt lyckosam politik på energiområdet som steg för steg leder oss in i det som framtiden kräver, förnyelsebart och miljövänligt.

Det måste vara en kombination av många energikällor för att vi ska komma hela den vägen. I det sammanhanget finns också gasen. Just denna ledning prövas nu ur miljösynpunkt, så vi får se vad prövningen leder till. Men framtiden ligger i de energikällor som jag nämnde tidigare, i vattnet, i vinden, i solen och i biobränslena.

Anf. 31 MARGARETA PÅLSSON (m):

Fru talman! Min fråga är till skolministern. Den rör, precis som Inger Davidsons fråga, barndomsprojektet och Dramatiska institutet. Vi har haft en skollagskommitté som föreslår ändringar i skollagen beträffande barnperspektivet. Det handlar min fråga om. Jag undrar om skolministern anser att de förändringar som föreslås i skollagen är tillräckliga för att förhindra en upprepning av den kränkande behandling som en del barn utsattes för i samband med barndomsprojektet.

Frågestund

Anf. 32 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Som jag nämnde tidigare följer jag naturligtvis behandlingen av den här frågan och försäkrar mig om att man går till botten med vad som har hänt och försöker reda ut det så att det inte händer igen. Men, fru talman, vi nöjer oss inte med detta. Vi har också en förhoppning om att under våren komma fram med lagstiftning som ska förtydliga skolans ansvar. Det är som sagt till skolan föräldrarna lämnar sina barn.

Min uppfattning är att det inte räcker med endast de förslag som finns i skollagsarbetet och de förslag som kommer från Skollagskommittén. Det är därför regeringen i vår kommer att föreslå för riksdagen att också ha en speciell lag som ska garantera tryggheten och säkerställa studieron i skolan.

Anf. 33 MARGARETA PÅLSSON (m):

Fru talman! Det låter betryggande, men jag har en fråga i anslutning till Inger Davidsons fråga. Vi hörde hur skolministern sade att ansvaret var Nacka kommun, för det är den som har ansvaret för skolan. Det håller jag med om. Nu var det inte bara Nacka kommun utan även Stockholms kommun som var inblandad. Samtidigt undrar jag: Ska man inte som en kommunal skola kunna ha tillit när man har ett projekt med Dramatiska institutet, en statlig skola? Ska man inte kunna lita på att det är bra för eleverna?

Anf. 34 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! De sexåringar vi pratar om här kommer ju från Nacka kommun. Det var därför jag nämnde just den skolans huvudman.

Jag tycker att det är positivt att skolan har ett samarbete med andra aktörer. Men jag vill ändå framhålla skolans ansvar för barnens och ungdomarnas trygghet. Det är till skolan som föräldrarna lämnar dem. Då är det viktigt att man i samarbete med andra aktörer, vilket jag i grunden är väldigt positiv till, säkerställer barnens trygghet. Det får inte vara så att man skjuter över det på någon annan och säger att de har ansvaret. Det är, som sagt, till skolan föräldrarna lämnar sina barn, och den måste de kunna lita på.

Frågestund

Anf. 35 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s):

Fru talman! Somalia är ett land drabbat av många strider sedan 90-talets början. Många somalier har flytt. Bara i Stockholms län finns det ca 6 000 somalier. Tusentals har dött, och många lever i misär på grund av de omständigheter som rått i Somalia under så lång tid.

Abdullahi Yusuf, som är ny president för Somalias exilregering, har vädjat om hjälp med en fredsstyrka på 20 000 man för att kunna ta kontrollen över landet.

Mina frågor till utrikesministern är: Vilken roll spelar Sverige för fredsarbetet i Somalia? Vad gör Sverige för att stötta exilregeringens strävanden att erhålla kontroll och fred i området?

Anf. 36 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Sverige är engagerat i Somalia sedan ett par år tillbaka. I höstas arrangerade vi en relativt omfattande internationell konferens om situationen där. Vi planerar tillsammans med Italien att så småningom ordna en givarkonferens. Somalia behöver hjälp. I dag ger Sverige humanitärt bistånd och också visst bistånd för återuppbyggnad.

Nu finns det en övergångsregering och ett övergångsparlament i Somalia. Det gäller att ge stöd till dem så att man så småningom kan övergå till en permanent ordning. Det eldupphöravtal som finns har Afrikanska unionen åtagit sig att stödja genom en observatörsmission. EU är berett att bistå Afrikanska unionen i det arbetet.

Anf. 37 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s):

Fru talman! Afrikanska unionen har verkligen försökt göra sitt bästa och även hörsammat presidenten, men det finns krafter som motsätter sig detta. Om AU ger efter eller inte visar kraftfullhet nog är risken överhängande att den nya somaliska regeringens trovärdighet urholkas. Vi får inte glömma att detta är den tredje eller fjärde exilregeringen.

Anf. 38 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att situationen är långt ifrån säker eller stabil i Somalia. Tvärtom har man stora svårigheter framför sig. Jag tror att det stöd som vi kan ge från europeiskt håll till Afrikanska unionen för att den ska kunna spela en stabiliserande roll är oerhört viktigt. Jag tror att det är viktigt med afrikanskt ägarskap i agerandet i Somalia, precis som i flera av de andra konflikthärdarna som finns i Afrika.

Även om Afrikanska unionen fortfarande är under uppbyggnad är den förvånansvärt kapabel. Det viktiga är inte minst att vi ger ekonomiskt stöd till Afrikanska unionen i dess strävanden.

Selektering på arbetsmarknaden

Anf. 39 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Under den senaste tiden har Försäkringskassan noterat en ökning av efterfrågan på hälsointyg från många arbetssökande, och även

arbetsgivare efterfrågar arbetssökandes hälsoprofiler inför beslut om anställning.

Det bekymrar oss kristdemokrater när det uppmärksammas att samhället selekterar gång på gång på det här sättet. Det beror troligen på medfinansieringen och det rådande läget inom ohälsområdet.

Fru talman! Min fråga till Hans Karlsson är: Var har statsrådet gjort för att komma till rätta med hotet om en allt tydligare selektering mellan olika grupper i samhället?

Anf. 40 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag upplever inte att det finns ett allvarligt hot om en ökad selektering på arbetsmarknaden. Vi har en selektering redan i dag. Det har vi alltid haft. Företagen anställer längst framifrån i kön. Det är de som har en svag ställning på arbetsmarknaden som kommer sist i kön. Så är det i dag. Jag tror att det kommer att vara så också fortsättningsvis. Jag tror inte att den förändrade ordningen när det gäller medfinansieringen för arbetsgivarna kommer att påverka det i någon högre grad. Om det gör det ska vi vidta åtgärder emot det. Om det mot förmodan skulle visa sig att det blir som en del är oroliga för, ska vi förändra på ett sådant sätt att vi motverkar en sådan utveckling.

Anf. 41 KENNETH LANTZ (kd):

Fru talman! Nu är det ju som det är. Statsrådet har bevisligen gjort besök på olika ställen och hört att det finns risker för att enskilda arbetsökande hamnar vid sidan om. Vi kristdemokrater kan inte acceptera att det blir ett A- och ett B-lag på arbetsmarknaden. Det ska inte vara så att den som har sämre förutsättningar på grund av olika hinder i arbetslivet ska hamna sist. Vi ser den här medfinansieringen som ett stort hot. Det kan väl ändå inte nonchaleras eller negligeras av regeringen, utan den borde vidta åtgärder som gör att alla människor har lika förutsättningar att söka de olika arbeten som står till förfogande på arbetsmarknaden.

Anf. 42 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! När vi formulerade förslaget till den här medfinansieringen förde inte minst företrädare för de borgerliga partierna och för arbetsgivarorganisationerna en ganska frän, och sannolikt från era utgångspunkter legitim, debatt om det kloka i att göra den här förändringen. Det har lett till att många arbetsgivare har blivit oroliga för vad den här förändringen kan leda till.

Nu har Försäkringskassan inrättat ett särskilt kundcenter som svarar på oroliga, osäkra, tveksamma och undrande arbetsgivares frågor. De får reda på hur den här reformen egentligen är utformad. Det har de inte fått riktigt klart för sig av den politiska debatten. Jag tror att den oro för de ekonomiska konsekvenser som man har haft tidigare kommer att klinga av. Kristdemokraterna är välkomna i diskussionen framöver om de verkliga förändringar som nu äger rum.

Frågestund

Anf. 43 EWA THALÉN FINNÉ (m):

Fru talman! I februari 2004 fattade regeringen beslut i fråga om detaljplan för ett område vid Lillgrund i Öresund. Det var en detaljplan som antagits av Malmö kommun och överklagats av Vellinge kommun. Detaljplanen gällde en vindkraftspark med 48 vindkraftverk på gränsen till Vellinge kommun i Öresund. Regeringens avslag grundar sig enbart på ett tidigare tillståndsbeslut fattat i mars 2001 enligt naturresurslagen.

Jag skulle vilja fråga samhällsbyggnadsminister Sahlin med vilken lämplighet ministern anser att en så stor vindkraftspark ska anläggas vid ett så tätbebyggt och naturkänsligt område.

Anf. 44 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag skulle kunna kontra och fråga med vilken lämplighet en mycket stor kärnkraftsanläggning skulle placeras i närheten av två mycket stora och tätbebyggda storstadsområden som Köpenhamn och Malmö.

Nu är frågeställningen hur vi ska gå över till förnyelsebara energikällor. Där kommer vindkraften att spela en allt större roll. Det kommer att kräva plats. Det kommer naturligtvis också att kräva en mycket ömsint hantering av vilka dessa platser ska vara.

Det pågår nu ett spännande arbete där man har försökt peka ut vilka områden i Sverige, framför allt till havs, som är lämpliga för större vindkraftsanläggningar.

Regeringen arbetar också med att utse en samordnare som ska bistå i detta arbete för att få fram allt nödvändigt underlag och också hantera alla de känsliga frågor som finns.

I grunden menar jag att vindkraften måste få ta plats, men det är i första hand den havsbaserade som kommer att vara aktuell för vindkraftsutbyggnaden i stor omfattning.

Anf. 45 EWA THALÉN FINNÉ (m):

Fru talman! Efter Malmö kommuns antagande av planen, men före regeringens beslut, har både Länsstyrelsen i Skåne och Boverket kommit med riktlinjer om vindkraftverkens lokalisering. Man pekar bland annat på aktsamheten vad gäller närheten till boende. Länsstyrelsen i Skåne uttalar också olämpligheten av att ha vindkraftverk i just Öresund.

Med tanke på att det i princip är en industrianläggning som ska förläggas till Öresund, som ses mycket väl från Vellinge, och att frågan ur ett mellankommunalt perspektiv kanske inte har beretts på ett alldeles utmärkt sätt, vore det kanske dags för regeringen att göra en överprövning av sina tidigare beslut.

Som en liten kommentar till placeringen av Barsebäck skulle jag tro att det var en socialdemokratisk regering som tyckte att platsen var bra en gång.

Anf. 46 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Ja, och det är en socialdemokratisk regering tillsammans med Centern och Vänsterpartiet som i maj kommer att stänga den resterande reaktorn i Barsebäck.

Jag tar verkligen frågeställningen på allvar, för hur vi än ser på vår energiförsörjning i framtiden så kräver den anläggningar för vatten, för bioenergi, för vind eller för sol. De kommer att påverka miljön både för naturen och för oss människor. Vi kommer att se, inte bara från Vellinge utan från många håll i landet, anläggningar som är livsavgörande för att vår energiförsörjning ska fungera i framtiden.

Men jag håller med om att det krävs en stor ömsinhet och balansgång när det handlar om att se till naturintressen och till människors intressen av att ha en dräglig miljö runtomkring sig. Det var därför som jag pekade på att arbetet nu är att i stället försöka se var i hela landet de mest lämpliga platserna finns för stor vindkraftsutbyggnad. Det är det arbetet som regeringen nu är inne i, och där behövs en samordning av olika intressen och frågeställningar.

Långtidssjukskrivnas ersättningsnivå

Anf. 47 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Även jag har läst en intressant debattartikel i dag. En enkätundersökning visar att 90 % av berörda kvinnor förlorar på att yrkesarbeta om man räknar bort kostnader för resor och lunch. Det är i så fall okej, verkade statsrådet Hans Karlsson mena, för mediciner och annat kostar ju så mycket.

Självfallet ska ersättningen vid sjukdom vara rejäl. Men min fråga till arbetslivsministern är om han verkligen anser att det ska kunna löna sig mer att inte arbeta än att arbeta.

Anf. 48 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Om jag minns rätt var det samma fråga som jag svarade på för en liten stund sedan.

Jag tycker inte att det är meningsfullt att i riksdagen debattera siffror som har presenterats i en debattartikel i dagens morgontidning. Jag vill nog titta på siffrorna väldigt mycket mer innan jag är beredd att kommentera dem närmare.

Anf. 49 STAFFAN DANIELSSON (c):

Fru talman! Det är rätt enkla kalkyler som man kan göra, och det är bra att arbetslivsministern ska titta på siffrorna. Men om det är så i den bästa av världar, som arbetslivsministern säkert anser sig leva i, att sjukförsäkringen är så generös att man inte förlorar något på att vara sjuk, tror då arbetslivsministern att detta förhållande kan ha något litet del-samband med att Sverige har ett mycket stort antal långtidssjukskrivna? Eller beror långtidssjukskrivningarna enbart på de andra faktorer som vi säkert kan vara överens om spelar den största rollen?

Anf. 50 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Jag förstår att Moderaterna i samma fråga tidigare och nu Centerpartiet försöker få stöd för att kunna driva igenom sin politik, nämligen att sänka ersättningsnivåerna kraftigt. Det är det som Moderaterna föreslår i den allians som Centerpartiet deltar i. Den vägen tänker vi inte gå. Vi tänker inte sänka ersättningsnivåer för lågt betalda undersköterskor eller för någon annan för den delen. Det var precis det förslag som någon debattör i dagens tidning kom fram till var nödvändigt att genomföra. Vi tänker inte göra det, och vi håller inte med om att det ens finns något skäl att göra det.

Lokala byggprojekt för rimliga hyror

Anf. 51 KENNETH G FORSLUND (s):

Fru talman! Min fråga går till samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin mot bakgrund av att det runtom i Sverige pågår olika lokalt genomförda byggprojekt som ger bostäder till rimliga hyror. Det här behöver lyftas från att vara just lokala ljusglimtar till att faktiskt spridas i det närmast nationella mörker som råder i övrigt av höga boendekostnader i nybyggen.

Vad har samhällsbyggnadsministern gjort för att det här ska bli något som faktiskt finns i hela landet? Och vad kommer samhällsbyggnadsminister Mona Sahlin att göra för att det ska byggas nya bostäder i hela Sverige med rimliga hyror?

Anf. 52 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Regeringens ansvar är bland annat att se till att bostadsfinansieringssystemet är sådant att det verkligen både uppmuntrar och skjuter på arbetet med att bygga nytt, annorlunda och billigt för människor som i dag har svårt att få en bostad.

Det pågår en översyn av det framtida bostadsfinansieringssystemet som jag hoppas ska bli ännu ett exempel på hur regeringens politik kan bidra till att det som i dag kan uppfattas som projekt mer blir en del i en sammanhållen bostadspolitik. Det handlar inte bara om studentlägenheter, utan det handlar om hyreslägenheter i största allmänhet.

En del av svaret till Kenneth G Forslund är också arbetet med att försvara och modernisera hyresrätten som form så att den finns kvar och inte säljs ut, vilket är utvecklingen i många kommuner i dag. I framtiden ska det finnas både ägarhus och bostadsrätter men också hyreslägenheter till en sådan kostnad att också människor med vanliga inkomster har råd att bo där.

Stimulans i bostadsbyggandet

Anf. 53 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag är inne på samma tema och har en fråga till statsrådet Mona Sahlin.

Jag skulle vilja veta vilka förslag samhällsbyggnadsministern avser att komma till riksdagen med för att skapa bättre förutsättningar för bostadsbyggande.

Det finns en rad problem som har uppdagats på bostadsmarknaden. Våldigt många unga, barnfamiljer, äldre, ja, nästan alla grupper finns representerade bland dem som har svårt att hitta en bostad. Jag skulle därför vilja veta vilka konkreta åtgärder och förslag som kommer under detta riksmöte.

Prot. 2004/05:73

10 februari

Frågestund

Anf. 54 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Det är en riktig beskrivning som Nina Lundström ger, i alla fall av delar av bostadsmarknaden i Sverige. Det finns ju inte en bostadsmarknad, utan det finns många olika. Det finns en marknad i glesbygd där problemet kanske är det motsatta, att man har för många lägenheter och behöver få människor att flytta dit. Vi har storstäder och tillväxtorter där det verkligen är brist på bostäder.

Svaret är delvis att få i gång bostadsbyggandet ännu mer. Det har satts i gång på allvar nu, också i Stockholmsregionen. Och det nya bostadsfinansieringssystemet, som så småningom kommer att landa på riksdagens bord, hoppas jag blir en bidragande del till att få ännu mer fart på bostadsbyggandet.

Vi gör en översyn av hur staten i övrigt kan stimulera till exempel ombyggnad av befintligt bestånd så att det passar bättre med den efterfrågan som finns i storstäderna till exempel. Vi gör dessutom en översyn av hyressättningssystemet, som kommer att landa på riksdagens bord i form av en proposition, som kommer att innebära bättre förutsättningar för att bygga hyreslägenheter.

Anf. 55 NINA LUNDSTRÖM (fp):

Fru talman! Jag tolkar svaret som att vi inte kan invänta några konkreta propositioner från regeringen under detta riksmöte.

Jag kan konstatera att exempelvis hyressättningssystemet har diskuterats under många år. Jag vet att utredningen är färdig med sitt förslag och att det har remissbehandlats. Första gången som jag läste om det, och då det fördes en mycket stor debatt, var redan under riksmötet 1998/99.

Jag tror att alla bostadssökande och också de som skulle vilja byta sin bostad just nu verkligen efterfrågar konkreta förslag.

Anf. 56 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s):

Fru talman! Jag förstår inte riktigt hur Nina Lundström kunde tolka mig så att hon skulle bli sysslöslös i riksdagen. Jag lovar att det inte kommer att bli så. Under både det här riksmötet och, hoppas jag, många riksmöten framöver kommer konkreta förslag och propositioner på bostadspolitikens område. Den som kommer närmast är just propositionen om nytt hyressättningssystem.

Fusk med bidrag och sjukförsäkring

Anf. 57 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Fru talman! Vi har sett ett antal tv-program som behandlat fusk med bidrag. Många har blivit upprörda över att det tydligen kan vara relativt enkelt att fuska med bidrag och sjukförsäkring.

Min fråga till arbetsmarknadsminister Karlsson är om ministern avser att vidta åtgärder för att göra sjukförsäkringen och även andra socialförsäkringar mer fuskssäkra, och i så fall vilka åtgärder det skulle bli fråga om.

Anf. 58 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Vi inte bara kommer att vidta åtgärder. Vi har redan vidtagit en rad åtgärder som ska motverka – försvåra – fusk. Vi har gjort det möjligt att, som det populärt heter, samköra register. Det gjorde vi för ett par år sedan; det skedde trots protester från Moderaterna, som inte ville vara med på möjligheten till samkörning mellan myndigheterna. Samkörningen gäller mellan Centrala studiestödsnämnden, a-kassan och Försäkringskassan. Det är alltså redan gjort, och det fungerar hyggligt eller till och med bra. Det finns dock möjligheter att kringgå även detta. Det går att täppa till ytterligare.

Sedan vill vi gå vidare genom att införa möjligheten att samköra mellan ytterligare så kallade register. Skattemyndigheten kan vara ett sådant. Det finns flera som vi nu arbetar med, och vi avser att komma tillbaka med förslag om dessa. Jag hälsar Moderaterna välkomna att vara med och genomföra sådana förstärkningar.

Anf. 59 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Fru talman! Om ministern läste den reservation som vi hade i ärendet kanske han skulle ändra uppfattning lite grann.

Även luddiga regler tycks bidra till att det kan vara lättare att fuska. Nu verkar det som om varken läkare eller försäkringskassor riktigt kan tolka de reglerna, och det finns oenighet om dem. Därför undrar jag om ministern är beredd att strama upp regelverket och göra det tydligare och klarare till exempel beträffande sjukskrivning.

Anf. 60 Statsrådet HANS KARLSSON (s):

Fru talman! Tydliga regler vore dumt att motsätta sig. Vi tycker att vi har tydliga regler, men det finns naturligtvis alltid behov av att göra redan hyggligt bra regler bättre. Det pågår, och såvitt jag kan förstå är det inget som föranleder möjligheter till omfattande fusk.

Vi får nu en fuskdebatt om våra sjuksystem, och vi får frågor, inte minst från moderater, om hur mycket detta fusk kostar och hur omfattande det är. Och då tvingas vi svara att vi inte riktigt vet det. Det ligger i fuskandets natur att ingen vet, annars skulle vi säkert inte ha något fusk. Det kan på det här området röra sig om samma storleksordning som inom företag i hotell- och restaurangbranschen, städbranschen, byggbranschen. Vi har ett omfattande fusk i samhället på en rad olika områden. Det är något som vi gör en hel del åt.

Etisk prövning av Dramatiska institutets barndomsprojekt

Anf. 61 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Jag har en fråga till statsrådet Ibrahim Baylan. Den handlar om Dramatiska institutets övertramp och oetiska handlingssätt mot barn genom att studenter läste pornoveller för barn och samtidigt fil-

made dem. Många med mig undrar: Vad var syftet med det? Vad ville de uppnå?

När det är fråga om forskning och studier som berör människor måste det enligt gällande lag föregås av en prövning i en etisk nämnd. Det gäller all forskning. Min fråga till statsrådet Baylan är: Hade det gjorts någon prövning av Dramatiska institutet innan man gjorde det som man gjorde mot barnen?

Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Som ledamoten mycket väl känner till ligger ärendet inte under mitt ansvarsområde, och jag har naturligtvis ingen kunskap om någon förbehandling av detta. Jag kan garantera att det inte sker på departementet i alla fall.

Anf. 63 ERLING WÄLIVAARA (kd):

Fru talman! Vi beslutade om lagen, och den började gälla den 1 januari 2004. Lagen innebär att så fort man forskar om eller studerar något som berör människor ska en så kallad etisk prövning göras. Vi har sju sådana nämnder i landet, en central och sex regionala. Och när det gäller den lagen tror jag inte att statsrådet kan krypa undan så lätt. Om myndigheterna inte följer den lag som vi fattat beslut om i kammaren borde statsrådet rimligtvis reagera på det.

Anf. 64 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag tror att det är viktigt att göra skillnad på vad som är vad. Detta var inte fråga om forskning, utan det verkar ha pågått något slags experiment.

Högskoleverket kommer att utreda det som försiggått på Dramatiska institutet, och jag har försäkrat mig om att också Skolverket följer upp hur skolans huvudman, i det här fallet Nacka kommun, gått till väga. I väntan på att det utreds ytterligare har jag inte någon anledning att kommentera ärendet utöver vad jag redan gjort.

Trängselskatten

Anf. 65 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Förvirringen är i det närmaste total om vad som kommer att hända med de planer som regeringen har på att införa trängselskatter i Stockholm. Vi vet att Vägverkets miljardupphandling av tekniska system överklagats till högsta instans och nu återförvisats till kammarrätten. Det senaste beskedet är att Vägverket gett den entreprenör man hade tänkt anlita, IBM, i uppdrag att vänta i avvaktan på kammarrättens beslut. Just nu betalar alltså Vägverket betydande belopp till IBM för att göra ingenting.

Det enklaste i nuläget vore naturligtvis att avskriva planerna på vägtullar i Stockholm, men sådana planer verkar regeringen inte ha. Därför infinner sig frågan hur regeringen ska kompensera Vägverket för de merkostnader som kommer att uppstå oavsett vilket som blir det slutliga utfallet i det kontroversiella upphandlingsärendet.

Min fråga till statsrådet Mona Sahlén är alltså hur Vägverket kommer att kompenseras för dess merkostnader så att det inte drabbar angelägna väginvesteringar runtom i landet.

Anf. 66 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLÉN (s):

Fru talman! Som Martin Andreasson sade är det den tekniska utrustningen till trängselavgifterna som varit föremål för prövning, inte trängselavgifterna i sig. De är fortfarande viktiga och nödvändiga. De utgör ett viktigt bidrag till att få en stad och en klimatpolitik som är annorlunda.

Jag måste säga att jag inte har den kunskap som behövs för att kunna svara på den konkreta frågan om Vägverkets eventuella kompensation för utgifter. Den måste jag be att få återkomma till efter att ha diskuterat med ansvarigt statsråd.

Anf. 67 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Det är naturligtvis en fråga som berör flera statsråd i regeringen, men samtidigt är bristen på svar lite förvånande med tanke på att trängselskatten är en av de få helt nya statliga skatter som införts under de senaste decennierna. Det borde därför vara en fråga för hela regeringen att följa hur den genomförs.

Det enda vi vet är att Vägverket kommer att drabbas av merkostnader antingen för att den nuvarande entreprenören tvingas vänta eller för att man tvingas avbryta hela upphandlingen och göra om den. I så fall måste man ersätta den tidigare anlitade entreprenören för de kostnader som den hittills haft, och då talar vi om minst 200 miljoner kronor.

När det gäller angelägna investeringar i infrastrukturen runtom i landet, både i Stockholm och i andra delar och både när det gäller kollektivtrafik och när det gäller väginvesteringar, tvingas Vägverket skjuta många viktiga projekt på framtiden på grund av resursbrist. När det däremot gäller satsningen på trängselskatten får man intrycket att det kan gå på löpande räkning. Det är bekymmersamt.

Anf. 68 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLÉN (s):

Fru talman! Självklart är det hela regeringens ansvar. Självklart är det flera ministrar, däribland jag, som har stort intresse av denna frågeställning. Jag var bara ärlig nog att säga att jag inte just här och nu kan svara på hur Vägverkets hantering och kostnaderna ska bedömas.

Det är viktigt att komma ihåg att hela frågan om trängselavgifter i Stockholm också har handlat om att få fram resurser till de viktiga vägtrafikinvesteringar som är nödvändiga i storstaden Stockholm. Det tappas ofta bort när man diskuterar frågan.

Men, som sagt, jag uppskattar oron för Vägverket och de konsekvenser som frågeställaren säger ska komma. Jag lovar att ta detta på allvar och diskutera med mina kolleger, men jag har inget mer konkret svar här och nu.

Anf. 69 ANDRE VICE TALMANNEN:

Därmed var dagens frågestund avslutad. Jag tackar de ministrar som deltagit och även ledamöterna i kammaren.

Anf. 70 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Karin Granbom har frågat mig vad jag avser att göra för att Sverige ska bedriva en human kriminalvård med ett meningsfullt innehåll för de intagna. Karin Granbom har också frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att kriminalvården inte ska lida av ett stort strukturellt underskott med ingående skulder långt över normal anslagskredit.

Regeringen har tillfört kriminalvården betydande resurser de senaste åren. Bara under 2004 tillfördes kriminalvården 680 miljoner kronor. Fortfarande är dock myndighetens ekonomi ansträngd. Regeringen har därför aviserat att kriminalvårdens anslag ska höjas med ytterligare drygt 1 miljard kronor fram till 2007. Genom denna satsning möjliggörs en fortsatt utbyggnad av fängelser och häkten för att möta det ökade platsbehovet.

För att de höjda anslagen ska göra största möjliga nytta är det viktigt att verksamheten bedrivs så effektivt som möjligt. Inom kriminalvården pågår därför ett arbete för att effektivisera verksamheten. Det handlar till exempel om att bli bättre på att pressa kostnader vid byggande av nya platser men också om att hitta effektivare arbetsformer. Kriminalvården har nyligen redovisat hur användandet av personalresurserna kan effektiviseras. Av redovisningen framgår att betydande effektiviseringar kan göras utan att säkerhet, rättssäkerhet eller programverksamhet eftersätts.

Ännu har varken årsredovisningen för 2004 eller budgetunderlaget för 2006 inkommit till regeringen. När styrelsen har fastställt dessa kommer regeringen självklart att göra en förnyad bedömning av kriminalvårdens resursbehov.

Att förbättra de dömdas möjlighet att klara sig i samhället efter avtjänat straff är en av kriminalvårdens viktigaste uppgifter. Regeringen har bland annat tagit initiativ till en utökad användning av intensivövervakning med elektronisk kontroll. Regeringen har även satsat stora resurser på att bekämpa narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter.

Regeringen fortsätter med andra ord att satsa på kriminalvården. Det handlar om förstärkta resurser, förbättrade frigivningsförberedelser, insatser för att öka säkerheten och inte minst om åtgärder för att komma till rätta med intagnas missbruksproblem.

Anf. 71 KARIN GRANBOM (fp):

Herr talman! ”Regeringen styr riket.” Så står det i vår grundlag. Därmed är det rimligt att medborgarna väntar sig ett ledarskap och ett ansvarstagande av regeringen. Ytterst ansvarig för den svenska kriminalvården, vilket är det som den här interpellationen handlar om, är du, Thomas Bodström. Du har ansvar för att kriminalvården fungerar, för att se till att det finns mål, att de uppnås och att resurserna är tillräckliga.

I varenda rapport om kriminalvården, nu senast i Rymningsutredningen, kan man läsa att styrningen och ledningen är dålig. Ibland tas beslut för kriminalvården och i kriminalvården, men många gånger genomförs de inte. Ingen följer upp. Kanske bekymrar det dig. Det borde göra det. Därför vill jag fråga: Vad gör du åt det?

Svar på
interpellationer

Interpellationen har rubriken Resursbrist i kriminalvården. Resursbrist är det minsta man kan kalla det. Det är tomt i kriminalvårdens plånbok. Förra året höll budgeten på att överskridas med mer än 10 %. Den kritiska gränsen hade passerats om inte generaldirektören hade dragit i nödbromsen och stoppat i princip alla utgifter och skjutit fram dem till i år. Man skulle kunna säga att regeringens anseende räddades genom att personalen fick avstå från sina julsmörgåsar. Det är ingen vidare personalpolitik.

För att spara ytterligare ska man låsa in de intagna längre, trots att Sverige har bland de längsta inlåsningarna i hela Europa. De intagna ska få sovmorgon. Är det socialdemokratisk återanpassningspolitik?

Jag har lyssnat på debatten. Jag har läst frågesvar. Ni socialdemokrater pratar om era stora resurssatsningar, om att kriminalvården har genomfört effektiviseringsarbete och om att allt detta ger goda förutsättningar för framgångsrika frigivningar. Men gapet mellan orden och verkligheten är en avgrund.

De stora satsningarna är inte större än att kriminalvården måste be om 500 miljoner för att kunna betala löner och hyra och för att inte hamna på en anslagskredit som vid årets slut skulle ligga på orimliga 16–17 %. Effektiviseringsarbete är mest ett snyggt namn på besparingar. En del saker går att effektivisera – till exempel har administrationen under den socialdemokratiska regeringen svällt över brädden, och nästa år ska antligen de 35 myndigheterna bli en. Men de får inte en enda krona för att underlätta att den nya organisationen ska komma snabbt och effektivt på plats. De stora satsningarna räcker nämligen inte till detta.

Och så detta med goda förutsättningar för frigivningar. Tiden som de intagna är sysselsatta minskar hela tiden. Behandlingsverksamheten minskar. Narkotikaproblemen är enorma, och återfallen kommer som ett brev på posten.

Apropå brev har jag fått veta att ministern väntar post. Flertalet frivårdsmyndigheter runtom i landet är oroliga för kommande besparingar och har därför i dagarna skrivit brev till ministern där de frågar hurdan kriminalvård han egentligen vill ha. Jag vill fråga: Vilket svar har du till dem? Vilket svar har du till oss medborgare? Vilka är dina konkreta åtgärder för att få ordning på svensk kriminalvård?

Anf. 72 JEPPE JOHNSSON (m):

Herr talman! Uttrycket ”som man bäddar får man ligga” passar bra in på hur kriminalvården fungerar i dag. Månad efter månad har nya beläggningsrekord slagits. Ibland kan det nästan tyckas som om det är lättare att ta sig ut från fängelset – vi minns ju 2004 – än att komma in och få en plats och avtjäna sitt straff.

Nu säger justitieministern i det här svaret: ”Regeringen har tillfört kriminalvården betydande resurser”. Visserligen erkänner justitieministern längre fram i svaret följande: ”Fortfarande är dock myndighetens ekonomi ansträngd.”

Herr talman! Bakom ordet ”ansträngd” ligger, precis som Karin Granbom tidigare påpekat, att man saknar en halv miljard. Och kommer det inga pengar redan i vår får man det lite knöligt med löneutbetalningar med mera.

Herr talman! Kriminalvården är förmodligen den statliga verksamhet som har det allra sämst ekonomiskt i dagens s-styrda Sverige. Det är den sämsta firman som staten bedriver, en firma som bara staten kan och ska bedriva, men det är erbarmligt dåligt.

Verkligheten rimmar väldigt dåligt med de vackra mål och visioner som har rabblats upp genom åren i olika budgetar och dokument från regeringen, och det är ni socialdemokrater, justitieminister Bodström och din företrädare, som har haft ansvaret för kriminalvården under de senaste tio åren. Er politik, ingen annan, har bäddat för dagens situation.

I svaret skriver justitieministern också så här: ”Regeringen har även satsat stora resurser på att bekämpa narkotikamissbruket bland kriminalvårdens klienter.”

Herr talman! Det här är bra, och det är en nödvändig ambition. Men om jag inte minns fel var kriminalvårdens uppfattning att den här satsningen inte var tillräcklig, och för någon vecka sedan kom Brottsförbyggande rådet med sin utvärdering av narkotikasatsningen. Tyvärr har satsningen inte varit framgångsrik, i alla fall inte så här långt. Och det är något, herr talman, som jag beklagar och många med mig.

Jag läser ur Brås rapport där man skriver så här:

Överbeläggningen hotar satsningen. Det som CDG – det betyder Centrala droggruppen – generellt lyfter fram är att den nuvarande överbeläggningen på anstalterna är ett hot mot narkotikasatsningen. En förutsättning för satsningen är nämligen att intagna ska kunna flyttas mellan de olika typerna av avdelningar utifrån hur motiverade de är. I dag kan det vara fyra till fem månaders väntetid för att få byta till en annan typ av avdelning. Platsbristen har också inneburit att klienter utan missbruk placerats på narkotikaavdelningarna i större utsträckning än önskvärt.

Längre fram, herr talman, i utvärderingen skriver man så här: Av analysen framgår att det hittills inte går att utläsa några effekter på återfall, oavsett vilket mått som används.

Tyvärr, herr minister! En av de satsningar som justitieministern tar fram och berömmar sig av i interpellationssvaret visar sig ha betytt nästan ingenting och håller definitivt inte måttet. Det finns en läxa att göra, herr minister. Och vilka slutsatser drar då justitieministern och Socialdemokraterna av Brås rapport? Ta den inte som intäkt för att ni har lyckats. Den visar tvärtom.

Anf. 73 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Kriminalvården är en verksamhet som man enligt tidigare generaldirektörer inte vill satsa på från regeringen, eftersom man ju inte vinner några politiska poänger på det. Det kan så klart inte stämma, utan regeringen försöker väl, hoppas jag, så gott den kan att följa utvecklingen, göra omvärldsanalyser och leda kriminalvården rätt.

Tyvärr kan vi konstatera att vi nu, när Thomas Bodström och hans föregångare har haft ansvar i tio år, har ett facit som är ganska dystert. Alla kurvor som är positiva har i stort sett pekats ned vad det gäller arbete, behandling, utbildning. Vi kan också se att det är väldigt trångt. Vi kan se att gängkriminaliteten och organisationsgraden av brott inne på anstalter, grovt våld, narkotikabrott och så vidare, har ökat mycket kraftigt på senare år.

Vi har nu fått inslag av permanent dubbelbeläggning. Man kan tycka att det väl inte spelar så stor roll. Men det spelar stor roll om man vill återanpassa människor, om man vill tänka på personalens säkerhet, om man bryr sig om kvalitet i kriminalvården.

Under många år som vi som har jobbat med de här frågorna i riksdagen har följt detta har vi sett hur Kriminalvårdsstyrelsen har stått hos regeringen och knackat på och önskat att få bygga nya anstalter. Vad har hänt? Det har inte blivit några nya anstalter. Nu sitter man i panik och upprättar baracker här och där. Det är ju inte mycket som imponerar. Och rymningarna från dessa har ökat, eftersom det ofta bara är att sparka ut en plywoodskiva och rymma.

Det finns också utredningar som har pekat på detta. Om man nu inte litar på Kriminalvårdsstyrelsen från regeringens sida, de senaste tio åren, kan man konstatera att Riksdagens revisorer och Riksrevisionen har kommit med en mängd rapporter. Statskontoret kom med en rapport nu som jag hoppas att justitieministern ändå har läst. Och här i dagarna fick vi en utredning från Björn Eriksson som i stort sett pekade på 50 olika saker som man redan har haft önskemål om för att förbättra verksamheten, öka kvaliteten i innehållet, förbättra säkerheten. Det är någonting som för övrigt hänger ihop, solklart. Men ingenting har hänt.

Och nu står Thomas Bodström här och säger: Lita på oss! Vi ska fixa det här. Vi har tyvärr misslyckats i tio år, men nu ska vi skärpa oss. Det finns ju ingen som tror att detta ska ske.

Låt mig ta ett exempel. Jag har här, herr talman, ett regleringsbrev. Det är någonting som man använder, och av grundlagen framgår att det bara är regeringen som är ansvarig gentemot myndigheterna. Vi i riksdagen får stifta lagar, och vi får faktiskt fastställa statsbudgeten. Det är mycket viktiga saker i och för sig, men ansvaret att styra myndigheterna åvilar regeringen, och det kan man göra med mer eller mindre god kvalitet.

Detta har varit ett elände, sade ju Statskontoret för fyra år sedan. Då sade regeringen: Det här ska vi bli bättre på. Då kan jag läsa högt. Här framgår att man ska redovisa antalet avvikelser från slutna anstalter med förhöjd säkerhet, redovisa antalet avvikelser från slutna anstalter utan förhöjd säkerhet, redovisa antalet avvikelser från öppna anstalter och så vidare.

Men vad är detta, att redovisa saker som alla vet händer? Man skulle ju kunna tänka sig att man fastställde några mål för verksamheter från regeringen. Om regeringen ville någonting skulle man kunna säga så här: Vi vill att återfallsfrekvensen ska minska med 10 % på tre år. Det skulle man kunna säga om man nu ville att människor skulle återanpassas och inte bara förvaras och återkomma.

Jag kommer att återkomma till det här regleringsbrevet, för det är regeringens exklusiva skyldighet, exklusiva rätt, att styra myndigheterna om man vill, men man väljer att inte göra detta. Och det är sorgligt, för det är väldigt många människor som förlorar på det. Det handlar om människor som jobbar i kriminalvården, människor som är intagna och inte minst alla vi människor utanför som ser en verksamhet som bara växer i kostnad utan något resultat.

Anf. 74 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Johan Pehrson förklarade omtänksamt vad ett regleringsbrev är för någonting – det måste kännas bra.

Jag skulle vilja göra några kommentarer och reflexioner. Först och främst tror jag att kriminalvården är bäst på att avgöra om man ska öppna klockan sju eller klockan åtta. Mycket ska vi ha synpunkter på, men just den saken, om man ska öppna celldörrarna klockan sju eller klockan åtta, överlämnar jag med varm hand.

Jag har också en kort synpunkt på vad Jeppe Johnsson och Johan Pehrson försöker göra gällande, nämligen det som gäller rymningar. Under de här tio åren har faktiskt rymningarna halverats, sedan den borgerliga tiden. Från slutna avdelningar har de minskat med två tredjedelar. Det beror på flera olika saker, men ni hugger ordentligt i sten om ni ska försöka göra någon partipolitik av det.

Det finns nog saker som vi är överens om. Jag tror att vi är överens om att det trots allt anslås 1 miljard. Jag tror också att vi är överens om att det går att göra effektiviseringar, som Karin Granbom säger. Man går från dessa 35 myndigheter och de övriga två, det vill säga sammanlagt 37, till en. Det är bra. Då effektiviserar man. Jag tror också att vi är överens om att resurserna i dag inte är helt jämt fördelade, vilket naturligtvis hänger ihop med att det är flera olika myndigheter. Vi har anstalter där det är betydligt mer personal än på andra. Varje gång man tidigare har tagit en sådan här diskussion har det bara talats om att det nu är allmänna besparingar. Man måste våga, inte minst ur rättvisesynpunkt inom kriminalvården att ta de diskussionerna. Jag tror också att vi är helt överens om att kriminalvården faktiskt kan använda pengar som man i dag lägger på hyra, och där finns det en hel del. Sedan tror jag inte att det är så mycket mera som man kan effektivisera.

Det är alldeles riktigt att det finns ett stort underskott trots de här anslagen. Det vill jag inte sticka under stol med. Det finns det. Det beror på två saker. Domstolarna dömer hårdare, betydligt hårdare, än man har gjort tidigare. Och de väldigt stora satsningarna på polisen som regeringen har gjort leder naturligtvis också till de här resultaten, att det blir fler fångar.

Det är ingen tvekan om att det finns ett underskott trots de här anslagen. Det kan heller inte uteslutas att den miljard som nu anslås inte är tillräcklig. Det kan behövas ytterligare medel.

Nu påbörjas snart budgetförhandlingarna. Vi ska i första hand ha diskussioner med kriminalvården, sedan också naturligtvis bereda det här internt på Regeringskansliet och med våra samarbetspartier. Så får vi se vad det leder fram till. Vi har möten nu i vår och i höst.

En sak kan vi vara överens om. Det vill jag inte heller på något sätt sticka under stol med. Det behövs fler platser just av de här anledningarna. Det är också därför som arbetet pågår nu med att bygga ut 1 500 platser.

Men det finns saker som skiljer oss åt. Det jag slås av är den brist på visioner som oppositionen har när det gäller kriminalvård. Det talas om pengar. Vi kan vara överens om saker, men vi hör aldrig hur ni vill ha kriminalvården i stället. Det är ju ett oerhört spännande område. Det handlar om mänskliga rättigheter, om att återanpassa personer till samhället och att de inte ska begå nya brott.

*Svar på
interpellationer*

Vi har drivit på arbetet med en ökad individualisering, och vi har drivit på ett arbete med narkotikasatsning, en utbildning som startade för tre år sedan, och möjligheter för sexualdömda att få behandling. Nu ger vi oss in på ett väldigt svårt område, nämligen behandling av psykopater. Allt detta och den förändring som vi nu driver mot en ökad individualisering är ju en förändring som vi inte har sett inom kriminalvården på 30-40 år. Man säger tyvärr många gånger att man alltid har gjort så här och alltid ska göra så. Tyvärr tycker jag att det också finns hos oppositionen. Men vi har ett mycket bra samarbete, inte minst med Folkpartiet. Jag skulle vilja höra lite om visionerna om kriminalvården. Det kanske finns ytterligare saker som vi är överens om.

Anf. 75 KARIN GRANBOM (fp):

Herr talman! Det var härligt att höra den här lite mer resonerande tonen och insikten om att pengarna inte räcker. Den här interpellationen har jag väckt för att jag är så pass orolig över att pengarna inte räcker. Den dryga miljard som regeringen har varit så stolt över kommer inte att räcka långt. Det står helt klart för mig. Det kommer fortfarande att vara stora problem, även om man plussar på de 500 miljoner kronorna som är akuta. Kriminalvården går varje år in med enorma skulder som verkligen handlingsförlamar hela verksamheten. Det är oerhört svårt att bygga nytt. Man kan inte bygga nytt och göra nya satsningar för pengar som man inte har.

Kriminalvården har nu fått justera upp sina beräkningar av hur många intagna de ska ha. Genom att vi får fler intagna måste det ju byggas för att det över huvud taget ska kunna bli en acceptabel nivå för dem som sitter inne. Den miljard som Thomas Bodström har pratat om kommer att gå rakt in till de resurser som behövs för att bygga nytt. Där slukas din miljard. Därför måste det till mera pengar.

Man har också haft optimistiska beräkningar om besparingar. Det är mycket folk som får gå. Man sparar på allehanda saker. Jag nämnde bland annat inlåsningsen. Det är konstigt att jag får svaret: Jag bryr mig inte så mycket om ifall det är klockan sju eller klockan åtta som de intagna måste stiga upp. Vi kanske har den längsta inlåsningsen av de intagna i Europa. Det borde oroa ministern. Så länge de bara är inne i sin cell kommer de inte att rustas för ett bättre liv utanför fängelset.

Men man har, som sagt var, justerat ned sina beräkningar på hur mycket man kan spara. Därmed måste man ha pengar att lägga ut i den vanliga verksamheten. Man måste också göra riktiga satsningar, inte de låtsassatsningar som vi har pratat om. Verksamheten är inte acceptabel i dag. De intagna har inte särskilt mycket att göra. Det finns massor med missbrukare. De fortsätter sitt missbruk inne på anstalterna. Av den senaste utredningen från Brå har jag fått veta att den narkotika som kommer in på anstalterna inte har minskat.

Jag vill också prata om säkerhet. Det står klart för alla att vi måste göra satsningar på säkerhet. Det visade inte minst fjolårets katastrofer. Då sade du att säkerheten inte är någon kostnadsfråga. Står du bakom detta i dag också? Vad är det som ska köpas in, när ska det köpas in och för vilka pengar ska det köpas in? Ska det anställas personer som tar ett helhetsgrepp om säkerheten?

Det är många frågor. Jag skulle bli glad om jag fick svar på huvudparten av dem.

Prot. 2004/05:73
10 februari

Anf. 76 JEPPE JOHNSON (m):

Herr talman! Tänker justitieministern några nya tankar med anledning av Brås rapport? Justitieministern säger att det är effektivisering att hålla fångarna inlåsta en timme mer om dagen, att ge dem sovmorgon. Ursäkta, herr talman, jag vill inte vara ironisk, men skulle det då inte vara ännu effektivare att låta dem gå upp klockan nio i stället, om nu detta är en effektivisering?

Herr talman! I min värld är detta inte någon effektivisering om man vill påverka fångarna till ett bra liv, att ge dem sovmorgon när de ska anpassa sig till samhället där vi kräver att de allra flesta av oss går upp i vettig tid.

I sitt svar tar justitieministern också upp användningen av den elektroniska bojan och den utökade användningen av den. En majoritet beslutade förra veckan om att utöka. Det innebär att de som döms till upp till sex månaders fängelse kan få avtjäna sina straff med boja. Om vi tittar på 2003 års statistik ser vi att 11 % av dem som dömdes för grov misshandel fick under sex månaders fängelse och skulle kunna få elektronisk boja som straff. De som döms till två års fängelse, exempelvis för våldtäkt, kommer ut med fotboja efter tio månader.

Herr talman! Interpellationen handlar om resurser till kriminalvården. Jag skulle inte ha tagit upp det här om ministern inte hade nämnt det i detta sammanhang. Jag måste se det som att ministern anser att detta är en effektivisering som ger resurser till att minska överbeläggningen på fängelserna.

Jag vill fråga justitieministern: Är inte den utökade användningen av fotboja en släpp-fångarna-loss-det-är-trångt-reform? Har justitieministern möjligtvis planer på att införa någon form av halvtidsfrigivning?

Anf. 77 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Det är väldigt viktigt med samarbete, men jag kan konstatera att med den fantasilöshet och idélöshet som präglar den här regeringen på alla områden, inte minst rättsväsendet, är det klart att man måste söka stöd hos oppositionen för att få några goda förslag.

När man observerar arbetet på den politiska avdelningen på Justitiedepartementet får man lätt intrycket av att det är professor Balthazars verkstad. Det händer någonting, och plötsligt modellerar man fram någon krishantering för detta. Vi såg det i somras när det skulle byggas en särskild ny säkerhetsanstalt. Vi sade att det behövs en säkerhetsanstalt, men den ska självklart byggas på något befintligt. Nu blev det så, för professor Balthazars egen lösning stötte på patrull. Det var ingen som hade förstått hur den skulle gå till.

Ja, det här handlar om idéer och viljan att hjälpa människor som har handlat fel, människor som har skadat sig själva, skadat andra på vägen och riskerar att skada många fler i framtiden om man inte hjälper dem. Då tycker justitieministern att huruvida man går upp klockan sju eller åtta på morgonen inte spelar någon roll. Både justitieministern och jag har småbarn, så det är ju inga problem för oss i det fallet. Men när man går upp på morgonen spelar väl stor roll. Ska någon kunna återanpassas

Svar på
interpellationer

efter sju år på anstalt om man har gått upp klockan åtta varje morgon och gå ut och söka ett jobb där man kanske börjar jobba klockan sju? Det är ingen återanpassning. Det är en total institutionalisering av människor som går dem emot. Det tycker justitieministern inte spelar någon större roll.

När det gäller regleringsbrevet skulle man kunna skriva stora saker om effektiviseringar. Arbetsdriften drar in 126 miljoner kronor. Den skulle med lite effektivisering och lite kraft kunna dra in det dubbla. Det är människor som sitter i fängelse. De ska jobba. De kan få en tia. De ska producera, och det ska kunna säljas.

Justitieministern talar om att självhushållning är bra. Det är bara att besluta. Skriv i regleringsbrevet att om tre år ska anstalten ha 10, 15, 20 eller 25 %, varför inte hälften, självhushållning! De människor som är intagna måste ju lära sig att laga mat. De kan inte fortsätta att leva på restauranger om de ska ha ett hederligt jobb när de blir frigivna och förhoppningsvis återanpassas, för sin egen skull men inte minst för samhällets skull.

Anf. 78 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag tror att interpellationsdebatterna blir något bättre om man citerar rätt och kanske lyssnar något på vad de andra säger. Jag sade att jag tyckte att frågan om ifall man ska väckas kl. 7 eller kl. 8 är en fråga för kriminalvården. Därmed inte sagt att den inte är viktig, utan det är fråga om vem som ska styra den, och detta vidhåller jag.

Det blir upprepningar här, men jag vill säga igen att effektiviseringar handlar om framför allt tre saker. Det handlar om att man går till *en* myndighet, det handlar om att man ska se till att man får bättre hyresavtal – och det är ganska mycket pengar – och det handlar om att personalen ska jobba jämnt fördelat på olika anstalter och under de tider då den behövs bäst. Precis samma diskussion förde vi inom polisen för några år sedan, och nu har vi samma diskussion inom kriminalvården.

Man måste kunna hålla två tankar samtidigt i huvudet, nämligen att man ökar satsningen och att man effektiviserar. På så sätt frigörs det mer resurser.

Jag får också upprepa att budgetförhandlingar nu kommer att påbörjas. Vi vet inte vad det handlar om – det är lite för tidigt att säga. Om vi kommer fram till någonting här under året och oppositionen anser att det är för lite så är det naturligt att vi för en diskussion om det. Men låt oss vänta till det tillfället. Vi är ju inte riktigt där än.

Jag har en kort fråga. Var står Folkpartiet när det gäller elektronisk fotboja? Det vore ganska intressant att höra det, och jag hoppas att jag får svar.

Till dess kan jag berätta om att självhushållningen har ökat runtomkring. Vi tror mycket på den idén, för det är passiviserande att inte göra mer saker själv. Det ser man när man besöker olika anstalter. Det är i den riktningen vi arbetar. Det gäller också den ökade individualisering som nu finns.

Vi kommer som sagt att fortsätta att bedriva det här arbetet. Det handlar om ekonomi, men långt ifrån bara om det, vilket också Björn Eriksson noga underströk. Det handlar om att förbättra säkerheten. Vi har vidtagit fler åtgärder än jag tror att någon regering någonsin har gjort,

med de lagstiftningsförändringar som har gjorts och med det arbete med en ny säkerhetsanstalt som påbörjades under förra året.

Jag vill också understryka att det förslag som har kommit handlar om de tankar som vi hade från början. Det är positivt att vi sedan också får stöd av en oberoende utredare som Björn Eriksson har varit i det här fallet.

Det är alltså många förändringar på gång. Jag efterlyste lite visioner vid förra tillfället som jag gjorde de här kommentarerna. Jag fick inga visioner, men kanske jag får en möjlighet till det nu i det sista inlägget.

Anf. 79 KARIN GRANBOM (fp):

Herr talman! Jag kan rekommendera Thomas Bodström att han läser vår motion. Den är full av många förslag. Våra visioner finns där.

Jag kan använda mina två minuter till att berätta om annat. Jag kan naturligtvis berätta om var vi står i frågan om fotboja. Det hade varit bra om ministern hade varit här och dessutom läst protokollen så att han fick reda på vad vi egentligen tyckte och om han tänkt över vilka argument vi har för det.

Vi har sagt ja till att man i slutet av ett fängelsestraff ska kunna gå på IÖV. Det är ett bra sätt att slussas ut. Men vi har sagt nej till att fängelsestraff upp till sex månader ska kunna omvandlas i sin helhet till fotboja. Vi tycker att det ska vara klarhet i påföljderna. I så fall skulle intensivövervakning vara en självständig påföljd som domstolarna kan döma till.

Det är bra att ministern har kommit till insikt om att vi har problem i kriminalvården och att resurserna spelar roll. Vi ligger back med nästan en halv miljard redan i dag. Det är dåligt med likviditeten. Det är svårt att betala ut löner och hyra redan i vår. Det är tomt på kontot, och det handlingsförlamar den ledning vi har i dag. Det beror mycket på att regeringen har haft dålig framförhållning och dålig planering. Styrningen har inte fungerat, och inte ledningen heller. Man har inte satt upp några mål, och då kan man inte heller kontrollera att de har följts.

Du borde ta ett snack med Göran Persson här i vår, justitieministern, och se till att de här extra miljonerna kommer redan nu. Ni borde justera upp anslagen för de närmaste åren och investera några slantar i en konsult som kan lära er målstyrning. Läget är akut. Situationen är synnerligen allvarlig.

Anf. 80 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag beklagar att jag inte alltid kan komma ihåg exakt var de borgerliga partierna står i olika frågor. Det är ofta så att man får fyra olika svar från det som man nu kallar alliansen. Här har ni nu en utmärkt möjlighet att fortsätta de diskussionerna. Jag skulle gärna vilja vara med när ni diskuterar om det här ska avskaffas eller inte vid en eventuell borgerlig regering.

Det var helt enkelt av nyfikenhet som jag ställde frågan. Jag kunde naturligtvis ha kollat i protokollet, men jag är ledsen att jag inte alltid kan komma ihåg vad de fyra olika partierna står för.

Vi får alltså återkomma i diskussionen om ekonomin. Vi är överens om mycket. Jag tycker att det har varit en bra debatt. Trots allt talar vi om den situation som finns, och vi är överens om att det behövs fler platser. De byggs nu. Vi är överens om att säkerheten behöver förstärkas

i och med det förändrade tillvägagångssätt som vi såg under förra året. Det var en förändring och något som inte hade skett på 13 år, även om rymningarna hade minskat. Det hela känns positivt, tycker jag. Jag har tyckt att det har funnits en ganska svajande inställning till det här med säkerhetsanstalt, herr talman. Just i den här frågan handlar det om Sveriges säkerhet, och då är det bra att vi är överens över blockgränserna.

Vi får återkomma i en kanske lite mer ideologisk diskussion om hur kriminalvården ska bedrivas i framtiden. Om vi ser vad som har skett under de senaste åren och ser på hur narkotikasatsningen har genomförts med ökad kontroll men också med ökad möjlighet, till exempel vid Högsboanstalten, med självhushållning och med det arbete som nu bedrivs inom Kriminalvårdsutredningen så ser vi att det är en spännande förändring inom kriminalvården. Den handlar om mycket, mycket mer än bara ekonomi även om det är nog så viktigt. Det vill jag understryka.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på interpellation 2004/05:336 om resurserna inom Polisen

Anf. 81 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Torkild Strandberg har ställt tre frågor till mig som alla rör polisens resurser. Inledningsvis frågar han vad jag avser att göra för att riksdagens beslutade anslagsförstärkning till polisen ska bli verklig. Torkild Strandberg frågar också vad jag avser att göra för att nyrekryteringen till polisen ska kunna fullföljas utan att detta drabbar annan verksamhet eller civilanställd personal. Slutligen frågar han vad jag avser att göra för att undvika ett system där varje års anslag måste förbrukas till sista kronan eftersom det annars dras in av regeringen.

Som så många gånger tidigare upprepar jag återigen att regeringen har satsat och satsar stora pengar på polisen, vilket inte kan ha undgått Torkild Strandberg. Sedan år 2001 har polisens anslag ökat med ca 2,2 miljarder kronor. I budgetpropositionen för 2005 har regeringen utöver de tidigare satsningarna aviserat en anslagshöjning med nästan 1,2 miljarder kronor fram till utgången av år 2007. Den senaste prognosen från polisen visar att ekonomin förbättras, och målsättningen om att 4 000 poliser utbildas under mandatperioden ligger fast.

Torkild Strandberg skriver i sin interpellation att polisens anslagssparande från år 2004 och 0,6 % av anslaget för år 2005 har dragits in av regeringen. Jag kan bara säga att Torkild Strandberg har fel i sina påståenden. Regeringen har beslutat att flertalet myndigheters anslagssparande för 2004 och 0,6 % av anslaget för 2005 ska ställas till regeringens disposition. Det innebär inte att det har skett några indragningar eftersom pengarna ligger kvar på respektive anslag. Regeringen har en skyldighet att vidta åtgärder om det finns en risk att ett beslutat tak för statens utgifter kommer att överskridas. Till skillnad från de borgerliga partierna tar regeringen ansvar för den ekonomiska politiken och det är skälet till att vi valt att ställa en del av polisens anslag till regeringens disposition.

Jag kan inte se att det skulle vara några problem med den statliga budgetprocessen, som det framhålls i interpellationen. Det är helt enkelt

inte korrekt att myndigheterna måste förbruka sina anslag för att regeringen inte ska dra in pengarna.

Regeringen har genom de kraftiga resurstillskotten sett till att polisens förutsättningar att bedriva verksamheten är goda. Nyrekryteringen till polisen kan därför genomföras som planerat utan att det drabbar övrig verksamhet.

Anf. 82 TORKILD STRANDBERG (fp):

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka justitieministern för svaret, där han åter talar om de massiva satsningar på polisen som regeringen påstår sig göra.

Vi kan ta polisen i Skåne, den del av landet som jag kommer ifrån, som exempel på hur satsningarna fungerar i verkligheten.

Förra året sparade och gnetade polisen i Skåne ihop ett överskott på 66 miljoner kronor. Man vände och vred på varenda krona, och på så sätt fick man ihop sina 66 miljoner i överskott. Pengarna skulle användas i år till löner åt de nya poliser som vi i Skåne har väntat så länge på.

Den 22 december 2004 beslutar så regeringen att dra in det överskott som polisen i Sverige och i Skåne har samlat ihop. En vecka före årsskiftet försvinner finansieringen för polissatsningen. Menar justitieministern att det är ett ansvarsfullt ledarskap? Är det att ge polisen rimliga förutsättningar att planera sin verksamhet?

Jag skulle vilja fråga justitieministern vad han ger för råd till länspolismästaren i Skåne. Ska han strunta i budgeten och köra sin verksamhet med underskott nästa år? Ska han låta bli att anställa de poliser vi har längtat så efter? Ska vi säga upp lokaler i Skåne? Ska vi avskeda civilanställd personal? Vad är justitieministerns råd till länspolismästare Anders Danielsson i Skåne? Hur ska han få sin budget att gå ihop?

På det här sättet, som det ser ut i Skåne, ser det ut i hela landet. Jag har här ett brev som har skickats till justitieministern från länspolismästaren och länspolisstyrelsen i Halland. Det är bland annat undertecknat av Thomas Bodströms partikamrat Åke Eliasson, som är vice ordförande i polisenämnden. Polisstyrelsen i Halland undrar hur man ska få ihop pengarna. Hur ska man få ihop pengar som ska täcka lönerna för de nya poliser som förväntas komma till Halland 2005? Vad ska man dra in på för att täcka lönerna? Vad är rådet till partikamrat Åke Eliasson i Halland och länspolismästaren?

I Stockholm, för att ta ett tredje exempel, lider man av ganska svår polisbrist. Man har redan tvingats tacka nej till 38 utlovade poliser eftersom regeringen har dragit in finansieringen av dessa. Polisstyrelsen i Stockholm ser inga möjligheter att göra andra besparingar för att kompensera polisen för de indragna medlen.

Min fråga till justitieministern är alltså: Vad är rådet till länspolismästaren i Skåne, länspolismästaren i Halland och länspolismästaren i Stockholm, som alla är oroliga för hur de ska få sin budget att gå ihop nästa år? Hur ska man få ihop pengar till löner för de poliser man nu anställer?

Anf. 83 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Vi måste nog göra detta väldigt, väldigt tydligt för vår justitieminister: I den här salen, strax före juletid, beslutar den här riks-

dagen om en satsning på svensk polis på 100 miljoner kronor. Det var fullsatt – i alla fall före jul, herr talman, brukar det ju vara mycket folk här. Vi beslutar detta. Folkpartiet säger att det är alldeles för lite, men vi är glada över att det åtminstone inte är några besparingar. Det blir 100 miljoner kronor. Det är väldigt lite; budgeten för svensk polis är ju närmare 15 miljarder. Vi är dock glada att den så kallade svampen, Thomas Bodström och hans kompisar i Vänsterpartiet och Miljöpartiet, tycker att polisen är värd 100 miljoner.

Men sedan händer någonting. Sedan går det sex dygn. Då beslutar justitieminister Thomas Bodström och hans regering att svensk polis ska fråntas 300 miljoner kronor – i första hand. Det var Thomas Bodström. Sedan kommer Pär Nuder och tar 90 miljoner kronor som man inte får använda. Det är ungefär som att ha pengarna på ett skogskonto: Du kan inte ta ut dem och köpa glass för dem, utan pengarna är låsta.

Vi beslutar om en satsning på 100 miljoner, och så gör regeringen denna indragning. Det går sex dagar – det är drygt hundra timmar – och så har man bytt åsikt! Och så står man och pratar om satsningar för 2005! Det är ju bedrägeri! Man får inte göra så!

Än värre är detta med anslagssparandet. Det finns något som heter polisekonomi. När jag reser runt i Polis-Sverige möter jag människor som sliter och gnetar för att försöka få ihop budgeten – mycket ambitiösa ekonomiansvariga, mycket ambitiösa polischefer på våra myndigheter som försöker spara. Någon hade sparat ihop 3 miljoner. Någon hade sparat ihop 5 miljoner. Det skulle man satsa på att anställa en liten extra polis i juni, eller kanske två poliser. Men de pengar man sparat ihop snodde Thomas Bodström. Nu står man där och ska klara sig. Pengarna skulle dessutom användas till olika investeringsprojekt och till retroaktiva lönekostnader för löneavtalet, och nu måste man spara.

Jag har varit i Blekinge nyligen. Jag har varit i Norrbotten, i Örebro och i Jönköping. Överallt säger man: Vi måste anställa fler nya poliser. Men vi måste också se över vår utbildning – det är väl inte särskilt bra i en tid, herr talman, när alla pratar om bemötandefrågor inom polisen, vare sig det handlar om brottsoffer eller människor som är gripna.

Man pratar om att man måste säga upp lokaler. Det låter ju inte så farligt, som om det gällde att göra hittegodset lite mindre, men vi pratar om polisstationer! Denna utveckling försöker sedan regeringen klä i att vi inte behöver ha några polisstationer i Sverige, utan det viktiga är att man åker runt, runt i radiobil. Men polisstationer spelar roll för polisverksamheten och den lokala närvaron. Nu lägger man ned dessa, inte för att polisen på orten inte vill ha någon polisstation utan för att man ska spara pengar.

Det tredje är att man gör sig av med civilanställd personal. I Norrbotten gjorde man sig av med 13–14 årsarbetskrafter förra året. Det innebär att de nya poliserna får sätta sig och skriva maskin för att Thomas Bodström ska kunna säga att det har kommit nya poliser. Men vi har inte fått några nya poliser; vi har fått nya människor som skriver maskin och sköter viktiga administrativa uppgifter i stället för att vara ute på gatorna, förebygga brott, klara upp brott och utreda det som man inte kan klara upp direkt.

Detta är ingen experimentverkstad för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänstern! Vi pratar om svenskt rättsväsende, medborgarnas

grundläggande trygghet, och så leker regeringen några väldigt konstiga sällskapslekar där man först lovar 100 miljoner, varsågod, och så går det sex dagar och så drar man in 390 miljoner. Det är inga satsningar!

Thomas Bodström har lovat satsningar för kommande år, men vem ska tro på Thomas Bodström? Vilken polis ska spara pengar? Det är ju lika bra att bränna dem, för annars kommer Bodström med svarta handskar och tar dem.

Anf. 84 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det enda som var korrekt i Johan Pehrsons beskrivning var att det ska vara väldigt, väldigt tydligt.

Det blir lite tjatigt att upprepa detta, men jag blir tvungen till det. Saken är att det var ett överskott på 350 miljoner kronor för polisen 2004. Då säger regeringen att det här behöver vi för att det ska stå till disposition. Anledningen är att i motsats till vad borgerliga politiker i fyra års tid har sagt – och där bör man kanske idka ett minimum av självkritik – har polisen haft ett överskott fyra år i rad.

Jag har i denna talarstol vid många tillfällen debatterat detta med borgerliga politiker – Johan Pehrson, Torkild Strandberg och andra. Gång på gång har man sagt: Det här räcker inte för att anställa poliser. Det kommer att bli arbetslösa poliser. Gång på gång har man haft fel. Det är bara att titta på fakta. Bör man inte för att undvika politiskt självplågeri vara lite mer försiktig när vi nu går in på femte året och det blir fler poliser för femte året?

Vad är då fakta? Ja, som sagt har det varit ett överskott fyra år i rad. Under de år som jag har arbetat har det blivit nästan 1 300 fler poliser netto. Det Johan Pehrson säger om att de civilanställda blivit färre är alldeles felaktigt. Över 500 fler civilanställda har det blivit. Det är alltså sammanlagt 1 800 anställda inom polisen.

Varje morgon som Johan Pehrson har vaknat under de här åren har han kunnat konstatera: Tänk, nu har det blivit en polis till netto i Sverige, om man räknar ihop vanliga poliser och civilanställda. Aldrig någonsin i modern tid, skulle jag vilja påstå, har det gjorts en sådan ökning. Ändå står vi och diskuterar en ökning av antalet poliser.

Det finns ju så många andra saker. Jag vill verkligen säga att det finns många saker som kan förbättras. Men är det någonting vi har gjort är det väl att se till att det har blivit fler poliser, också i Skåne. Det är bara att titta på verkligheten. De här poliserna finns.

Detta kommer också att fortsätta. Jag säger inte att det löser alla problem, långt ifrån. Men låt mig uttrycka min förvåning över att jag återigen, för femte året, står och berättar om de här sakerna. Nog kan det vara tjatigt att höra om detta, men jag är ändå tvungen att korrigera de felaktiga beskrivningar som görs när det gäller satsningarna på polisen.

Sedan vill jag som sagt understryka att detta inte löser alla saker. Det behövs mycket mer. Vi har ett ansvar utöver dessa satsningar på polisen. Vi har ett ansvar för att se till att de får bra redskap för att kunna klara upp fler brott. Vi är inte nöjda när det gäller uppklaringen av vardagsbrottslighet – grova brott är svensk polis väldigt bra på. Där arbetar vi tillsammans med arbetsgivare och fack men naturligtvis också på lagstiftningsområdet med en utökning av DNA-register, med en större möjlighet till lagring av trafikdata och mycket annat.

Jag vill alltså verkligen understryka att det inte bara handlar om polisens ansvar, resurser och anställda inom polisen. Men jag blir förvånad över att det är just detta den här interpellationen tar upp, även om det naturligtvis är väldigt lätt att bara slänga tillbaka faktauppgifter på det sätt som jag nu gör.

Jag efterlyser som sagt ett litet mått av självkritik. Gå gärna tillbaka till era interpellationer. Gå gärna tillbaka till era påståenden om att det inte ska räcka. Ni kan då konstatera att ni faktiskt haft fel gång efter annan när det gäller den här saken.

Polisen har till skillnad mot så många andra faktiskt den förmånen att de som utbildas får jobb. Varenda polis som utbildats har fått jobb. Det är ganska unikt. Det är ganska få yrken där man garanterat får jobb när man gått en utbildning. Men varenda polis som har utbildats har fått jobb. Och så kommer det att vara med det mål vi har satt, nämligen att det ska utbildas 4 000 poliser den här mandatperioden. Vi kan se att det kommer att klaras och att varenda polis kommer att få jobb.

Men det räcker inte att vi bara får fler poliser. Vi måste se till att de används på bästa sätt. Det gör man också ute i de olika länen, där man hela tiden gör förbättringar. Men man hamnar naturligtvis många gånger i dessa sifferdiskussioner, vilket knappast gagnar Polisens utveckling men givetvis är ett visst nöje för mig att få berätta om de satsningar som vi har gjort.

Anf. 85 TORKILD STRANDBERG (fp):

Herr talman! Man hör ofta justitieministern beklaga sig över att han måste prata om de satsningar han påstår sig göra på Polisen. Justitieministern borde fundera över att orsaken kanske är att han inte är särskilt trovärdig. Miljardsatsningar under 90-talet, talar justitieministern om.

Jag har bett riksdagens utredningstjänst ta reda på hur det står till med antalet polisstationer i Sverige. 16 av 21 polismyndigheter har svarat. Den uppräkningslista jag har här, tre tätskrivna A4-sidor, visar att 106 polisstationer har lagts ned av Thomas Bodström och hans företrädare sedan 1994 – 106 polisstationer. Det är ett ganska dystert facit för rättstryggheten ute i landet. 106 platser i Sverige har förlorat en polisstation som symboliserade trygghet och kunde bidra till tryggheten ute i Sverige. 106 polisstationer, Thomas Bodström, är facit av tio års socialdemokratiskt maktinnehav på Justitiedepartementet. Detta är en del av satsningen.

Vi har också frågat hur det ser ut framöver i landet, hur det ska gå till att anställa alla de poliser som justitieministern talar om. Blekinge svarar att man kommer att säga upp civilanställda. Gotland kommer att säga upp civilanställda. Halland står inför nedskärningar i verksamheten. Kalmar minskar antalet civilanställda. Kronoberg svarar att en ökning av anslagen är helt nödvändig för att över huvud taget kunna anställa poliser. Skåne vet inte hur finansieringen ska gå till, men man förväntar sig att minst säga upp civilanställda. Stockholm har tackat nej till 38 poliser redan.

Jag vill återkomma till det här, Thomas Bodström. Vad är ditt råd till länspolismästaren i Skåne? Hur ska han göra för att få ihop till löner till de 70 poliser som har kommit sedan januari? Poliser vill ha betalt för sitt jobb. Hur ska han göra? Ska han köra budgeten med underskott? Ska han stänga fler lokaler än man redan har gjort? Ska man säga upp mer civi-

lanställd personal? Det finns polisdistrikt i Sverige där man resonerar om hur långt man får köra med bilen därför att bensen är så dyr och blir en sådan påfrestning på budgeten.

Detta är priset för att Thomas Bodström satsar på polisen. Om detta är en satsning, Thomas Bodström, måste jag säga att vi bävar inför den dag man måste spara lite.

Anf. 86 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Jag är mycket förvånad över att inte Thomas Bodströms partisekreterare, Marita Ulvskog, har dykt upp med sina bannbullor någonstans på polisområdet också. Det finns ju ansvariga inom Polisen som säger sanningen.

Läs en tidning! Lyssna på länspolismästarna! Lyssna på dem noga, Thomas Bodström. Lyssna på den ekonomiansvariga på Rikspolisstyrelsen! Det finns endast resurser till en tredjedel av de utlovade satsningarna. Det säger hon. Och det är sanningen. Men då kanske vi ska skicka ut åsiktspoliserna Marita Ulvskog och säga: Så där får man inte säga, för du talar inte till fördel för Socialdemokraterna. I Sverige ska alla tala för Socialdemokraterna. Det är den verklighetsbild som finns, och den verklighetsbild som är ju falsk, Thomas Bodström.

Jag ska säga att jag tycker att du och regeringen har varit jätteduktiga på att se till att vi har en utbildning nu där 1 000 nya poliser utbildas varje år. Men det blir ju inte 1 000 nya poliser netto. Det kan man ibland höra att justitieministern glider lite på, för det låter mycket bättre. Det kommer en gigantisk ålderstopp. Det gör att vi måste ha den här situationen. Det är bra, men det är helt okontroversiellt. Det vi vill är att människor ska kunna få jobb som poliser också och inte bara utbildas.

Jag har fått en mängd papper som jag måste överlämna till justitieministern senare. Det är från ekonomibyrån på Rikspolisstyrelsen där man pekar på att med de förutsättningar som man nu har givits kommer man inte att kunna tillgodose de behov som finns för att utveckla personalens kompetens. Jag tycker att det är viktigt med kunniga poliser och en god arbetsmiljö. Jag vill inte ha fler sjukskrivna poliser än i dag. En bra utrustning, ja, det kan man väl ställa till deras förfogande som ska jobba med detta svåra uppdrag. Detta går inte, säger man från Rikspolisstyrelsens ekonomibyrå. Tror Thomas Bodström att de ljuger?

Slutligen, herr talman, hävdar Folkpartiet att om man säger sig satsa 100 miljoner och sedan drar in 390 miljoner sex år senare blir det ett netto som inte är någon satsning utan en ren besparing.

Anf. 87 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag vet att Johan Pehrson egentligen vet hur det ligger till, att det just är fråga om disposition. Därför ska jag inte förklara det för honom. Jag vet att du känner till skillnaden. Om någon läser protokollet vill jag understryka att detta beror på att det var ett överskott på 350 miljoner, och det står till regeringens disposition.

Det har också kommit glädjande siffror som visar att Polisens ekonomi är betydligt bättre framöver än man först trott. Men vi kommer, som sagt, att fortsätta den här satsningen med 1,2 miljarder, och vi kommer liksom tidigare att se till att de poliser som utbildas också får arbete.

Jag tycker också att det är viktigt att man ute i länen utvecklar sitt arbete. Jag tycker inte att det ska handla om att det ska symbolisera trygghet. Jag tycker att det ska vara trygghet. Jag har inga invändningar mot att man i län där det finns polisstationer som kanske har öppet några timmar på en tisdagseftermiddag lägger samman dem med andra stationer för att effektivisera arbetet. Det har ingenting med brottsbekämpning att göra.

Poliser ska arbeta, de ska vara ute bland människor. Det är trygghet. Och det är trygghet vi ska ha, inte en symboliserad trygghet. Vi ska ha poliser som är ute på de tider som bäst behövs. Där har vi sett en mycket bra förändring och förbättring bland poliserna. De arbetar nu i mycket större utsträckning när de bäst behövs, det vill säga fredags- och lördagskvällar och kanske andra tider på dygnet då de framför allt behövs.

Det här ska vi inte stoppa, Torkild Strandberg. Vi ska fortsätta att utveckla polisens arbete. Vi ska inte tro att det samhälle som fanns för länge sedan är exakt samma som nu. Vi ska inte tro att inte polisen också ska använda sig av den tekniska utvecklingen i allt från att göra polisanmälningar till kommunikation mellan de olika länen. Vi ska driva det arbetet framåt.

Det är bara att hoppas på att få möjlighet att göra det även framöver, för det vore fullständig katastrof om det här nu skulle stanna av och man skulle säga att nu ska vi inte göra några som helst förändringar inom Polisen. Det ska vara exakt som det har varit. Visserligen har samhället förändrats, visserligen har brottsligheten förändrats, men vi ska symbolisera trygghet.

Nej, Torkild Strandberg, jag tycker att du ska berätta sanningen för länspolismästarna. Jag träffar ju länspolismästarna regelbundet. Vi har väldigt bra diskussioner. De känner till hur det ligger till med satsningen på Polisen. De tar upp frågor som, det vill jag understryka, inte på något sätt innebär att det alltid är bra. De tar upp frågor inom lagstiftningen som borde vara högaktuella för riksdagsmän, därför att här finns saker som vi kan göra för Polisen utöver den satsning som vi har gjort.

Vi har naturligtvis också en mycket nära dialog med Rikspolisstyrelsen om budgetläget. Och jag vill säga att när det nu visar sig att det är betydligt bättre än man tidigare har sett är det inte någon kritik mot RPS. Det är svårt att exakt beräkna en budget på bortåt 15 miljarder kronor. Nu har det varit överskott fyra år i rad, det är klart att det skulle ha kunnat vara så att det halkade några miljoner på andra sidan. Men det som är viktigt att understryka är att det vi har sagt också gäller. De satsningar vi har gjort står vi för. Det är att utbilda 1 000 poliser varje år, och det är jag väldigt noga med att säga att det är det som det handlar om. Nettoökningen sedan den här satsningen började är, som jag sade tidigare, tillsammans med de civilanställda faktiskt netto en polis per dag, med råge.

Jag tror nog att vi så småningom kommer att få se andra diskussioner. Det behövs andra diskussioner än denna sifferexercis, även om det som sagt känns bra att kunna säga saker som visar de satsningar som vi har gjort. Men det känns också som om det finns mycket annat där vi verkligen behöver ha ordentliga debatter och diskussioner i stället för de självklara fakta som ändå finns, där man faktiskt kan räkna varenda krona och varenda polis i Sverige. Jag ser fram emot de spännande debatterna.

Anf. 88 TORKILD STRANDBERG (fp):

Herr talman! Det blir tydligen inga svar. Någon har planerat att 66 miljoner kronor, som man sparade och gnetade ihop under fjolåret, skulle användas för att betala löner. De tog Thomas Bodström och använde för något annat. Han kallar det för att ta ansvar för statsbudgeten. Jag vill så här inom parentes nämna att den regering som Thomas Bodström är en del i för den dagliga verksamheten i vårt land varje år lånar i runda tal 40 miljarder. Så var det med det ansvaret.

Länspolismästaren och hans styrelse i Skåne vände förra året på varenda krona, snålade på bensinen, sade upp lokaler och civilanställda för att få råd med en jätteviktig polissatsning. De får ett par dagar innan julafton veta att det inte blir så. Då kan man från en ansvarig minister förvänta sig ett svar på vad man ska göra i stället. Vad ska Anders Danielsson göra för att betala de 70 nya polisernas löner? Vi är helt överens om att de 70 poliserna är bra. De är rent av nödvändiga och efterlängtrade, men hur ska deras löner betalas? Ska Anders Danielsson dra över på kontot, precis som Thomas Bodström gör i regeringen? 40 miljarder i hans fall. Ska Anders Danielsson göra av med 66 miljoner för mycket? Ska han säga upp fler lokaler? Ska han avskeda civilanställd personal? Vad ska han göra, Thomas Bodström? Det är en lätt uppgift att här tala om satsningar som du tvingar någon annan att betala för. Vad ska länspolisstyrelsen i Skåne göra för att få råd med våra viktiga poliser?

Anf. 89 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag har sagt detta tidigare och det blir en viss upprepning. Johan Pehrson kan väl förklara för Torkild Strandberg vad det innebär att ha pengar till disposition. Jag vet att du känner till det. Det handlar alltså om att det var ett överskott på 350 miljoner. Jag vill understryka det.

Jag kan till min glädje konstatera att länspolismästarna uttrycker en stor glädje över de satsningar som görs när vi träffas. De kan konstatera det. Det är helt andra frågor vi brukar diskutera, till exempel rättsväsendets utveckling och flera av de åtgärder som efterlyses av polisen. När det gäller den här saken kan de och vi vara trygga.

Sedan finns det andra saker. Vi lever i en värld där också brottsligheten förändras. Då gäller det, Strandberg, att förändra polisarbetet och inte tro att man alltid ska göra som man alltid har gjort. De som tjänar på det är de kriminella. Det vill vi inte medverka till.

Vi ska fortsätta arbetet. Vi ska fortsätta att ge polisen möjlighet att öka uppklaringsprocenten. Vi ska fortsätta att ge polisen möjlighet att samarbeta med andra länder för att bekämpa internationell brottslighet, vi ska fortsätta satsningen på att utbilda ännu fler poliser och vi ska fortsätta att utveckla polisen till en modern organisation där man tar till vara på alla de duktiga poliser som kommer ut och som det är en glädje att träffa när man är ute i landet. Man känner just deras ambition och iver att ta sig an sina uppgifter. Det är ganska långt ifrån den verklighetsbild som kanske av naturliga skäl målas upp av oppositionen, men som många gånger inte visar en korrekt bild av verkligheten.

Överläggningen var härmed avslutad.

Svar på
interpellationer

Anf. 90 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jan Ertsborn har frågat mig vad jag avser att göra för att öka resurstillskotten till domstolarna under innevarande verksamhetsår. Han har vidare frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att förkorta handläggningstiderna i domstolarna och därmed öka rättssäkerheten.

De senaste åren har antalet inkommande mål ökat kraftigt i domstolarna, och de förväntas fortsätta att öka. Det omfattande reformarbete som pågår inom domstolsväsendet leder till initiala kostnadsökningar. Det finns därför ett behov av ytterligare resurser till domstolsväsendet. Regeringen har med anledning härav, i den av riksdagen nu antagna budgetpropositionen, föreslagit att anslaget till domstolsväsendet ska öka med 110 miljoner kronor 2005 och aviserat en anslagshöjning för 2006 och 2007 med 200 respektive 325 miljoner kronor. Det beslutade tillskottet för 2005 samt den aviserade ökningen innebär ett resurstillskott till domstolsväsendet som uppgår till 635 miljoner kronor från och med 2007.

De utgiftsbegränsande åtgärder som regeringen vidtagit för 2005 och som kommit till uttryck i bland annat regleringsbrevet för domstolsväsendet syftar till att undvika att överskrida utgiftstaket och gäller generellt för hela statsförvaltningen. De åtgärder som vidtagits innebär inte en omvärdering av tidigare ställningstagande av domstolsväsendets resursbehov.

Justitiedepartementet för en dialog med Domstolsverket om resurserna till domstolsväsendet för att klargöra vilket ytterligare behov som kan finnas för innevarande år.

När det gäller handläggningstiderna är det självfallet en viktig del i ett väl fungerande domstolsväsende att mål och ärenden inte onödigt uppehålls utan kan beredas och avgöras i den takt de kommer in. Sedan 1999 fastställer regeringen verksamhetsmål för tingsrätterna, länsrätterna, hovrätterna och kammarrätterna. Verksamhetsmålen avser omloppstider och balanser för olika målkategorier.

Uppföljningen av domstolarnas resultat visar att det finns stora skillnader mellan enskilda domstolar och att det på sina håll finns stora balanser som inte låter sig förklaras med tillgängliga data. Det görs stora insatser från Domstolsverket för att komma till rätta med situationen, bland annat genom förändrade arbetsformer.

Genom beslutade tillskott och genom att fullfölja pågående reformarbete ges domstolarna och Domstolsverket goda förutsättningar att fortsätta sitt arbete med att förkorta handläggningstiderna.

Anf. 91 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! Jag ska be att få tacka justitieministern för svaret på min interpellation. Jag har i min interpellation konstaterat att det för 2005 inte är fråga om någon reell ökning av anslaget till domstolsväsendet utan att det faktiskt är fråga om en minskning. I interpellationssvaret nämner justitieministern också att man för en dialog med Domstolsverket. Jag vågar ta mig fräckheten att föreslå justitieministern att föra den dialogen

internt inom regeringen, i första hand med finansministern. Det är faktiskt pengar som behövs till domstolsväsendet just nu.

Det är inte bara jag som är oroad över utvecklingen som vi har sett under de senaste åren. Det är också domstolscheferna. Det hände något under förra sommaren som är ganska ovanligt i Jurist-Sverige, nämligen att cheferna för våra större domstolar gick ut i massmedierna. Det var artiklar med rubrikerna "Landets domstolar svälts ut" och "Rättssäkerheten hotad". En kort tid efter artiklarna kom Domstolsverket med en skrivelse till Justitiedepartementet och påpekade samma sak. Man behövde 200 miljoner kronor bara för att möta den ökade måltillströmningen – den ökade balansen.

I september när budgetpropositionen kom kunde vi se att regeringen hade tagit fasta på Domstolsverkets och domstolschefernas oro, och man lade till 110 miljoner för 2005. 110 miljoner kan man omsätta i 100–125 rådmän – om man koncentrerar sig enbart på personal.

"Stora satsningar på rättsväsendet" var rubriken på pressmeddelandet från justitieministern. Det fanns givetvis inte ett ord om att man tänkte innehålla nästan en fjärdedel av de 110 miljonerna, nämligen 24 miljoner. Det fanns inte heller ett enda ord om att krediten på 130 miljoner skulle nollas före årsskiftet.

I det läget, september oktober, var även Domstolsverkets generaldirektör någorlunda nöjd, fast han såg framför sig åren 2006 och 2007. 2005 var uppenbarligen ett förlorat år.

Jag vill att vi uppehåller oss just vid dagsläget, vid år 2005. I domstolarna sitter i dag domstolscheferna och har inga fastställda budgetar för 2005. De väntar på besked från Domstolsverket. Det innebär att man inte vet om man vågar återbesätta tjänster i samband med pensionsavgångar, vare sig när det gäller domare eller administrativ personal. Man har på sina håll, som i Stockholm, beslutat att inte betala ut någon övertidserättning i pengar. Det blir komplidighet i stället, vilket naturligtvis ytterligare ökar balansen på målen.

Jag vill i detta inlägg be justitieministern ge ett besked till domstolscheferna: Ska tjänsterna återbesättas? Vågar man göra det?

Blir det redan under 2005 något reellt tillskott till domstolsväsendet? Kommer till exempel de 24 miljonerna att lösas ut och skickas till domstolarna?

Anf. 92 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Det här gäller alla myndigheter på rättsområdet. Den ganska brutala teknik som den här regeringen har börjat tillämpa är, som finansutskottet har noterat, absurd. Tanken bakom att vi skulle använda oss av möjligheten till anslagsöverskott och en viss anslagskredit är att vi skulle uppmuntra våra självständiga myndigheter att ta ett ansvar för sin ekonomi på lite sikt – alltså att komma bort från tanken att om det fanns några kronor kvar på kontot vid årets måste man köpa 10 kopieringsapparater, 40 *whiteboard*-tavlor eller någonting annat. Likadant kunde den som ville göra en investering och kände att han ville göra den nu för att spara in kostnader på sikt låna lite på en kredit.

Vi har nyss pratat om polisen. De sparade ett par kronor. Dem tog regeringen.

Nu pratar vi om Domstolsverket. De har legat på en kredit en tid för regeringen är inte så generös till Domstolsverket. Jag pratar om Domstolsverket, herr talman, inte om Glesbygdsverket. Men den här regeringen gör ingen skillnad längre. Förut har regeringen alltid gjort skillnad på myndighet och myndighet, och man har gjort undantag för de myndigheter som man har ansett vara centrala i en demokratisk rättsstat. Dit hör, hävdar vi i Folkpartiet, Domstolsverket. Det handlar om rättstrygghet, om att människor ska få sina saker prövade inom en vettig tid. Det handlar om att leva upp till Europarådskonventionen etcetera. Men regeringen gör ingen skillnad, utan här drar man in hela krediten.

Som Jan Ertsborn redovisade finns det inom tingsrätter obesatta tjänster. Jag får brev dagligen från domare som är förtvivlade och säger: Vi orkar snart inte längre. Det ser man också på antalet sjukskrivningar. Vi vet också om att det finns de som vågar stå upp mot detta och säga som lagman: Jag har ett ansvar för personalen. Jag har ett ansvar för domstolens dömande verksamhet, central i rättsstaten, men jag har också ett ekonomiskt ansvar gentemot regeringen. Men jag kan inte ta något ekonomiskt ansvar gentemot regeringen, för regeringen håller på med ren psykterror mot dem som ska sköta den ekonomiska planeringen.

Hur kan man ta in pengar som någon har sparat och fått löfte om att få använda? Hur kan man göra så med dem som har glidigt lite för att göra viktiga omställningsarbeten när det gäller generationsskiften i domstolarna, datoriseringen, satsningen på vidareutbildning? Vi har dagligen diskussioner om kompetensen i våra domstolar, men det blir inte mycket till utbildning när det ser ut så här. Det finns inte några domare kvar att skicka på utbildning, för man har inte ens återbesatt tjänsterna. Så behandlar man inte den här verksamheten!

Det finns domare, de kan ju inte avskedas, som säger: Jag måste strunta i ekonomin. Jag har ett ansvar gentemot medborgarna och demokratin.

Jag är glad att det finns så många domare i Sverige som är beredda att säga detta och att lojaliteten med demokratin, med rättsstaten och med domstolarnas centrala ställning faktiskt är större än med den regering som inte kan skilja på domstolsverk och glesbygdsverk vad gäller demokrati och rättsstat.

Anf. 93 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Det blir en viss upprepning i interpellationsdebatterna för frågeställningarna är ganska lika.

Det finns en viss skillnad när det handlar om anslagskredit, men egentligen handlar det, precis som i övriga fall, om en utgångspunkt i december. Nu pågår det en dialog med Domstolsverket om hur det kommer att se ut. Vi får helt enkelt se vad de här diskussionerna leder fram till, men vi har en mycket bra och konstruktiv dialog med Domstolsverket, det vill jag försäkra. De satsningar som kommer att göras gäller också 2006 och 2007.

Låt oss se vad det här leder fram till. Det är ungefär samma situation som jag nämnde i samband med interpellationen om kriminalvården.

Jag får också frågan vad vi gör för att underlätta för domstolarna. Är det någonting som bland annat hovrättspresidenterna och många andra domare har efterlyst är det en modernare rättegång och sådana regelför-

ändringar som vi nu lägger fram i den lagrådsremiss som beslutades den 3 februari. Det vore intressant att höra vad Folkpartiet har att säga om detta. Detta är verkligen efterlängtade förändringar bland domarna.

Det handlar alltså om bättre utnyttjande av modern teknik, flexibla regler och större ansvar på parterna, särskilda insatser för hovrättsprocessen. Modern teknik handlar om att videokonferens permanentas. Förhandlingar som förs i tingsrätt ska som huvudregel spelas in på video. Det handlar om att kunna hänvisa till skriftliga handlingar i stället för att lägga fram uppgifterna muntligt. Vi har regler som ligger flera decennier tillbaka då samhället såg helt annorlunda ut. Ökade möjligheter till bevisupptagning utan huvudförhandling, ökade möjligheter att avgöra mål utan huvudförhandling, enhetligare regler för sammanträden under förberedelsen och vissa möjligheter att avvisa bevisning införs. Regler om påföljd när parten underlåter att följa en kallelse skärps.

Det finns också särskilda insatser för hovrättsprocessen. System med prövningstillstånd utvidgas till flertalet tvistemål, inte brottmål. Där anser vi att det inte är bra, men i tvistemål finns det i praktiken redan en viss form av prövningstillstånd.

Det handlar framför allt om hur hela hovrättsprocessen ska gå till när det gäller bevisning. Man ska inte behöva läsa upp alla de handlingar som naturligtvis parterna och alla känner till, utan de ska kunna anses som genomgångna. Det är ett ansvar som ligger på advokaten.

Allt detta för vi ständiga diskussioner om med domare, och de har verkligen efterlängtat det här. Det vore väldigt intressant att höra hur Folkpartiet ställer sig till det.

En sak ytterligare vill jag nämna, och det handlar om att man ska kunna ha förhör som spelas upp, och kompletterande frågor kan ställas till parterna. Vi vet att det i en rättegång, framför allt i de stora rättegångarna, kan vara ett stort antal vittnen som i dag i praktiken är tvungna att inställa sig på nytt. Förenklade och förbättrade regler kan innebära att bara vissa vittnen behöver återkomma till hovrätten, vilket naturligtvis också är väldigt bra för vittnen som har ställt upp för samhället. Det ska finnas en möjlighet ur rättssäkerhetssynpunkt att ställa kompletterande frågor som anses nödvändiga.

Allt detta kommer att innebära enorma förändringar för domstolarna. Det vore intressant att höra, när vi nu har fått en fråga om hur vi ska agera för att förbättra reformarbetet i domstolarna, var Folkpartiet står i den här högaktuella frågan. Jag kommer att inom kort kunna se vad de diskussioner och den dialog som vi har med Domstolsverket har renderat i, efter också diskussioner med våra samarbetspartier.

Anf. 94 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! När jag ställer frågan om domstolsresurser och möjligheten att behålla antalet rådmän och möjligheten att till och med öka antalet rådmän blir svaret från justitieministern: vi får se. Det är februari 2005 nu, och det är 2005 som i första hand gäller och som är mycket kritiskt för domstolarna.

Jag hoppas verkligen att de överläggningar, som jag finner bör ske internt i regeringen, snart ger ett resultat och att det kommer ut ett besked om att domstolarna tillförs mera resurser omgående.

Justitieministern och jag, som båda har erfarenhet från domstolsväsendet, kan klart förstå att antalet mål ökar. Det är inte bara så att antalet mål ökar, utan målen blir mycket besvärligare. De kräver mycket mera tid i domstolarna. Det är lätt för oss att se det. Det är naturligtvis ett problem som vi måste möta.

I dag ser det ut på det viset att förtursmål med unga brottslingar och med häktade sköter domstolarna faktiskt fortfarande på ett fullt godtagbart sätt. Men beträffande övriga brottmål finns det på många domstolar stora bekymmer. Det kommer att bli mål som kommer att preskriberas därför att man helt enkelt inte kommer att hinna med dem.

En annan sak med dessa mål som blir gamla är att vi allt oftare i domskälen kan läsa att domstolen finner att gärningen egentligen föranleder fängelse, men med hänsyn till den långa handläggningstiden är det inte rimligt och skäligt mot den tilltalade att utdöma ett frihetsberövande straff, och så blir det villkorlig dom och böter i stället. Det är inte acceptabelt och det är inte rättssäkert med sådana domar, som tyvärr är ganska många.

Men det som framför allt får stryk i domstolarna just nu är tvistemålen. De ligger på hög. För några år sedan kunde vi på många ställen, i varje fall i Halland där jag kommer ifrån, ha som huvudregel att ett tvistemål av normal beskaffenhet togs upp till huvudförhandling inom ett år från det att man hade stämts i målet. I dag handlar det om två år.

Väntetiden om man överklagar en tingsrätts dom till hovrätten var för tre fyra år sedan ett år. I dag är väntetiden två år. Jag vet att det är grovt tillyxat – det finns ingen vetenskap bakom detta – men många kolleger, många domare, bekräftar att så här är det.

I Göteborgs tingsrätt ligger åtminstone tre stora tvistemål sedan fyra–fem år och väntar på huvudförhandling. Domstolen kan inte sätta ut huvudförhandlingarna eftersom man inte har tre domare att avsätta för att avgöra de här målen. Så kan vi inte ha det, utan vi måste göra något åt detta. Det ansvaret ligger i första hand på justitieministern och regeringen. Det går att göra lite grann genom att snabbt tillföra resurser och få in fler domartjänster.

Jag förstår att justitieministern gärna vill tala om de olika åtgärder som behövs för att effektivisera processen. Jag har inte i detalj studerat den lagrådsremiss som jag vet finns, men mycket av vad jag hört är sådant som jag personligen utan vidare kommer att ställa mig bakom. Jag tror att vi är mycket överens om de åtgärderna. Dock kan jag just nu förutskicka att jag är lite tveksam beträffande utvidgningen av prövningstillstånd till hovrätten. Men när det gäller de övriga åtgärder som jag känner till tror jag faktiskt att vi i Folkpartiet kommer att medverka till att de blir vidtagna.

Anf. 95 JOHAN PEHRSON (fp):

Herr talman! Jag har ingenting emot justitieministern personligen, utan det gäller hans regering och hans regerings totala oförmåga att leda det här landet framåt. Det går ju bara bakåt.

När man ser att balanserna vid våra domstolar ökar – vi kan också se att tillströmningen av mål ökar – kan man inte lägga en ekonomisk svart kappa över och nästan kväva domstolarna. Sedan får Thomas Bodström och regeringen hoppas att lagmännen, som är oavsättbara, på något sätt

struntar i ekonomin. Men du har en rovdrift på de många människor som, precis som jag, har en dröm om att Sverige ska vara ett rättssäkert land där man inser att det bland våra myndigheter finns några som är viktigare än andra.

Som ordförande i justitieutskottet är jag självklart ett vandrande särintresse i detta fall, men jag skulle önska att justitieministern med sin bakgrund kunde tala om att det är skillnad mellan olika myndigheter. Man kan inte göra hur som helst med ett domstolsverk. Vi kräver – och kommer när vi får chansen att genomföra det – att Domstolsverket ”plockas bort”, för det får inte ligga så mycket under regeringen – det är inte acceptabelt – utan det måste ligga mer under riksdagen.

Sedan kommer jag till de frågor där Thomas Bodström nu söker ett samarbete. Det är ingen hemlighet att regeringen, förutom att den inte kan leda landet, vilar på en regeringsbas som är lite bräcklig. Vi har ju mycket samarbete – vi kan väl vara ärliga om det, justitieministern – kring för Sverige viktiga frågor. Det gäller då sakfrågor på rättsområdet där dina kompisar i Miljöpartiet och Vänsterpartiet inte kan ställa upp därför att de är helt oförmögna att se vikten av en fungerande stark rättsstat i kampen mot brottsligheten, i effektiva domstolsprocesser etcetera.

Vi kommer att pröva detta, och jag tror att vi kan mötas kring en hel del av de frågor som nu finns med i lagrådsremissen. Det arbetet kommer att behöva fortsätta, för regeringen har, som sagt, en mycket svag grund för sin verksamhet.

Anf. 96 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Jag kan bara konstatera att det är glädjande att vi i stort förefaller vara överens om de åtgärder som kan behövas. Jag förstår att man inte omedelbart kan ge sig in i en diskussion om en lagrådsremiss som jag tar upp på det här sättet. Det låter ändå positivt, och det tycker jag är väldigt bra. Många av de här sakerna är inte partipolitiska, utan det handlar om att förbättra vårt domstolsväsende och om att vi får en modernare rättegång så det låter väldigt bra.

Det är förstås riktigt att, som det sägs här, domare är oavsättliga. Det är inte möjligt – om man nu ens skulle vilja det; vi vill inte det – att domare ska behöva lämna sina tjänster. Man har fått ett ökat tryck, som jag inledningsvis sade. Jag vill vara helt ärlig om detta. Trycket har alltså ökat – det gäller även förra året – så jag förstår den oro som finns. Det här är naturligtvis sådant som beaktas i diskussionerna med Domstolsverket och i de diskussioner som vi nu för inom Regeringskansliet.

Jag vill ändå – detta ligger naturligtvis i våra olika roller – understryka att den bild som här ges av domstolsväsendet och rättegångsförfarandet i Sverige faktiskt inte är korrekt. Vi har nämligen ganska korta handläggningstider i Sverige internationellt sett. Det är till och med så att EU:s förre kommissionär Vittorino för ett par år sedan frågade mig hur det kom sig att Sverige internationellt sett kunde ha så korta handläggningstider. Det gäller då faktiskt både brottmål och tvistemål. Därmed inte sagt att det inte kan bli bättre, för det kan det bli.

Vi ser också, som jag inledningsvis sade, att det är ganska stora lokala skillnader som långt ifrån bara härrör från ekonomin. Det är klart att ekonomin är viktig. Men man får inte låsa sig och tro att det förklarar allting, utan det finns många saker utöver regeländringar och ekonomiska

frågor som kan göras för att domstolarna ska bli effektivare. Dessutom: På de ställen där det är långa handläggningstider går det att vidta åtgärder som gör att man kommer i nivå med hur det är på andra håll i Sverige.

Det finns alltså inte något entydigt enkelt svar, utan flera olika saker kan göras. Vi kommer fortsätta att driva det här arbetet framåt.

Anf. 97 JAN ERTSBORN (fp):

Herr talman! Domstolarna är en väldigt viktig del i vårt samhälle, och domstolarnas verksamhet, anslag och så vidare borde egentligen inte vara föremål för partipolitiska meningsskiljaktigheter. I grunden tror jag inte heller att de är det, för jag tror att vi är väldigt överens om hur viktig den här verksamheten är.

Sedan blir det naturligtvis partipolitik när det handlar om pengar. Jag får väl uttrycka en viss besvikelse över att jag inte har fått något svar här i dag om tillskott för 2005 års verksamhet. Det hade en del domstolschefer liksom jag och andra hoppats på. Men vi väntar på justitieministern och hoppas att det kommer.

När det gäller övriga frågor om att förändra domstolsväsendet hoppas jag verkligen att vi kan fortsätta tillsammans, för inte heller där är det några partipolitiska åsiktsskillnader utan det är fråga om att hitta de mest effektiva lösningarna. På de flesta punkter kommer vi – det är jag övertygad om – att vara helt överens.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2004/05:344 om poliser i Stockholms län

Anf. 98 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Herr talman! Gunnar Andrén har frågat vilka åtgärder jag avser att vidta för att öka tryggheten i Stockholms län. Han har också frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att ge de nyexaminerade poliser som vill arbeta i Stockholms län möjligheter att göra så.

Interpellationen är ställd mot bakgrund av att ett antal nyexaminerade polisstudenter som sökt till Polismyndigheten i Stockholms län fått anställning vid annan polismyndighet.

Jag håller med Gunnar Andrén om att det är viktigt att Stockholm i egenskap av vår största stad har kapacitet att på ett effektivt sätt möta all typ av brottslighet. Regeringen har de senaste åren gjort kraftiga satsningar på polisen. Sedan år 2001 har polisens anslag ökat med ca 2,2 miljarder kronor. Regeringen har i 2005 års budgetproposition aviserat att satsningen på polisen kommer att fortsätta 2005–2007 med ca 1,2 miljarder kronor.

Regeringens syfte med denna satsning är att öka antalet poliser och stärka medborgarnas trygghet över hela landet.

Gunnar Andrén tar också upp frågan om att ge nyexaminerade poliser möjlighet att arbeta i Stockholm. Resurstillskottet i form av exempelvis polisaspiranter till respektive polismyndighet fördelas inte av regeringen utan av Rikspolisstyrelsen. Fördelningen sker efter budgetdialog mellan rikspolischefen och länspolismästaren. Jag vill i sammanhanget nämna

att Polismyndigheten i Stockholms län under verksamhetsåret 2005 kommer att tillföras totalt 165 nya polisaspiranter.

Samtidigt som polisen tillförs resurser är det viktigt att verksamheten utvecklas och effektiviseras. Det är angeläget att de betydande resurstillskott polisen får används på ett effektivt sätt. Därför behöver vi också öka fokuseringen på vad polisen faktiskt gör – till exempel hur många brott som klaras upp och vilka resultat man får i det förebyggande arbetet.

Slutligen vill jag förtydliga för Gunnar Andrén att hans påstående om att myndigheterna måste förbruka sina anslag för att regeringen inte ska dra in pengarna är fel.

Anf. 99 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag tackar statsrådet så mycket för svaret. Jag hade ställt två konkreta frågor. Min andra fråga, som också lästes upp här, var: Vilka åtgärder avser justitieministern att vidta för att ge de nyexaminerade poliser som vill arbeta i Stockholms län möjlighet att göra så? Exakt så var frågan.

Jag lyssnade verkligen noga på svaret, och jag hörde många saker men inget svar på den frågan.

Jag vill upprepa den omedelbart: Kan polismyndigheten eller polisstyrelsen i Stockholms län anställa alla de nya polisaspiranter som vill arbeta i detta län? Det är den konkreta frågan, och jag kommer att fortsätta att ställa den så många gånger jag kan. Den frågan fick jag inget svar på.

Jag tillhör dem som inte umgås på så hög nivå som statsrådet med länspolischefen, utan vi som är vanliga riksdagsledamöter får nöja oss med att åka till Vallentuna och träffa närpolischefen Lars Helling och andra, att åka till Tyresö och att besöka Maria Ungdom. Jag har haft nöjet att arbeta mycket med Västerortspolisen, eftersom de råkade bli rånade för ett tag sedan, och många andra. Då kan vi konstatera att det är väldigt många polistjänster som är obesatta. Det är ett problem, som jag ser det, som är väldigt stort.

Man kan säga att det är en folkspillra, men det här länet består av en femtedel av Sveriges befolkning. Där begicks det ungefär 350 000 brott förra året, nästan 1 000 per dag. Jag medger att det blir lite sifferexercis.

Statsrådet säger att det har anställts väldigt många poliser. Jag bad Lennart Gabriellsson höra efter med facket hur de ser på det, om det har kommit många nya poliser. De säger att det i hela Stockholms län blev två nya poliser. Men man räknar in dem som kommer till och drar av dem som slutar eller blir kommenderade till utlandstjänst eller något annat. Det är en annan verklighet än man möjligen får i statistiken. Det är ju den verkligheten som polisen i Vallentuna, i Tyresö, Västerortspolisen och så vidare arbetar med. Det är så många de är just nu. Det är verkligheten.

På den punkten vill jag återigen ha svar på den konkreta frågan: Kan statsrådet lova att man kan anställa de poliser som man behöver?

Statsrådet får lida för mycket av sina företrädares tillkortakommanden – det medger även jag. Men det finns också en idélöshet, som jag har talat om tidigare. Jag fruktar de budgetförhandlingar som statsrådet nu ser som någonting lovande. Men när det gäller de kommande budgetför-

handlingarna skulle jag vilja säga så här till statsrådet: Hoppas inte för mycket på dem! Statsrådet skulle behöva byta sällskap. Det är det som är problemet.

Min konkreta fråga är den här, fru talman: Kan polismyndigheten i Stockholms län anställa alla de poliser som vill arbeta i det här polisdistriktet i Stockholms län? Det är den konkreta frågan. Kan de det, eller kan de inte det?

Anf. 100 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Jag vill ta vid där Gunnar Andréén slutade och beskriva lite av verkligheten i Stockholms län vad gäller situationen för rättstryggheten. I likhet med Gunnar Andréén reser jag mycket i länet och besöker brottsofferjourer, kvinnojourer, polisstationer och andra som tillsammans verkar för medborgarnas trygghet.

Det blir en väldigt ihålig bild som justitieministern ger när han lyfter fram att det anställs 165 nya polisaspiranter, utan att nämna alla dem som lämnar polismyndigheten i Stockholms län till följd av pensionsavgångar och kommenderingar till annan verksamhet, Säpo, andra polismyndigheter, utlandstjänst och så vidare.

Jag har själv förmånen att verka som ordförande i polisenämnden i Västerort, och jag ser de effekter som kommer i verksamheten i vår del av länet, med 310 000 invånare, på grund av de anslagsbesparingar som görs inom polisväsendet. Det är fullständigt självklart att när polisens överskott i Stockholms län till stora delar försvinner från polisens disposition på grund av det anslagssparande som görs påverkar det möjligheterna att anställa nya poliser.

Det är naturligtvis så, som Gunnar Andréén nämnde, att här handlar det delvis om att justitieministern får klä skott för gamla försyndelser av sina företrädare.

Från 1996 till 2000 försvann netto ungefär 650 poliser från Stockholms län under den fyraårsperioden. Från oktober 2000, när justitieministern tillträdde, och till i dag har minskningen varit 117 under den fyraårsperioden. Det har alltså fortsatt att gå utför, och än så länge ser vi inga möjligheter att gå tillbaka till den personalbemanning vi hade tidigare.

Man får naturligtvis vara väldigt snäll om man ska kunna säga att det är en ljusning när minskningen blir något mindre än tidigare. Netto för hela perioden 1996–2004 har 773 poliser försvunnit från Stockholmsregionen. Det är en region som i stor utsträckning har drabbats av den nya typ av internationellt organiserad brottslighet som har fått fäste i vårt land och som polisen gör sitt yttersta för att punktmarkera, genom att specialbevaka yrkeskriminella runt om i länet. Men polisens insatser leder också till nya hotbilder mot poliser, hotbilder och insatser som i sig är mycket resurskrävande. Jag skulle också kunna ta upp våld mot kvinnor, där inte ens var fjärde anmälan i dag kan leda fram till ett förundersökningsprotokoll som leder till åtal.

Gunnar Andréén fick inte svar på sin fråga: Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att de nytexaminerade poliser som vill arbeta i Stockholms län också får möjlighet att göra så?

Anf. 101 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag blir lite förvånad. Ni känner väl ändå till systemet? Jag svarade ju mycket tydligt att fördelningen till de olika länen görs i förhandlingar mellan Rikspolisstyrelsen och länen. Det kan finnas för- och nackdelar med det här systemet, vill jag understryka. Det skulle också kunna vara så att vi från regeringen fördelade poliser i de olika länen. Men nu har vi inte det systemet, utan det är Rikspolisstyrelsen som fördelar dem till de olika länen. Så länge vi har det systemet ska inte jag kortsluta hela systemet genom att till exempel i en interpellationsdebatt tala om hur mycket det ska vara egentligen och säga hur förhandlingarna bör sluta.

Jag ska i stället, naturligtvis med respekt för systemet, göra det som ligger i mitt ansvar, nämligen se till att Sverige får de satsningar som vi har berättat om.

Sedan jag tillträdde har det, efter att vändningen kom 2000–2001, blivit fler poliser även i Stockholm. Men det är naturligtvis inte jag som har fördelat dem, utan det är just Rikspolisstyrelsen och de olika länen som har gjort det. Det som ligger under vårt ansvar har inneburit en nettoökning med 1 300 poliser. Till skillnad mot vad en del påstår – inte här men på andra håll – har det också blivit fler civilanställda. Det innebär, som jag sade i en tidigare interpellationsdebatt, totalt 1 800 netto, vilket i sin tur är mer än en polis netto per dag. En sådan ökning har vi inte sett någon gång, enligt vad jag känner till, i varje fall inte i modern tid.

Det här har vi klarat av. Vårt mål är, vilket ligger i vårt ansvar, att se till att 4 000 poliser utbildas under vår mandatperiod. Vi ska också se till att de poliserna får arbete. Men vi ska inte säga var, inte så länge vi har det här systemet. Då får vi göra om systemet. Då får Folkpartiet och kanske andra på olika sätt se till att vi får ett annat system.

Det finns naturligtvis nackdelar, men det finns också klara demokratiska fördelar med att det inte är regeringen som sköter det. Men så länge som vi har det här systemet tar jag ansvar för det som ligger under mitt ansvarsområde och lägger mig inte i de diskussioner som förs.

Nu anser jag att jag har svarat konkret och direkt på den fråga som jag fick av Gunnar Andrén. Vi kommer att fortsätta att göra dessa satsningar och hålla våra löften.

Anf. 102 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag håller med om det. Det blev ett annat svar nu. Svaret var nej. Det var helt klart. Polismyndigheten i Stockholm kan inte anställa alla poliser som vill arbeta här.

Då kommer man in på den andra frågan, nämligen orsaken. Statsrådet säger att det beror på den fördelning som Rikspolisstyrelsen gör. Det håller jag med om. Det ska statsrådet inte lägga sig i. Men problemet är ju att man på länspoliserna i Stockholms län har fått en annan uppfattning, nämligen att det är av ekonomiska skäl som man inte har råd att anställa dessa poliser. Det är en intressant fråga. Har Rikspolisstyrelsens fördelat pengar på ett sådant sätt att man inte kan anställa alla? Det är en annan fråga. Men vi har fått svaret: Nej, det går inte. Då ligger misslyckandet i att man inte har lyckats att förklara för polismyndigheten.

Statsrådet var ju på det klara med att Johan Pehrson borde förklara för Torkil Strandberg vad detta innebar. Nu uppstår ett annat pedagogiskt

problem, nämligen att inte heller polismyndigheten i Stockholms län har förstått vad som är orsaken. Det är en sak som statsrådet borde bekymra sig över.

Jag håller med Johan Pehrson som tidigare sade att utbildningsorganisationen har fått ett väldigt uppsving under statsrådets tid. Det är mycket bra, och det vill jag säga i klartext. Det beror möjligen på att den var dålig tidigare och att incitamenten var felaktiga.

Sedan handlar det väldigt mycket om vad polisen gör. Vi var i Valentuna häromdagen, och där var det väldigt påtagligt att man var underbemannad i den bemärkelsen att de fåtaliga poliser som fanns var tvungna att syssla med saker som de inte borde göra. Det är ett annat problem som jag inte har berört här, men det hör till bilden.

Enskilda poliser och enskilda tulltjänstemän gör ett jättebra jobb, det kan vi säkert vara överens om. Man brukar ibland klaga på skolan, men lärarna gör också ett jättebra jobb utifrån sina förutsättningar.

Stockholms läns mest eftersökta person är i dagens läge en ny polis. Det beror på att vi har en annan brottslighet här. Stockholmsregionen har en särart i förhållande till andra kommuner. Det är en storstad. Vi har också en annan sorts brottslighet som det talas ganska lite om. Öststatsbrottsligheten särskilt i Norrtäljetrakten är ett ökande problem. Det vore dumt att blunda för detta, och det tror jag inte alls att regeringen gör.

Nu måste vi reda ut var ansvaret ligger för det misslyckande som jag tycker mig se. Länspolisen har inte förstått varför man inte får anställa fler poliser.

Anf. 103 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! De möjligheter som den enskilda polismyndigheten har att anställa beror ytterst på de resurser som statsmakterna, i form av regeringens budgetproposition och regeringens utformning av regleringsbrevet, ställer till rättsväsendets förfogande. Det är därför som bestörtningen har blivit så stor hos polisen. Man ser nu effekterna av att anslagssparandet för 2004 inte kan användas av polisen för att anställa dem som man hade planerat att anställa under 2005. Det är där som effekten blir så förödande, och det är därför som upprördheten är så stor.

Justitieministern säger att situationen har vänt sedan 2000–2001. Om någonting har vänt har det enligt mitt språkbruk varit nere i en svacka och sedan hamnat på plus. Men faktum är ju att antalet poliser i Stockholmsregionen sedan Thomas Bodström tillträdde sin post netto minskat med ytterligare 117 stycken utöver de 650 som försvann under den tidigare fyraårsperioden. Det är den verkligheten som de poliser som nu är kvar i tjänst har att bemästra.

Som Gunnar Andrén sade finns det en annan typ av brottslighet i Stockholmsregionen. Här finns internationellt opererande nätverk när det gäller stöld, narkotikahandel, människohandel och mycket annat.

Jag tycker att justitieministerns avsaknad av svar på de frågor som ställts är ganska beklämmande.

Anf. 104 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag håller helt med Gunnar Andrén om att detta är en pedagogisk fråga. Nu ska jag för tredje gången förklara systemet. Jag är övertygad om att Gunnar Andrén väl känner till att det är Rikspolisstyrel-

sen och länen som gör upp om hur många poliser som ska komma till olika län. Då är inte svaret nej från min sida, som Gunnar Andrén säger, utan jag har förklarat hur systemet fungerar.

Jag har visserligen rätt till ytterligare ett inlägg, och då för jag väl förklara för fjärde gången, men jag tror faktiskt att Gunnar Andrén är medveten om detta. Men en sak är säker: Länspolismästaren Carin Götblad i Stockholm känner väl till detta.

Jag ansvarar inte för hur poliserna fördelas till de olika länen. Men – och det vill jag understryka – jag har det yttersta ansvaret i regeringen för att de satsningar som vi har aviserat genomförs. Netto är det 1 300 poliser och ytterligare 500 civilanställda som har tillförts. Sedan har dessa fördelats på olika sätt, och vändningen kom 2000–2001. Det är naturligtvis inte min förtjänst, utan det är en följd av de satsningar som regeringen har gjort tillsammans med samarbetspartierna.

Sedan kan jag hålla med om – och det är bra att vi också är överens om saker och ting – att Stockholm är ett län som har en speciell brottslighet. Den mest organiserade brottsligheten i landet finns i Stockholm. I andra delar av Sverige har man andra problem, till exempel i norra Sverige har man problem med de långa avstånden. I andra län – Gotland och Halland – har man en stor ökning av personer, bland annat från Stockholm, under sommarmånaderna.

Alla län har sin speciella situation. För Stockholm gäller framför allt två saker: Man har ett annat slags brottslighet, grov organiserad brottslighet och betydligt större ansvar för demonstrationer och andra aktiviteter som naturligtvis kräver polisresurser. Allt detta finns också med i diskussionen mellan Stockholms läns polismyndigheter och Rikspolisstyrelsen.

Om man har synpunkter på den fördelningen föreslår jag att herrarna vänder sig till Rikspolisstyrelsen som fördelar dessa pengar. Det är precis så som länspolismästaren i Stockholm gör, och hon har i alla fall inte på något sätt missförstått den här situationen.

Anf. 105 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Det är hon nog fullt på det klara med. Men svaret är fortfarande nej. Jag formulerade frågan så här: Kan polismyndigheten i Stockholm anställa alla de poliser som vill arbeta här? På den frågan är svaret nej. Då säger Thomas Bodström att systemet är sådant. Det kan man tycka vad man vill om. Men svaret på den frågan är fortfarande nej.

Fru talman! Den mest eftersökta personen i hela Stockholms län är fortfarande en polis. Det beror ju på att man har lagt ned en otrolig mängd närpolisstationer.

Sedan 1994 har följande närpolisstationer lagts ned: Märsta, Huvudsta, Johannes, Högalid, Klara, Skarpnäck, Älvsjö, Högdalen, Hägersten, Aspudden, Hässelby, Södertälje östra, Norrviken, Tureberg, Järfälla östra, Hallunda, Fisksätra–Saltsjöbaden, Skogås, Vårby, Västerhaninge och Haninge. En del har sammanslagits med andra. Det kan hända att jag glömde någon, för det var många att läsa upp.

Det finns säkert goda förklaringar till många av nedläggningarna. Men när man ser hur många människor, som jag skriver i min interpellation, är oroade över att det är så svårt att få tag i och se en polis – då är det ett bekymmer. Det tror jag ändå att Thomas Bodström kan instämma i.

Människor upplever en otrygghet beroende på att det finns alltför få poliser i området.

Anf. 106 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag ska inte ha några synpunkter på att Gunnar Andréén ställer frågor till sig själv som han sedan besvarar. Det är bara lite märkligt att göra det i en interpellationsdebatt.

Jag ville passa på att använda möjligheten att berätta om de satsningar som vi gör och som ligger på mitt ansvarsområde, så jag vill ändå tacka för den här interpellationen.

Avslutningsvis vill jag säga att när det gäller poliser och var de ska finnas vill vi ha poliser ute bland människorna. På flera av de stationer som har nämnts har det varit fråga om öppethållande under några timmar om dagen, fast man betalat hyreskostnader månadsvis. De poliser jag talat med anser att det har varit bra med den effektivisering och sammanslagning som har skett, därför att det blir en mycket bättre polisverksamhet.

Det här kan ibland vara ett problem ute i landet därför att det där är så långa avstånd. Då kan det finnas skäl att ta hänsyn till just avstånden. Men de allra flesta poliser i Stockholms län tycker själva att det här är ett bra och naturligt sätt.

Gunnar Andréén och jag är helt överens om att poliser ska vara ute och vara synliga bland människorna, bland ungdomarna och arbeta de tider då de bäst behövs. De ska inte sitta inne på små lokala stationer utan vara ute bland människorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellation 2004/05:354 om utredning om könsneutral äktenskapslagstiftning

Anf. 107 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Våren 2004 tillkännagav riksdagen att regeringen borde tillsätta en parlamentarisk utredning för att utreda frågan om par av samma kön bör kunna ingå äktenskap. Yvonne Andersson har frågat mig varför regeringen har anförtrott uppdraget åt en särskild utredare.

Som Yvonne Andersson beskriver har regeringen nyligen beslutat om direktiv till en särskild utredare som ska få i uppdrag att ta ställning till om par av samma kön bör kunna ingå äktenskap. Utredaren ska även ta ställning till formerna för ingående av äktenskap och behovet av förändringar när det gäller partnerskapet. Utredaren ska biträdas av två referensgrupper, en med företrädare för riksdagspartierna och en med företrädare för trossamfund. Utredaren ska ha ett nära samarbete med referensgrupperna, som ska ges tillfälle att kontinuerligt ge synpunkter på det som framkommer under utredningen och närvara vid sammanträden som utredaren har med experter och sakkunniga. Utredaren ska också ha en nära kontakt med homosexuellas organisationer och andra berörda.

Genom att ge utredningen den här särskilda formen säkerställs att den får det parlamentariska inslag som är angeläget med hänsyn till frågornas

karaktär, samtidigt som stor vikt också kan läggas på kontakter med trossamfunden och andra berörda. Jag är övertygad om att utredaren kommer att vara lyhörd för de synpunkter som framförs såväl i referensgrupperna som vid andra kontakter under arbetet och att den valda utredningsformen bäst främjar just en sådan bred och förutsättningslös utredning som riksdagen har efterfrågat.

Anf. 108 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! Jag tackar för svaret, men det är naturligtvis inte det svar som jag vill ha.

Genom utredningen nonchaleras demokratin. Först och främst behövs det ingen utredning. Det är Kristdemokraternas syn på den här frågan. Vi vet, och det finns mycket kunskap om det, att det bästa för ett samhälle är äktenskapet som bas för familjen. Familjen är en grundläggande del i samhällsbygget.

Men när riksdagen beslutar om en parlamentarisk utredning ska inte regeringen gå en annan väg. I en parlamentarisk utredning kan varje parti få påverka utredningens inriktning och perspektiv. Vidare kan alla få avge avvikande mening, motivationer etcetera i det betänkande som kommer. Nu saknas den möjligheten. En referensgrupp har aldrig samma tyngd. Därför är det nu tagna steget från regeringens sida ett hot mot demokratin, det vill säga mot folkets påverkan. Det är ett avsteg från gällande praxis. Dessutom nonchaleras en rad människor som via sina namnunderskrifter visat protester mot en ändring av äktenskapslagstiftningen. I fredags var det 61 253 människor som aktivt hade skrivit sina namn, protesterat och lämnat dem till lagutskottet. De vill inte ha någon ändring av äktenskapslagstiftningen. Dessa människors viljeyttring borde bättre tas till vara.

Regeringen själv har inte tagit något initiativ i den här frågan tidigare. Det är intressant, för jag tror att det socialdemokratiska partiet och dess regering egentligen inte har tyckt att den lag vi har haft har varit tillfyllest. Därför blir funderingen: Är det dessa kompisar, Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som får hela detta stora parti att ta ett sådant här steg? Det är emot alla grundläggande former av demokrati enligt min mening och, är jag övertygad om, enligt svenska folkets mening och enligt den mening som finns nedtecknad i varenda historiebok och skolbok i vårt land. Är det inte bättre att statsrådet tar strid mot småpartierna? Vad är det som ska styra vårt lands utveckling?

Anf. 109 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Först och främst vill jag deklarerera att Vänsterpartiet både stod och står bakom riksdagsbeslutet om en parlamentarisk utredning, till skillnad från Yvonne Anderssons Kristdemokraterna som faktiskt röstade emot. Yvonne Andersson talar också om här i talarstolen att de inte vill ha någon utredning, för de vill inte utreda frågan om en könsneutral äktenskapslagstiftning. Och Moderaterna valde att lägga ned sina röster.

Samtidigt, fru talman, kan man konstatera att Vänsterpartiet var det första partiet som fattade beslut om att säga ja till en könsneutral äktenskapslagstiftning. Det gjorde vi för länge sedan. Det innebär alltså att Vänsterpartiet sedan lång tid tillbaka har tagit ställning i frågan, så för vår del skulle vi ändra lagstiftningen direkt utan någon utredning. Vi

skulle ha velat ändra lagstiftningen för länge sedan. Men lagstiftningsprocessen kräver att lagarna bereds ordentligt och det kräver också en utredning.

Vi samarbetar med regeringen. Vi tillsammans med Miljöpartiet är de där kompisarna som Yvonne Andersson hänvisar till och som hon tycker att justitieministern ska vara ståndaktig emot och försöka kämpa emot. Men jag vill påstå att vi har ett väldigt bra samarbete, och jag är väldigt nöjd med det samarbete som vi har med justitieministern och med regeringen.

I den här frågan kan vi säga att vi har kommit fram till en kompromisslösning. Det blev inte en parlamentarisk utredning. Men man skulle kunna säga att det annars kanske inte hade blivit något över huvud taget. För vår del vill vi att frågan ska utredas så snabbt som möjligt och att en ny lagstiftning kommer på bordet så snart som möjligt. När vi står inför ett sådant val är det självklart att vi ställer upp på en sådan lösning. Vi har också kunnat påverka innehållet i det direktiv som utredaren kommer att få. Det är viktigt att utredaren kommer att ha referensgrupperna till sin hjälp.

Varifrån kommer uppgifterna om 61 000 namnunderskrifter, som Yvonne Andersson nämner i talarstolen?

Fru talman! Det som justitieministern har presenterat i sitt svar till Yvonne Andersson är tydligt. Det är en utredare som ska ta upp frågan, och frågan kommer att presenteras.

Det har ju framförts en hel kritik mot att de här två referensgrupperna inte kommer att innehålla några representanter för bland annat de homosexuellas organisationer. Det är en referensgrupp för trossamfund och en referensgrupp för politiska partier. Jag vet att justitieministern har träffat homosexuellas organisationer. Jag tycker att det vore intressant att få höra något om den samsyn vi har haft, nämligen att homosexuellas organisationer på inget sätt ska osynliggöras under utredningsarbetet. Tvärtom är det samma värde på alla – även på dem som Yvonne Andersson pekar på har lämnat sina synpunkter.

En utredare har ju att ta hänsyn till alla yttringar. Vad gäller att få lämna särskilda yttranden eller kommentarer till ett kommande betänkande är det inte alls som Yvonne Andersson påpekar att det inte finns någon möjlighet till det. Tiden får utvisa hur utredningen kommer att fortlöpa. Det är väl ett ypperligt krav för Yvonne Anderssons parti att ställa i referensgruppen – om de ens borde ingå i den.

Anf. 110 MARIANNE CARLSTRÖM (s):

Fru talman! Utredningsväsendet ligger under regeringen. Det innebär att regeringen själv har möjlighet att bestämma formerna för utredningen. Visst ville lagutskottet ha en parlamentarisk utredning. Regeringens bedömning var att uppdraget bäst lämpar sig för en särskild utredare för att inte låsa fast partierna och för att vi ska få en mognad i frågan. Det var ju en förutsättningslös utredning vi ville ha, vi som ville ha en utredning.

Det känns lite märkligt att just Yvonne Andersson, som inte vill ha en utredning över huvud taget, ställer den här interpellationen. Jag har väldigt svårt att förstå det. Jag kan möjligen förstå att man vill klämma åt regeringen, och att det är det viktigaste av allt.

Utredningen har svåra frågor att ta ställning till. Det kräver ett brett demokratiskt samtal i hela samhället. När det gäller människors attityder är det viktigt att den processen får ta tid och att alla människor får möjlighet att ge sina synpunkter, söka kunskap och nå förståelse. Jag tycker att det är en uppgift som vi politiker får ta på oss.

Som vi redan har hört blir det två referensgrupper. I vanlig ordning kan alla utredare knyta till sig experter och sakkunniga.

Formerna för en utredning kan och ska diskuteras, men jag tycker inte att formerna är huvudsaken just nu. Vi ska inrikta oss på det demokratiska samtalet och att människor ska få komma till tals.

Det känns märkligt med den här interpellationsdebatten. Yvonne Andersson säger att oron ökar för att vi ska få ensidiga beslutsunderlag. Vi ska ju få ett beslutsunderlag som vi, i vanlig ordning, ska bereda och besluta om. Riksdagen är ju inte avsatt. Riksdagen finns kvar. Det är vi som ska bereda frågan.

Vi socialdemokrater har inte tagit något steg ännu. Det ska vi göra efter utredningen.

Anf. 111 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Man kan inte undvika reflexionen att det är lite märkligt att den här interpellationsdebatten väcks med anledning av missnöjet om en utredning från en representant för ett parti som var motståndare till att utredningen över huvud taget kom till.

Jag börjar med själva sakfrågan. Den riskerar ibland att skymmas av de formfrågor som jag återkommer till, och som är mycket viktiga i sammanhanget. Låt oss börja med sakfrågan.

Det är trots allt positivt att den utredningsprocess som riksdagen har beställt nu kommer att sätta i gång. Det finns i direktiven en tillfredsställande beskrivning av de sakfrågor som behöver belysas både när det gäller vilka aspekter man behöver titta på när det gäller om par av samma kön ska kunna ingå äktenskap och när det gäller trossamfundens möjlighet att förrätta juridiskt giltiga vigselceremonier och på vilket sätt det i så fall ska organiseras och så vidare.

Folkpartiets ståndpunkt i sakfrågan är tydlig. Det är hög tid att avskaffa partnerskapslagen och införa en gemensam äktenskapsbalk för alla par, på samma sätt som redan finns i flera av våra europeiska grannländer i EU. Belgien och Holland har redan gått före. En lagändring förbereds också i Spanien. I Massachusetts i USA finns också en gemensam äktenskapslagstiftning för alla par. Andra länder som har motsvarande lagstiftning på gång är Kanada och Sydafrika. Det senaste beskedet är att en delstatsdomstol i delstaten New York har kommit fram till att delstatens konstitution kräver att också par av samma kön bör ha möjlighet att ingå äktenskap. Det domslutet har ännu inte passerat upp till högsta instans.

Det är viktigt att vi nu får en utredningsprocess där man på ett allsidigt sätt kan belysa de olika aspekter som kommer upp i det här sammanhanget.

Vi kommer, med mycket stort engagemang, att delta i och följa utredningsarbetet. Vi utgår ifrån att justitieministern delar vår inställning att det efter utredningsprocessen ska finnas ett tillräckligt bra beslutsunderlag för att departementet ska kunna bereda frågan och, om det då bedömer den så, kunna gå vidare med en proposition.

I formfrågan finns det däremot mycket att säga.

Den grundläggande frågan handlar om respekten för riksdagens tillkännagivanden. Riksdagens tillkännagivande var mycket tydligt. Det skulle vara en parlamentarisk utredning. Som justitieministern är väl medveten om finns det en utförlig diskussion om hur regeringen har att förhålla sig till tillkännagivandena. Tillkännagivandena är viljeinriktningar som regeringen ska respektera. Om regeringen finner starka skäl för att göra en annan bedömning är inte regeringen tvingad att frånga sin bedömning, men regeringen måste i så fall noggrant redovisa skälen till varför man frångår tillkännagivandet.

Några sådana redovisningar har inte över huvud taget kommit. Det visar på ett bekymmersamt sätt vilken attityd som finns till tillkännagivanden.

Tasso Stafilidis sade i sitt inlägg att valet stod mellan detta och kanske ingen utredning alls. Det kanske inte hade blivit något över huvud taget, var det som sades om jag antecknade rätt. Stämmer det, justitieministern, att det fanns en möjlighet att regeringen inte hade tillsatt någon utredning alls?

Anf. 112 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag visste, ärligt talat, inte att den här debatten skulle äga rum i dag. När jag såg det tänkte jag att jag i alla fall skulle titta på interpellationen. Jag tänkte att jag skulle läsa den och gå igenom vad den säger. Det var just när jag läste formuleringen i den som jag blev så upprörd att jag verkligen ville delta i den här debatten.

Först skriver Yvonne Andersson att hon vill redovisa sin syn på könsneutral äktenskapslagstiftning. Det är helt korrekt. Sedan säger hon att hon är bestört över att man har tillsatt en utredning. Hon är bestört över att regeringen följer det beslut som kammaren har fattat. Hur kan man vara bestört över ett sådant beslut? Det har jag oerhört svårt att se.

I det här sammanhanget följer ju regeringen bara vad en bred majoritet av denna kammare beslutat.

Sedan finns det ytterligare formuleringar. Man talar om att ett ensidigt underlag skulle ligga till grund för denna utredares förslag. Var är de ensidiga underlagen? Menar man i det sammanhanget, Yvonne Andersson, att varje gång en enmansutredare utreder någonting är det ett ensidigt material, att en enmansutredare aldrig kan få fram någonting annat än ett ensidigt material? Eller är det möjligen så att om utredaren kommer fram till att man inte ska ha en könsneutral äktenskapslagstiftning så är det en allsidig och väl genomarbetad utredning, men om man kommer fram till att man vill ha en könsneutral äktenskapslagstiftning, då är det precis tvärtom?

Med all respekt för Yvonne Andersson tycker jag att hennes interpellation ställer väldigt många nya frågor.

Yvonne Andersson oroar sig också väldigt mycket i sin interpellation för att de som inte vill ha någon förändring av äktenskapslagstiftningen inte ska kunna göra sig hörda i detta sammanhang. I detta sammanhang vågar jag nog påstå att de faktiskt brukar vara ganska duktiga på att själva höra av sig. Det brukar vara dessa människor som vi får mest brev från, möjligen med undantag av alla de människor som hörde av sig när vi skulle fatta försvarsbeslutet. Det brukar handla om massproducerade

brev som människor ska skicka till sina riksdagsledamöter. Man kan ju undra vem som anordnar det. Det brukar inte framgå. Det gjorde det däremot när det gällde försvarsbeslutet.

Men det intressanta i detta sammanhang är: Var finns respekten för alla homosexuella som faktiskt tycker att detta är orättvist och som tycker att det är näst intill förnedrande att man ska ha något slags B-äkten-skap? Var finns respekten för dem? Det vill Yvonne Andersson över huvud taget inte belysa i sin interpellation. I stället hänvisas i detta sammanhang till att partnerskapet finns.

Yvonne Andersson, jag satt tillsammans med ett antal kamrater här uppe på läktaren 1986 när det genomfördes. Jag lyssnade mycket noga på den debatten. Kristdemokraterna röstade nej till att införa partnerskapslagstiftningen också. Jag är inte förvånad över att Kristdemokraterna fortsätter sin kamp mot homosexuellas rättigheter.

Anf. 113 INGER RENÉ (m):

Fru talman! Jag tänker bara behandla formfrågan, inte innehållet i detta ärende eftersom jag inte tycker att det är aktuellt just i dag.

Jag har ställt en fråga till Thomas Bodström. Jag fick svar i dag. Min fråga handlade bara om hur det kommer sig att man väljer en enmansutredning i stället för en parlamentarisk utredning. Jag fick identiskt samma svar som Yvonne Andersson. Min fråga kvarstår därför: Hur kommer det sig att man valde en enmansutredning i stället för en parlamentarisk utredning?

Detta frågar jag därför att detta var ett ärende som fick mycket stor uppmärksamhet. Det var väldigt många människor som hörde av sig. Det var en mycket stor mediebevakning. Vi fick massor av brev och mejl, även till utskottets kansli. Jag har själv inte varit med om något liknande sedan den gången som jag sysslade barnpornografifrågan. Det var ungefär samma massmediala tryck när det gäller den frågan som den här frågan.

Jag tycker att det handlar om ett stort ärende. Så känns det för mig. Dessutom, Börje Vestlund, har en stor majoritet i kammaren beställt en parlamentarisk utredning som nu visar sig bli en enmansutredning. Det är det som detta ärende egentligen handlar om. Då tycker jag att det känns som om man kanske inte gör det jobb som en så stor fråga kräver.

Jag har själv suttit i ett antal referensgrupper. I referensgrupperna skrivs inga protokoll. Man kan inte göra några anteckningar. Det finns över huvud taget ingen dokumentation om vad som händer. När jag har suttit i sådana grupper känns det inte seriöst på samma sätt som när man sitter i en parlamentarisk utredning.

Därför kvarstår min fråga: Vad är det som gör att denna mycket stora fråga blir föremål för en enmansutredning i stället för den parlamentariska utredning som jag tycker att frågans storhet kräver? Det är en komplicerad och svår fråga som kommer att kräva mycket arbete. Jag skulle därför ha velat se att utskottets förslag till beslut fått genomslag. Och jag vill väldigt gärna höra Thomas Bodströms svar på min fråga som kvarstår.

Eftersom Tasso Stafílidis tog upp Moderaternas hantering av denna fråga vill jag säga att vi valde ett särskilt yttrande därför att vi ville ha en förutsättningslös utredning. Också vi ville ha en utredning. Men eftersom

majoriteten biföll en motion där motionären begär att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att i ett brett perspektiv se över äktenskapsbalken i syfte att sexuell läggning ska vara ovidkommande för ingående av äktenskapet i enlighet med vad som anförs i motionen, så menar vi att man där har pekat ut det resultat som man vill ha av en utredning. Därför skrev vi i stället ett särskilt yttrande. Men en utredning ville vi ha.

Jag skulle alltså vilja ha svar av Thomas Bodström: Varför blir det en enmansutredning?

Anf. 114 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Detta är en av de frågor som har diskuterats och kommer att diskuteras under den närmaste tiden och som engagerar oss alla väldigt mycket. Det är inte heller någon tvekan om att detta är en fråga som berör många också utanför politiken.

Om jag börjar med formfrågan är det mycket riktigt som Martin Andreasson säger att det har kommit ett tillkännagivande till regeringen. Det var en riksdagsmajoritet som stod bakom det. Sedan har dessa diskussioner fortsatt. Och utredningen som den har presenterats har faktiskt stöd av en riksdagsmajoritet. Det tycker jag är väldigt viktigt att understryka. Jag hade kunnat förstå kritiken om vi inte hade följt en majoritet i riksdagen. Men detta har faktiskt stöd av riksdagen. Och de diskussionerna måste också få fortsätta på det sätt som har skett.

Vad är då skälet till regeringens inställning i sakfrågan, alltså formfrågan? Jag tycker att den här frågan är så enormt viktig ur demokratisk synvinkel. Det handlar inte bara om att vi ska ha diskussioner här i riksdagen. Också partierna måste få en chans att ha den verkliga demokratiska process som frågan föranleder. Där ser det lite olika ut. Vissa partier har redan tagit ställning och vissa har inte gjort det. Den processen måste vi också ha, inte minst för att detta ska kunna fortsätta på ett sätt som många önskar, och det kan då få resultera i det sätt som många finner önskvärt. För att då inte behöva vänta på att dessa demokratiska processer ska ske i partier på partikongresser och annat är det enligt vår uppfattning bästa sättet att påbörja denna utredning men att dessa processer får pågå parallellt. På så sätt binder utredningen inte heller upp de olika partierna, och på så sätt spar vi också tid så att detta inte behöver ta längre tid än nödvändigt just med tanke på frågans vikt.

Det är alltså skälet till att jag anser att det sätt som utredningen nu kommer att arbeta på är det bästa sättet.

Detta har vi kommit fram till tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Det är våra kompisar. Jag tycker att det var lite trist att höra nästan ett visst förakt. Det är våra kompisar, men det är också personer som vi samarbetar med politiskt, och vi har en stor respekt för varandra. Inte minst genom det samarbete som har utvecklats under de här åren är det förstås så att vi kan ha olika uppfattningar i många frågor. I vissa frågor kommer vi helt enkelt inte överens. Det gäller bland annat EU-frågan. I andra frågor kommer vi överens genom ett samarbete. Och det bästa med samarbetet är just att det är ett konstruktivt och respektfullt samarbete som jag gärna vill lyfta fram. Det är givande politiskt men också på olika sätt personligt. Där får man se hur frågorna växer fram i en demokratisk ordning.

På det sättet vill vi arbeta. Och vi måste också inse att partierna ligger olika i denna process. Det finns också många personliga ställningstaganden som kanske inte alltid går i linje med vad partierna gör.

Det är alltså väldigt viktigt att detta arbete nu kommer i gång och att de processer som ska ske parallellt får göra det.

Det är också oerhört viktigt att de homosexuellas organisationer får vara med ordentligt i den här processen. Just för att det inte ska finnas någon tvekan om utredningens inställning och för att det aldrig får hända att dessa människor på något sätt ska osynliggöras har vi understrukt detta ordentligt i utredningen. Det är en väldigt viktig del.

Jag är övertygad om att man kommer att vara aktiv, och det tycker jag är väldigt positivt. Om det på något sätt blir problem kan man alltid hänvisa till direktiven där det står klart och tydligt om den här saken.

Anf. 115 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! För det första vill jag ta upp frågan om de 61 253 namnunderskrifterna. De räknades samman av kanslipersonalen på lagutskottets kansli. Jag utgår ifrån att man kan lita på den siffran.

För det andra vill jag återigen förtydliga att det inte är den utredning som riksdagen beslutade om. Det är märkligt när Marianne Carlström säger att jag inte borde lägga mig i detta, eftersom jag inte ville ha en utredning. Men inte ska väl rösten tystna för att man inte ville ha någon utredning och trodde på äktenskapet?

Vi vet i dag av forskning och annat material att familjer med äktenskapet som bas är överlägset alla andra juridiska samlevnadsformer när det gäller stabilitet över tid. Vi behöver den grundtryggheten både för våra barn och för den äldre generationen.

När jag lyfter det långsiktiga perspektivet som jag tycker måste få stå över kortsiktiga trendiga lösningar är det inte något märkligt. Vi har någonting som är bra. Varför ska vi slösa dyra utredningar på att förändra det som är bra när vi har så många behov i samhället?

Vi har hört om det i dag under interpellationsdebatterna. Det finns många behov. Varför är det synnerligen viktigt att detta ska gå så snabbt när vi egentligen inte har något grundläggande här som fungerar väldigt dåligt?

Jag tycker att det är bättre att vi satsar på att stödja de familjer som inte fungerar och alla de barn som växer upp i familjer som inte fungerar. Det handlar om att stödja i skolan och en rad andra saker. Det är väl det vi ska satsa på.

Den här typen av utredning är inte den som riksdagen beslutade om. Man kan vara snäll och tolka det som att de partier som inte har tagit ställning ska få tid på sig. Visst är det bra om de får tid på sig. Men det kunde de väl ha fått innan en parlamentarisk utredning?

I den här frågan har jag en tendens att tycka att förståelsen inte är så stor för oss. Varför vill ni inte ha vår röst i ert material? Varför ska inte vi få kunna uttrycka en inriktning till en sekreterare för en parlamentarisk utredning?

När i hela världen har Socialdemokraterna tidigare tyckt att en ensamutredare har varit mer demokratisk, bredare och duktigare på allsidigare lösningar än en parlamentarisk utredning?

På vilket sätt ska vi få antecknat till protokollet var vi har haft en avvikande mening, eller om vi tycker att det borde förändras för att säkra alla människors trygghet i olika former?

På vilket sätt anser ministern att de röster som nu finns också bland folket ska komma fram, och de är 61 253? Finns det någon fråga i vårt samhälle som väcker sådant engagemang som det?

Det är inga färdigskrivna brev som skickas. Det är såvitt jag vet människor som har skrivit sina egna namn i en aktiv handling. Var finns respekten för dem? Om vi vill ha kvar en demokrati måste vi väl för allt i världen lyssna på folkets synpunkter där det vill uttrycka dem.

Anf. 116 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Det är väl ingen tvekan om vad Yvonne Andersson och Kristdemokraterna tycker i den här frågan, på samma sätt som det inte är någon tvekan om vad Vänsterpartiet tycker i den här frågan. Alla vet ju vad ni tycker. Ni behöver inte skriva det mer. Vi vet att ni är emot allting. Ni räknar inte homosexuella relationer som lika mycket värda som heterosexuella relationer eftersom ni inte vill ge homosexuella samma värde vad gäller äktenskapslagstiftningen.

Fru talman! Vi har tydligen olika uppgifter om namnunderskrifterna. Vi har fått uppgift om att det är knappt 40 000 namnunderskrifter som har kommit in från dem som är emot en könsneutral äktenskapslagstiftning. Resten av dem som Yvonne räknar in är namnunderskrifter från dem som är för en könsneutral äktenskapslagstiftning. Det råkar vara nästan exakt samma summa som Yvonne Andersson kommer fram till. Det kan vara så att hon har råkat slå ihop dem.

Fru talman! Jag kan förstå och har full respekt för det som Moderaterna och Inger René lyfter upp om varför de avstod och att de vill ha en utredning. Men fortfarande kvarstår den viktiga fråga, som justitieministern på ett ypperligt sätt tog upp i sitt svar. Det är skälen till varför det blev ensamutredning med referensgrupper och ingenting annat. Det är att några partier inte har tagit ställning.

Det finns full möjlighet för de referensgrupper som nu tillsätts att påverka utredaren och sätta upp riktlinjer för hur referensgruppsmötena ska gå till. Det finns inget som är skrivet i sten eller fastlagt i lagar om hur referensgruppernas arbete exakt ska gå till.

Anf. 117 MARIANNE CARLSTRÖM (s):

Fru talman! Visst är det så att Yvonne Andersson ska delta i debatten. Jag tycker att det är jätteviktigt. Men det är förvånande att det är just i formfrågan som Yvonne Andersson skriver en interpellation. Om det hade rört något annat hade jag inte sagt något. Den frågan har vi hela tiden att diskutera i lagutskottet. Men här handlar det om formfrågan, om utredningen. Jag utgår ifrån att kd precis som vi andra partier ska delta i referensgruppen. Visst ska vi också lyssna på folket.

Det står i Yvonne Anderssons interpellation: Enligt min mening är det ytterst vanskligt att vi ska förändra det som fungerar och som är en grund för ett samhälle. Det är väl äktenskapet som menas. Men äktenskapet är inte hotat. Äktenskapet ska inte förändras. Vi ska utreda om det är fler som ska få möjlighet till det. Äktenskapet och familjen är viktiga. Men vi måste titta på hur verkligheten ser ut.

Hur många barn lever i dag med båda sina föräldrar? Hur många barn lever i homosexuella familjer? Det vet vi inte. Men vi vet att de finns. De ska också ha en möjlighet till en trygghet. Det är därför som vi hela tiden måste följa med och förändra lagarna. Men äktenskapet är inte hotat.

Anf. 118 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! I denna debatt blandas sakfrågan och formfrågan om vartannat. Inte heller jag tror att det råder någon tvekan om var till exempel Kristdemokraterna står.

Jag tycker inte att justitieministern tog tillfället i sitt förra svar att besvara den fråga som jag ställde om det verkligen var så som tidigare antydde här i interpellationsdebatten att det fanns en möjlighet att det inte hade blivit någon utredning över huvud taget.

Det är en mycket central fråga. Det handlar om hur man ser på efterlevnaden av riksdagens tillkännagivanden. Det är förvånande att regeringen anser att man inte behöver på något sätt särskilt redovisa för riksdagen om man frångår tillkännagivandena om man bara kan förankra en ny ståndpunkt i en annan riksdagsmajoritet än den som stod bakom det ursprungliga tillkännagivandet. Det är så det har gått till, i så fall. Det var fem partier som röstade för ett tillkännagivande om ett utredningsuppdrag som skulle ske i parlamentarisk form. Nu sker det i stället som en utredning av en enmansutredare.

Sedan har jag stor respekt för att diskussionen har nått olika långt inom olika partier. Jag tror att man måste ha stor respekt för att frågan engagerar många personer. Vissa är säkra på sin ståndpunkt, och andra behöver tid att bestämma sig.

I det avseendet skiljer sig inte den här frågan från andra viktiga frågor som har avgjorts och behandlats i parlamentariska utredningar utan att alla partier har bestämt sina positioner på förhand. Några exempel som jag kan nämna är utredningen om barn i homosexuella familjer, som engagerade justitieministern själv, eller varför inte frågan om införande av registrerat partnerskap.

Anf. 119 BÖRJE VESTLUND (s):

Fru talman! Jag har bara ett par kommentarer. Egentligen tog Martin Andreasson lite grann av vad jag skulle säga.

För att ta exemplet med hur olika långt man har kommit så kan ju det också bero på vilka beslutsformer man har i respektive parti. Mitt parti har partikongress vart fjärde år. Det är snart fyra år sedan vi hade kongress nu, för vi har det i år. Då var inte den här frågan speciellt aktuell; i varje fall fanns det ingen motion till den kongressen. Vi hade inte möjlighet att ta ställning till den då, och då tar det fyra år till nästa gång. Det gäller därför att tänka igenom det hela. Det är skillnad för många andra partier, som har sina stämmor och kongresser varje år. Då kan man ta ställning till saker varje år. Det är naturligtvis olika förutsättningar. Detta har alltså med det att göra, och det har också med respekt för partierna att göra.

Yvonne Andersson säger att man faller för kortsiktiga trendiga lösningar. Jag måste säga att jag blir lite arg och upprörd över det. Skulle homosexuellas förhållanden vara mer trendiga än ett heterosexuellt gift pars rätt? Jag har mycket svårt att förstå de argumenten.

Jag tycker att man ska visa respekt för alla människor och alla människors ståndpunkter, men jag måste ändå säga att när man får den typ av brev som alla är formulerade på ordet exakt likadant så misstänker jag i alla fall att de på något sätt är massproducerade. Jag ska inte säga att inte enskilda människor också har skickat in; det är helt riktigt. Men i det här fallet är det massproduktion. Brevet är exakt likadant formulerade.

Anf. 120 INGER RENÉ (m):

Fru talman! Jag får börja med att tacka justitieministern för den omtanke som han visade när han sade att han vill se till så att arbetet kommer i gång i de olika partierna. Jag kan försäkra att i mitt parti har vi konferenser varje år, och den här frågan kommer alltid upp. Det skulle kunna gå alldeles utmärkt för oss att sitta i en utredning. Det behövs inte en enmansutredning för att vi ska klara av diskussionerna runtomkring frågan. De har pågått i många år, och de kommer att fortsätta pågå. Jag förstår faktiskt inte det argumentet för att man väljer en enmansutredning i stället för en vanlig parlamentarisk utredning.

Martin Andreasson tog upp några exempel. Jag kan ta ett annat, nämligen Vårdnadsutredningen. Självfallet har vi i partiet haft kontinuerliga kontakter med den representant för vårt parti som sitter i Vårdnadsutredningen. När vi alla har suttit i utredningar har vi korresponderat med våra partier. Det argumentet gills inte, justitieministern. Det måste vara ett bättre argument för att denna stora och i mitt tycke mycket omfattande utredning inte ska ligga i en parlamentarisk utredning utan i stället i en enmansutredning. Jag tycker att frågan är värd en parlamentarisk utredning. Det känns nästan lite fjuttigt att lägga den i en enmansutredning med den mindre påverkan som man kan ha på det sättet.

Till slut tycker jag att det är viktigt att utredningen kommer i gång. När man tittar på vad utredningen ska utreda tycker jag att det är lite trist att den ska behöva ta så lång tid. Det kanske finns en tanke bakom det, men min fråga kvarstår: Varför?

Anf. 121 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Jag kan inte göra så mycket åt att Inger René betygsätter de skäl som jag har redogjort för och enligt egen utsago inte finner dem tillräckligt bra. Jag redogör för de skäl som är bakgrunden till den här sammansättningen och som vi har fört många och långa diskussioner om. Vi har nått en samsyn och har ett parlamentariskt stöd för detta.

Personligen kan jag säga att det här har varit en viktig fråga. Utan att föregå någon av delarna i utredningen kan jag tala om att jag är väldigt glad för att den nu kan sätta i gång. Det har förstås hela tiden varit avsikten att vi ska utreda det här och gå vidare i dessa oerhört viktiga frågor.

Jag hann inte svara på Martin Andreassons fråga i det första inlägget eftersom ni är så många som deltar i debatten. Det är klart att utredningen kommer att få en fortsättning på ett eller annat sätt. När de olika demokratiska processerna i partierna har ägt rum är det min avsikt att vi självfallet ska fortsätta. Detta är en utredning som ska få svar på många viktiga frågor. Ytterst handlar det naturligtvis om fundamentala mänskliga rättigheter för alla människor. På så sätt ska vi naturligtvis gå vidare.

Jag tror inte att problemet finns mellan Martin Andreasson och mig, som i och för sig finns på olika sidor av blockgränserna. Jag tror att pro-

blemet sitter hos er här – i en framtida borgerlig regering, om det nu skulle vilja sig så illa. Det här arbetet sträcker sig ju över nästa års val. Om vi får fortsätta arbetet så tror jag att Martin Andreasson kan vara lugn för att det också kommer att fortsätta på ett konstruktivt sätt. Det kanske också kommer att få den lösning som han önskar. Om motsatsen däremot inträffar och vi inte skulle få fortsätta så tror jag att Martin Andreasson har alla skäl att vara orolig för hur frågan ska kunna gestalta sig med tanke på hur Yvonne Andersson och Kristdemokraterna har bundit upp sig.

Anf. 122 YVONNE ANDERSSON (kd):

Fru talman! För att vara klar och tydlig när det gäller den siffra jag nämnde förut kan jag säga att det är en person ur vår kanslipersonal, Kerstin Rydegård, som gav mig den förra torsdagseftermiddagen. Nu vet Tasso Stafilidis det.

För övrigt är jag bekymrad över att det i debatten låter som om det handlar om att vi kristdemokrater är emot homosexuella och därför säger nej till det här. Det handlar inte om det. Det handlar om ifall det är just ett äktenskap som det ska vara eller om de som är av samma kön kan ha ett registrerat partnerskap med i princip samma trygghet och samma juridiska omständigheter. Det som jag kallar för kortsiktiga trendiga lösningar handlar om när man knyter just ett gammalt beprövat begrepp som äktenskapet till ett förbund mellan partner av samma kön. Det är det som det handlar om, och jag kan inte se att det är så brådskande.

Jag kan inte heller se att det är så brådskande att man är beredd att nagga på demokratin. Jag tror inte att man kan röra vid det innersta i ett samhällets kärna och de begrepp som finns där och starta de här känslorna hos människor utan att det får konsekvenser. Det är trots allt den sittande regeringen och statsrådet Bodström som är ansvarig för att processen kommer i gång nu. Regeringen ska också bära sitt politiska ansvar om 20 år om det inte blev som man hade tänkt sig. Det kanske finns andra lösningar.

Hur tänker statsrådet ombesörja att alla vi har möjligheter att fortsätta att göra rösten hörd? Det är ju det som det handlar om här; man tar bort en del av plattformen som man annars hade haft i en parlamentarisk utredning där man hade kunnat visa på inriktningar och hur allsidigheten hade kunnat säkras.

Anf. 123 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s):

Fru talman! Yvonne Andersson talar om att det här inte handlar om att vara motståndare till homosexuellas rättigheter. Jag tror att väldigt många homosexuella människor i vårt land uppfattar Kristdemokraterna just som motståndare till deras rättigheter. Jag tror också att de har oerhört goda skäl till det. Det är bara att följa historien och de saker som har sagts så ser man att det finns goda skäl för det. Tyvärr har de även i dag, år 2005, goda skäl för det.

Sedan gällde det hur de olika partierna ska få göra sin röst hörd. Debatter är förstas bra och värdefulla, och det har vi en nu. Men det kommer att finnas en referensgrupp i den här utredningen där man också ska kunna göra så. Jag tycker att det allra viktigaste nu är att processen får komma i gång och att utredningen får starta så att vi får svar på alla dessa

frågor. Det är också viktigt att vi under den här tiden fortsätter att hålla debatten och diskussionen vid liv. Vi socialdemokrater kommer att göra det, och jag hoppas och tror att också övriga partier kommer att göra det.

Det handlar trots allt inte om någon trend, utan det handlar om något av det finaste som finns mellan två människor, nämligen äktenskapet. Det handlar om att alla människor har den inställningen. Sedan får vi se vad den här utredningen leder fram till. Vi kan inte värdesätta detta på olika sätt och kalla det för en trend. Det är någonting helt annat. Jag har en mycket djupare respekt för äktenskap och vill inte kalla detta för en trend.

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2004/05:346 om insatser till stöd för personer som hotas av hedersrelaterade brott

Anf. 124 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Martin Andreasson har frågat statsrådet Morgan Johansson vilka åtgärder han avser att vidta för att förbättra insatserna till stöd för de personer som hotas av hedersrelaterade brott på grund av sin sexuella läggning eller könsidentitet. Arbetet inom regeringen är så fördelat att jag ska svara på frågan.

Jag välkomnar att Martin Andreasson har tagit del av den kartläggning om hedersrelaterat våld mot ungdomar på grund av sexuell läggning som RFSL har gjort på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne län och som nyligen presenterades. Kartläggningen visar att hedersrelaterat våld kan drabba ungdomar oberoende av deras kön, kulturella bakgrund, etnicitet eller religion. De åtgärder som RFSL föreslår för att förbättra dessa ungdomars situation liknar i många avseenden dem som behövs för flickor och unga kvinnor som hotas av sina anhöriga.

Jag vill framhålla att regeringen sedan flera år tillbaka uppmärksammar behovet av stöd till ungdomar som riskerar att utsättas för så kallat hedersrelaterat våld och att det finns en medvetenhet om att en del ungdomar utsätts för hot och våld på grund av sin sexuella läggning eller könstillhörighet.

År 2002 fick länsstyrelserna i de tre storstadslänen regeringens uppdrag att kartlägga behoven av skyddat boende. Därefter har samtliga länsstyrelser kartlagt behoven i respektive län. Denna kartläggning visar på att behov av skyddat boende och kunskap om stödjande insatser mot det så kallade hedersrelaterade våldet finns i hela landet. Därför satsar regeringen 180 miljoner kronor under perioden 2003–2007 för skyddat boende och andra insatser för ungdomar som riskerar att utsättas för denna typ av våld.

I mars 2004 överlämnade länsstyrelserna en gemensam rapport till regeringen. Av rapporten framgår att skyddat boende har initierats i de tre storstadslänen under år 2003, men att ytterligare insatser behövs för att tillgodose behoven. De tre storstadslänen hade anordnat och stött projekt för utbildning, framtagande av konkreta handlingsplaner och attitydpåverkande arbete. Länsstyrelserna konstaterar att det över hela landet finns behov av utbildning av dem som kommer i kontakt med problemet

samt av handlingsplaner, samordning av insatser, nätverk och attitydpåverkande arbete.

Baserat på länsstyrelsernas samlade rapport gav regeringen i somras ett fortsatt uppdrag till länsstyrelserna att arbeta mot hedersrelaterat våld. Totalt fördelades 34,5 miljoner kronor till länsstyrelserna.

Vidare har Socialstyrelsen fått regeringens uppdrag att följa hur det skyddade boendet utvecklas och att föreslå hur ett nationellt konsultativt stöd till bland annat socialtjänsten bör utformas. Detta uppdrag ska vara klart i slutet av mars i år.

Mitt svar till Martin Andreasson är därför att regeringen kommer att fortsätta att ge stöd till länsstyrelsernas arbete mot så kallat hedersrelaterat våld inklusive våld på grund av sexuell läggning. I mars ska Socialstyrelsen lämna en lägesrapport om länsstyrelsernas arbete. Regeringen kommer därefter att ta ställning till hur årets medel mot hedersrelaterat våld ska fördelas.

Anf. 125 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Jag vill tacka statsrådet för svaret. Det är en given utgångspunkt – och det råder en fullständig enighet om detta i denna kammar – att de personer som hotas av eller utsätts för hedersrelaterat våld måste få oreserverat stöd från samhället och en oreserverad uppbackning för att de ska få den akuta hjälp de behöver och för att de personer som utsätter dessa människor för hot ska kunna lagföras. De hotade personerna måste också ges en möjlighet att komma vidare i livet.

Den rapport som togs fram på uppdrag av Länsstyrelsen i Skåne visar på den utsatthet som personer som utsätts för hedersrelaterat våld på grund av sexuell läggning känner. Där finns viktiga lärdomar som handlar om bristen på kunskap och medvetenhet hos de berörda myndigheterna om att även personer som utsätts för hedersrelaterat våld på grund av sin sexuella läggning måste uppmärksammas. Där finns också viktiga slutsatser om bristen på samverkan och kunskapsutbyte mellan olika parter.

Jag hade möjligtvis hoppats att statsrådet skulle kunna bli något mer konkret i sitt svar om vilka slutsatser som regeringen drar med anledning av den här rapporten. Den bekräftar ju de tidigare kartläggningar som har gjorts av vilka behov som finns för andra individer som utsätts för hedersrelaterat våld.

I sitt svar talar statsrådet huvudsakligen om fördelningen av bidrag och stödet till länsstyrelsernas arbete. Jag hoppas att det svaret inte bara omfattar den rent ekonomiska aspekten. Det är oerhört viktigt att det finns en tydlig signal till länsstyrelser och andra berörda parter om att man inte får försumma de personer som utsätts för hedersrelaterat våld på grund av sin sexuella läggning eller sin könsidentitet. Erfarenheterna visar att det är oerhört lätt att det perspektivet tappas bort. Här handlar det inte om att mäta enskilda individers utsatthet mot varandra och försöka göra någon sorts prioritetsordning. Det handlar helt enkelt om att ska samhällets insatser mot det hedersrelaterade våldet vara effektiva måste man ha ett helhetsperspektiv som omfattar alla de mekanismer som ligger bakom detta.

Jag vill särskilt lyfta fram behovet av att man i fortsättningen ser till att inkludera inte bara homo- och bisexuella utan också personer som utsätts för förföljelse på grund av sin könsidentitet. Det handlar om transsexuella, transvestiter och andra. Länsstyrelsens utredningsuppdrag i Skåne tog enbart sikte på sexuell läggning. Statsrådet talar i ett sammanhang om könstillhörighet, men i mitt tycke handlar det inte om könsidentitet. Det är möjligt att någon slant vid tangentbordet där.

Det är i alla fall en central fråga. Ute i det arbete som bedrivs mot det hedersrelaterade våldet märker vi att det är långt ifrån okontroversiellt att inkludera också transpersoners utsatthet. Vissa skulle tolka en sådan inkludering så att man hotar en grundläggande analys av det patriarkala våldet. Med mitt synsätt är det tvärtom så att transpersoners utsatthet bekräftar de mekanismer som ligger bakom det patriarkalt färgade våldet.

Därför vill jag gärna att statsrådet utnyttjar sitt svar till att något tydligare konkretisera vad regeringen kommer att göra.

Anf. 126 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! Det här är en mycket viktig interpellationsdebatt och en mycket viktig fråga. Jag är glad över att statsrådet tar den här frågan på så stort allvar och är beredd att jobba med den. Jag skulle önska att vi skulle kunna gå in lite mer på bakgrunderna till varför de här brotten begås och på vilket sätt vi ska kunna förebygga dem. Jag vill poängtera att de hedersrelaterade brotten inte enbart begås av personer med ett annat etniskt ursprung, utan det finns hedersrelaterad brottslighet inom det här området även av etniska svenskar i Sverige. Det finns alltså även svenska homofober, fru talman.

Ingen har talat om det här nu, men ibland när man i debatten talar om hedersrelaterad brottslighet hamnar man i en debatt om att det enbart gäller personer med annat etniskt ursprung. Detta kan stämna på sätt och vis. Kommer man från till exempel Iran och har levt med en lagstiftning där man har fått inpräntat att homosexualitet är lika med dödsstraff så är det ju det man lär sina barn också. Det är någonting man ska akta sig för, någonting som är hemskt, brottsligt och så vidare. Så på sätt och vis kan man förstå att om människor är så att säga lagmedvetna från den iranska lagstiftningen så måste man kanske ha en viss förståelse för att det finns en strukturell homofobi från det landet.

Men samtidigt finns det många ungdomar här i Sverige som växer upp i djupt religiösa förhållanden där man, på grund av de förhållanden man har här, har föräldrar som kränker och utsätter barnen och ungdomarna för våld och påverkan på olika sätt.

Det jag skulle vilja få höra lite mer om från statsrådet är just tankarna kring ett bredare attityd- och informationsarbete som inte enbart är inriktat på myndigheter och på offentliga platser, där det ju faktiskt redan i dag finns ett diskrimineringskydd. Vi har ju den 1 januari infört ett utbyggt skydd mot diskriminering inom det sociala området på grund av sexuell läggning.

Det jag skulle önska är att vi tillsammans, över partigränserna, skulle kunna arbeta med de här frågorna på ett än mer samlat och tydligt sätt. Precis som Martin Andreasson nämnde här tidigare finns det inga olika meningar om att vi måste arbeta hårt och starkt med de här frågorna.

Frågan är i stället: På vilket sätt ska vi kunna slå alla våra kloka huvuden ihop och arbeta tillsammans?

Jag skulle vilja fråga statsrådet om han är beredd att vidta någon form av initiativ för ett sådant här brett arbete för att gemensamt faktiskt kunna arbeta mot den här formen av förtryck som unga människor utsätts för enbart på grund av sin sexuella läggning.

Anf. 127 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag plockar gärna upp de förslag och initiativ som meddebattörerna har kommit med här.

Jag tänkte först ta upp frågan om svensk homofobi. Ni har säkert också tagit del av den kartläggning som Forum för levande historia har gjort av homofobiska attityder i skolan. Den var väldigt nedslående, tycker jag, beträffande den utsträckning som fanns av homofobiska tendenser. Den var i samma storleksordning som antisemitiska och islamofobiska attityder – lika tråkigt detta. Nu arbetar Forum för levande historia tillsammans med Brå och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning för ett ökat kunskapsinhämtande och en ökad kunskapspridning.

Ja, det är väldigt mycket som måste göras. Jag tror också att man ska vara ödmjuk inför situationen. När arbetet med länsstyrelserna startades hade vi alldeles för lite kunskap. Jag är därför väldigt glad för det stöd som har getts för den här satsningen som är väldigt stor – 180 miljoner kronor på fem år – men naturligtvis måste mer göras.

En annan organisation som jag vill lyfta fram i det här sammanhanget är RFSL, som gör ett väldigt stort arbete just i det att komma ut ur det mörker det innebär att inte tala om detta. Där gör också HomO ett väldigt stort arbete. Därför är det naturligtvis så att vi ska arbeta för att ge skydd och stöd för rätten för alla att leva i enlighet med sin sexuella läggning och sin sexuella identitet.

Innan jag kom hit har jag precis varit och träffat oberoende organisationer, NGO:er, för att få ny input till en ny handlingsplan för mänskliga rättigheter – motsatsen till mänskliga rättigheter är för mig diskriminering – där också RFSL var representerat. Härefter hade jag också ett likartat möte med de olika ombudsmännen. Det finns väldigt många goda idéer. Det finns idéer om skärpta skrivningar i regleringsbrev, i att få skärpning när det gäller återrapportering och så vidare, och jag ser fram emot en handlingsplan som i ökad utsträckning lyfter upp HBT-personers situation och ger ett ökat skydd och ökade rättigheter, nämligen det som vi vill kalla för mänskliga rättigheter.

Jag vill dock också bjuda in både Martin Andreasson och Tasso Stafilidis till att gärna komma med ytterligare förslag på hur vi ska arbeta för den här gruppen. Jag vill nämna den diskrimineringslagstiftning som Tasso Stafilidis nämnde här som ger ett ökat stöd i diskrimineringslagstiftningen när det gäller det sociala området, socialtjänsten, sjukvården, arbetslöshetsförsäkringen och så vidare. Det är nu upp till HomO att utöva tillsyn över detta.

Jag vill också nämna det ökade skyddet mot kränkande behandling i skolan. Det är ett skydd mot diskriminering och trakasserier, och syftet är att ge ökad trygghet och respekt i skolan. Förhoppningen är att vi ska kunna lägga fram en proposition våren 2005. Jag hoppas att jag i mitt

nästa inlägg kan komma tillbaka till ytterligare förslag, men eftersom det här är en debatt där det tycks finnas stor samsyn är jag naturligtvis också öppen för förslag på hur vi kommer till rätta med de ytterst stora kränkningar som de här personerna drabbas av.

Anf. 128 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Statsrådet vill ha en fortsatt dialog, och det välkomnar jag. Vi kommer gärna med ytterligare idéer. Vi kan börja med de förslag som har lagts fram i Folkpartiets olika kommittémotioner och partimotioner på rättstrygghetens område och där hedersrelaterade brottsfrågor tas upp i många sammanhang.

Jag tror att detta i mycket stor utsträckning också handlar om systematiskt arbete för att höja kompetensen inom olika myndigheter. Så sent som vid lunchtid var det så att riksdagens majoritet – tyvärr inklusive statsrådets parti, men jag hoppas på en ändring – röstade ned det kloka förslaget från Folkpartiet att man tydligare och mer systematiskt skulle se till att höja kompetensen i HBT-frågor inom det statliga förvaltningsväsendet i dess helhet. Om statsrådet är beredd att verka för en omprövning av attityden på den punkten så välkomnar jag det med största glädje.

Många av de åtgärder som statsrådet nämnde i sitt senaste inlägg är mycket angelägna, men jag vill samtidigt varna lite grann för att diskussionen om hedersrelaterat våld tappar sina konturer och glider över till en allmän diskussion om insatser mot diskriminering och hatbrott mot i det här fallet HBT-personer. Hedersrelaterat våld mot homosexuella, bisexuella och transpersoner beror alltid på homofobi eller transfobi, men alla brott som begås på grund av homofobi eller transfobi är inte hedersrelaterade brott. Det är ju en mycket speciell situation där man ser att familjenätverket runt den utsatta personen blir det samverkande hot som personen har att leva med. Där är jag övertygad om att statsrådet och jag är i grunden överens om att det är viktigt att hålla fokus på den hedersrelaterade brottsligheten i det arbetet.

Jag skulle vilja lyfta upp några konkreta sakfrågor i just det arbetet som handlar om insatser mot det hedersrelaterade våldet. Sedan fortsätter jag gärna diskussionen kring den övriga diskrimineringen och hatbrottsligheten i andra sammanhang.

Det finns nu uppdrag till länsstyrelserna. De har pågått ett par år. Det har också pågått en kunskapsinventering, och vi vet i dag betydligt mer än tidigare. Jag tror att det behövs särskilda åtgärder – där tycks det i dag brista – för att se till att kunskapsutbytet nu sätter i gång så att kunskapen inte stannar inom de myndigheter och förvaltningar som tagit fram de olika studierna. Där är det viktigt att regeringen utnyttjar sina möjligheter att vara en pådrivande kraft i det fortsatta arbetet.

En annan sak som jag vill lyfta fram är det skyddade boende som statsrådet nämnde i sitt första inlägg. Det har ju skett en inventering av vilka behov som finns. Nu är det viktigt att vi också vågar se vad som händer efter det skyddade boendet. Det skyddade boendet är en akutåtgärd för att hjälpa en person ur en hotsituation, men det kan inte vara en långsiktig lösning. Många av de personer som befinner sig i skyddat boende har tvingats kapa alla band med sina tidigare sociala och släktmässiga nätverk. Därför är det viktigt att mycket noga titta på hur man kan stödja dessa personer att komma vidare i livet.

Anf. 129 TASSO STAFILIDIS (v):

Fru talman! I riksdagen har vi en interparlamentarisk förening, Riksdagens HBT-grupp, där ledamöter från alla partier utom Kristdemokraterna är aktiva. Vi är ett drygt 60-tal medlemmar i den gruppen, och vi skulle vilja ha ett gränsöverskridande samtal, gärna ett rundabordsamtal, med statsrådet i dessa frågor. Vi har jobbat med dem och har en bred kompetens.

De paralleller man skulle kunna dra till den nya diskrimineringslag som trädde i kraft den 1 januari inom det sociala området är just det viktiga arbete som handlar om attityder. Eftersom socialtjänsten nu har ett ansvar inom det området måste varje socialnämnd och varje kommunfullmäktige ta ställning och arbeta med de här frågorna.

Något som trots allt i hög grad osynliggjorts, även i den studie som Martin Andreasson tog upp, är det som gäller transpersoner. Eftersom det finns både transpersoner och andra HBT-personer som kommer till Sverige som flyktingar betyder det att vi även där har ett stort problem vad gäller den hedersrelaterade brottsligheten och de hedersrelaterade brotten. HBT-flyktingarna har inte något sådant skydd. När de inte kan bo kvar på en förläggning utan ber att få byta boende får de ofta stora problem med detta. Därför måste också den frågan lyftas in.

Jag hoppas att statsrådet kan lyfta in även den delen och ta en diskussion med sin statsrådskollega på UD som ansvarar för flyktingpolitiken och visa på att det finns olika slags behov av skyddat boende för flyktingar.

Anf. 130 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag ser fram emot en inbjudan till ett rundabordsamtal – jag vet att det finns duktiga personer också från mitt eget parti som ingår i den gruppen. Det ser jag verkligen fram emot.

När det gäller hur socialtjänsten arbetar kommer Socialstyrelsen med en utvärdering i slutet av mars. Man kommer också att föreslå någon form av konsultativt stöd till socialtjänster runt om i landet. Vi har ju valt ett förfaringsätt där vi satsat mycket på tre stora länsstyrelser. Det kan naturligtvis diskuteras, men tanken har varit att vid dessa länsstyrelser bygga upp en bra kunskapsmassa som man sedan kan ha nytta av ute i landet. Min känsla för detta är att det har varit en riktig satsning.

Låt mig gå tillbaka till den så kallade hedersrelaterade brottsligheten. Det finns skäl att titta extra på just den, även om alla slags homofobiska brott förstås ska få sitt utrymme. Men jag kan bara tänka mig in i den kränkning det innebär att mot sin vilja och mot sin sexuella läggning tvingas in i en relation. Också om detta måste vi tala, och också för detta måste vi ge stöd.

Jag är naturligtvis, precis som länsstyrelserna, öppen för idéer om hur vi ytterligare kan styra det arbetet. Vi talar ofta om hedersrelaterade brott och hedersrelaterat våld. Ibland får det sin yttersta konsekvens i mord på unga flickor i vårt land. Men det handlar också om en yttersta konsekvens där människor begår mord på sig själva för att de blivit kränkta i sin sexuella läggning. Om detta måste vi också tala.

På samma sätt måste vi även tala om transpersoners rättigheter. Att hävda sin sexuella läggning och sin sexuella identitet är i dag ett skäl för prövning i asylprocessen. Så är det i dag. När det gäller transpersoners förhållanden under asylprövningen ska jag naturligtvis ta med mig det till min kollega på UD.

Anf. 131 MARTIN ANDREASSON (fp):

Fru talman! Det gemensamma engagemanget för arbetet mot det hedersrelaterade våldet är stort, och uppslutningen är fullkomlig från riksdagen. Det ska bli mycket spännande att se vad som blir slutsatserna och tankarna från regeringens sida beträffande nästa steg när lägesrapporten om länsstyrelsernas arbete kommer.

Jag hade kanske hoppats på mer konkreta besked i dag, men eftersom statsrådet så tydligt bjuder in till fortsatt dialog får vi hoppas att vi kan fortsätta det meningsutbytet framöver. Det är mycket viktigt att den dialogen sker med de olika riksdagspartierna, både med regeringens samlingspartier och med alliansens partier. Vi ser alltså fram emot fortsatta samtal mellan de olika riksdagspartierna och regeringen. Också Riksdagens HBT-grupp, som är ett tvärpolitiskt nätverk, välkomnar en fortsatt dialog parallellt med den dialog som sker mellan partierna.

Eftersom statsrådet så tydligt markerat att han gärna kommer till ett möte med oss lovar jag att vi ska återkomma med en inbjudan och skaffa fram wienerbröd och frukt samt ordna en bra möteslokal.

Nu är det, som sagt, viktigt att regeringen tar tillfället i akt och är tydlig i sitt ledarskap i förhållande till de olika statliga förvaltningarna, i första hand naturligtvis länsstyrelserna, så att de uppmärksammar och tydliggör behovet av att inkludera såväl homosexuella och bisexuella som transpersoner i det övergripande arbetet mot alla former av hedersrelaterat våld.

Anf. 132 Statsrådet JENS ORBACK (s):

Fru talman! Jag kunde inte ha avslutat bättre själv. Det är klart att vi ska fortsätta att arbeta med detta. Jag skulle också vilja säga att jag är stolt över att tillhöra ett parti där inte minst min företrädare arbetat mycket aktivt med dessa frågor.

Låt mig också – återigen – lyfta fram det arbete som RFSL gör genom att synliggöra de här personernas situation. Trots det som sades om trender och äktenskap i den tidigare debatten handlar det för väldigt många människor fortfarande om en tyst tyranni. Jag kan emellertid inte berömma RFSL utan att också göra någonting, och därför vill jag nämna att regeringen och samlingspartierna nu avsatt 6 miljoner kronor till RFSL.

Med detta vill jag tacka för debatten, och jag ser fram emot ett rundabordsamtal kring de här frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 133 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Helena Bargholtz har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att förbättra tillsynen av verksamheten vid Europaskolorna när det gäller barn med handikapp.

Alla barn och ungdomar har rätt att få det stöd i skolan som de behöver. Utbildningen ska ta hänsyn till elever i behov av särskilt stöd. Detta framgår av portalparagrafen i skollagen (1 kap. 2 §).

Sverige har anslutit sig till FN:s standardregler för att tillförsäkra människor med funktionshinder delaktighet och jämlikhet. Sverige har också anslutit sig till andra internationella överenskommelser med målet att bygga ett integrerat samhälle och en skola för alla. För många länder är Sverige en förebild när det gäller att erbjuda elever med funktionshinder en utbildning av hög kvalitet. I det förslag till ny skollag som regeringen kommer att lägga fram avser jag att ytterligare stärka rättigheterna för elever med funktionshinder.

Europaskolornas uppgift är att undervisa barn till främst personalen vid EU:s institutioner tillsammans. Av konventionen med stadga för Europaskolorna framgår bland annat att åtgärder ska vidtas för att underlätta skolgången för barn med särskilda undervisningsbehov. Det är en av de bärande principerna för skolornas pedagogiska uppbyggnad.

Undervisningen i skolorna bedrivs enligt särskilda läro- och kursplaner. Alla de första 15 medlemsländerna har anslutit sig till detta skolsystem och flertalet av de nya medlemsländerna är på väg in. Antalet elever är i dag ca 20 000 fördelade på 13 skolor i sju olika länder. De svenska eleverna uppgår till ca 450 och återfinns huvudsakligen i skolorna i Bryssel och Luxemburg.

Två skolinspektörsnämnder har till uppgift att säkerställa kvaliteten på den undervisning som ges av skolorna och företa nödvändiga inspektioner. Varje land företräds av en inspektör i varje nämnd. Inspektörernas uppgift är att säkerställa tillsynen av den undervisning som bedrivs av det egna landets utsända lärare. Inspektörernas uppgift är också att jämföra iakttagelser angående undervisningens resultat och undervisningsmetodernas kvalitet. De svenska inspektörerna har understrukit behovet av förstärkta stödinsatser i skolorna.

Under lång tid har medlen för elever i behov av särskilt stöd i Europaskolorna varit begränsade. Under senare år har dock dessa medel ökat. Främst för elever på primärnivån, alltså 6–11-åringar, finns numera ett nytt utbud av inlärningsstöd som bland annat innebär en mer differentierad undervisning från samtliga lärare och ett mer specialiserat stöd av speciallärare. För elever på sekundärnivån, alltså 12–18-åringar, är medlen för särskilda stödinsatser fortfarande begränsade men även här sker en viss utveckling.

Dessa stödinsatser gäller dock främst elever med lindrigare inlärningsproblem. Vad avser elever med behov av särskilda stödinsatser, till exempel elever med grava funktionshinder, har Europaskolorna enligt vad jag erfarit små möjligheter att erbjuda en utbildning som tillgodoser deras behov. En motsvarighet till den undervisning som en elev med grava funktionshinder får i grundskolan eller särskolan i Sverige börjar

*Svar på
interpellationer*

dock successivt utvecklas inom Europaskolorna, men ännu kan inte skolorna tillhandahålla den stödundervisning som många nationella skolor erbjuder. Dock upprättas för vissa elever med omfattande stödbehov ett avtal mellan skolan och föräldrarna som innehåller ett åtgärdsprogram som regelbundet följs upp.

Enligt min mening är det angeläget att också elever med grava funktionshinder erbjuds en skolgång av hög kvalitet i Europaskolorna. Men det kan också vara så att Europaskolorna i vissa fall inte är det lämpligaste alternativet. Även de svenska utlandsskolorna bör vara beredda att erbjuda utbildning för barn med funktionshinder.

Sverige kommer inom befintliga budgetramar att målmedvetet verka för att möjligheterna till stöd i Europaskolorna ska öka. I avvaktan på mer långsiktiga förändringar är jag beredd att pröva möjligheten att kunna ge stöd till sådana elever vilkas föräldrar är statligt anställda eller som i en officiell kapacitet representerar Sverige utomlands.

Anf. 134 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Tack, skolministern, för svaret på min interpellation.

EU-parlamentariker och anställda i EU:s institutioner har rätt att ha sina barn kostnadsfritt i den europeiska skolan. Denna skola finansieras av skattemedel. Totalt rör det sig om 1,1 miljarder, där även svenska skattepengar ingår. Förutom detta står Skolverket för de svenska lärarnas löner vid skolan. Det handlar om totalt 13 miljoner kronor per år.

Om föräldrarna inte kan ha sina barn i Europaskolan, till exempel på grund av att skolan inte klarar av handikappade barn – och det gäller både lättare och gravare handikapp – kan svenska barn få gå i den utmärkta skandinaviska skolan i Waterloo utanför Bryssel. Problemet är bara att den tar ut en väldigt hög avgift. Svenska föräldrar får då inte denna avgift betald av sin hemkommun.

Precis som statsrådet konstaterar erbjuder Europaskolan inte några stödinsatser för barn med grava inlärningsproblem. Men det gäller faktiskt också barn med lindrigare inlärningsproblem. Mot bakgrund av vad jag har inhämtat menar jag att statsrådet ger en alltför positiv bild av utvecklingen av förhållandena för handikappade barn i Europaskolan. Även barn med lättare handikapp – till exempel dyslexi, hörselnedsättning och lindriga former av autism och koncentrationssvårigheter – erbjuds i realiteten inget särskilt stöd alls.

Europaskolan är, liksom andra internationella skolor i fransktalande länder, inspirerad av det franska skolsystemet, som i mycket skiljer sig från det svenska skolsystemet. Som statsrådet konstaterade i sitt svar går de flesta av barnen i dessa internationella skolor i fransktalande länders skolor. Det gör det naturligtvis inte lättare för barn som gått i svenska skolor och dessutom har ett handikapp av något slag att anpassa sig till den nya skolmiljön, ofta den franska skolmiljön.

Jag måste fråga statsrådet vad han egentligen menar med avslutningen i sitt svar. Statsrådet säger: ”Sverige kommer inom befintliga budgetramar att målmedvetet verka för att möjligheterna till stöd i Europaskolorna ska öka. I avvaktan på mer långsiktiga förändringar är jag beredd att pröva möjligheten att kunna ge stöd till sådana elever vilkas föräldrar är statligt anställda eller som i en officiell kapacitet representerar Sverige utomlands.” Jag skulle vilja veta om det innebär att det

blir ett direkt ekonomiskt stöd till föräldrar som hellre vill sätta sina barn i till exempel den skandinaviska skolan i Waterloo än i Europaskolan. Och vad betyder ”inom befintliga budgetramar”?

Prot. 2004/05:73
10 februari

Svar på
interpellationer

Anf. 135 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Gör man en snabb huvudräkning på de siffror som återfinns bland annat i Folkpartiets interpellation kan man konstatera att de medel Sverige i dag bidrar med till Europaskolorna mycket väl skulle kunna täcka också kostnader för att ta emot elever med grava funktionshinder. Sveriges hållning har ju varit att man inom den ekonomiska ram som Europaskolorna i dag har tillsammans med direktbidraget till lärarlönen borde kunna ordna med undervisning också för elever med grava funktionshinder. Detta är och kommer fortsatt att vara vår hållning.

Men jag menar också att man måste se om det ibland kan finnas alternativ till dessa Europaskolor. I vissa fall kan ju en svensk utlandsskola vara ett alternativ. Utlandsskolorna är, till skillnad från Europaskolan, skyldiga att följa bestämmelserna i grundskole- och gymnasieförordningarna så långt det är möjligt.

Skolverket har, till skillnad från Europaskolan, också tillsyn över utlandsskolorna. I ett tillståndsbeslut har Skolverket just kritiserat en utlandsskola för att åtgärdsprogram inte hade upprättats.

Vad regeringen alltså menar är att Sverige redan i dag – något som en snabb kalkyl ger vid handen – bidrar med ca 65 miljoner både direkt och indirekt till dessa skolor. Per elev betyder det 140 000–150 000 kr, alltså betydligt mer än vad elever i den svenska skolan vanligtvis kostar. Inom denna budgetram borde det finnas möjligheter att också ta emot elever med grava funktionshinder.

Dock har vi ännu inte kommit så långt som vi önskat – därav just min skrivning att jag är beredd att se över möjligheten att kanske göra riktade satsningar i väntan på att vår synpunkt vunnit gehör, nämligen att också Europaskolorna borde ge elever med grava funktionshinder en fullgod utbildning. Det har de, anser vi, redan i dag medel för.

Anf. 136 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Vad jag undrar och vad jag skulle vilja diskutera med statsrådet är om statsrådet delar min farhåga att det inom Europaskolan finns en negativ inställning – ja, kanske till och med en motvilja – till att arbeta med handikappade barn.

Sverige har väldigt gott rykte när det gäller att arbeta för handikappade, inte minst för barnen. Men jag undrar vad statsrådet, om nu de här utländska skolorna inte delar våra värderingar på detta område, är beredd att göra. Om nu pengar finns kunde man ju se om det inte går att bearbeta de attityder kring detta som finns i Europaskolan. Det kan göras mycket enkelt, nämligen genom att tala om att de 65 miljonerna kanske flyttas från en skola till en annan.

Efter vad jag hört finns det attitydskillnader mellan Sveriges skolsystem och till exempel det franska skolsystemet när det gäller inställningen till handikappade barn. Därför vill jag höra om statsrådet är beredd att lite mer direkt ta en diskussion med företrädare för Europaskolan om dess inställning till handikappade barn.

Anf. 137 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Jag vill inte spekulera i om det finns attityder av negativ karaktär; det känner jag inte till.

Sverige har målmedvetet framfört att förändringar av systemet är nödvändiga. En omfördelning av budgeten kan till exempel ske genom att man minskar den byråkratiska överbyggnaden, vilken vi anser är oproportionerligt stor. Vi menar också att decentralisering och ett ökat lokalt budgetansvar skulle ge skolorna en större operativ roll för förvaltning och ledning. Sammantaget skulle det innebära väsentligt större möjligheter för den enskilda skolan att anpassa utbildningen för den enskilda eleven. Det är en sådan förändring som vi från svensk sida skulle vilja se.

Jag måste ju säga att den senaste tidens debatt har fått mig att också fundera på om det här är bästa sättet att bidra till att barn och ungdomar, vars föräldrar antingen representerar Sverige eller också är anställda inom EU-institutionerna, ges en fullgod utbildning. Jag är beredd till en dialog om den frågan. I väntan på det kommer Sverige målmedvetet att driva på för att även elever med stora funktionshinder ska få en fullgod utbildning inom dessa skolor.

Anf. 138 HELENA BARGHOLTZ (fp):

Fru talman! Jag förstår inte riktigt vad skolministern sade om andra alternativ som skulle erbjudas utlandsstationerade föräldrars barn – om man hellre satsar på skolor i Sverige, internatskolor och sådant, om barnen skulle må bättre där.

Jag vill också påpeka att det är kolossalt arbetskrävande att vara EU-parlamentariker. Men i olika sammanhang har man från EU-parlamentet framhållit hur viktigt det är att till exempel småbarnsföräldrar, ensamma mammor och föräldrar med handikappade barn har möjlighet att vara EU-parlamentariker. Alla möjligheter som Sverige har när det gäller att underlätta den väldigt tuffa arbetsbörda som EU-parlamentarikerna har måste tas till vara.

Jag förstår alltså inte riktigt vad statsrådet avser med nämnda möjlighet till alternativ.

Anf. 139 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s):

Fru talman! Det alternativ som jag framför allt talar om är naturligtvis de utlandsskolor som redan i dag finansieras av Sverige och som också lyder under våra skollagar, läroplaner med mera. Det är vad jag kan se som ett fullgott alternativ. De skolorna har ju redan i dag skyldighet att ge utbildning enligt svenska regler.

Jag menar att vi även här borde fundera på om detta kan vara ett bättre alternativ om vi inte till fullo lyckas med vår föresats att se till att Europaskolorna ger alla barn en fullgod utbildning. Jag har en förhoppning om att vi når framgång, men vi måste nog vara öppna för att också se om det finns alternativ om vi inte skulle nå framgång.

Viktigast är ändå att vi ser till att alla barn och ungdomar får en god utbildning. De mål vi har i Sverige bör också vara de mål som vi har för dem som representerar Sverige utomlands eller för den delen för dem som, som i det här fallet, jobbar inom EU-institutionerna.

Anmäldes och bordlades

Motion

med anledning av framst. 2004/05:RS1 Ändringar i riksdagsförvaltningens instruktion

2004/05:K11 av Gustav Fridolin m.fl. (mp)

15 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 10 februari

2004/05:374 av *Mikael Oscarsson* (kd) till utbildnings- och kulturminister Leif Pagrotsky

Hizbullahs tv-kanal Al-Manar och antisemitism i statskontrollerad arabisk dagspress

2004/05:375 av *Gunnar Andrén* (fp) till finansminister Pär Nuder

Trängselskatt och skattebetalare

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 10 februari

2004/05:923 av *Cecilia Widegren* (m) till finansminister Pär Nuder

Budgetlagen

2004/05:924 av *Marietta de Pourbaix-Lundin* (m) till statsrådet Ylva

Johansson

Nationella hjälplinjens framtid

2004/05:925 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till statsrådet Ylva Jo-

hansson

Personliga ombud

2004/05:926 av *Anne Marie Brodén* (m) till socialminister Berit Andnor

Bilstöd

2004/05:927 av *Lennart Kollmats* (fp) till utbildnings- och kulturminister

Leif Pagrotsky

Konstens frihet

2004/05:928 av *Anita Brodén* (fp) till statsrådet Barbro Holmberg

Kvinnors skyddsbehov i asylprocessen

2004/05:929 av *Gunnar Axén* (m) till statsminister Göran Persson

Förtroendekommission för fackföreningsrörelsen

2004/05:930 av *Anna Grönlund Krantz* (fp) till statsrådet Ibrahim Baylan
Våld i skolan
2004/05:931 av *Allan Widman* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Omlokalisering av statliga myndigheter
2004/05:932 av *Christer Nylander* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Utbyggnaden av E 22
2004/05:933 av *Carl-Axel Roslund* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Sjöfartsverkets planer på ett VTS-center i Öresund
2004/05:934 av *Jeppé Johnsson* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Snatteribrott
2004/05:935 av *Johan Pehrson* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Gänginsatser i förorterna

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 9 februari

2004/05:830 av *Ann-Kristine Johansson* (s) till statsrådet Ibrahim Baylan
Individuella programmet och praktiska, yrkesinriktade program
2004/05:853 av *Luciano Astudillo* (s) till utbildnings- och kulturminister
Leif Pagrotsky
Ett lexikon mellan svenska och pashto
2004/05:862 av *Ulf Sjösten* (m) till statsrådet Ibrahim Baylan
Skolverkets rapport *Mer kunskap för pengarna*

den 10 februari

2004/05:835 av *Johan Löfstrand* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Monopolställningen för RMV vid faderskapsbestämning
2004/05:838 av *Liselott Hagberg* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Tingsrättsorganisationen i Södermanland
2004/05:849 av *Inger René* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Äktenskap eller partnerskap för homosexuella
2004/05:850 av *Johan Linander* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Besparingar på åklagarna
2004/05:863 av *Ulla Löfgren* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Lycksele tingsrätt
2004/05:864 av *Yvonne Ångström* (fp) till justitieminister Thomas Bodström
Lycksele tingsrätt

2004/05:876 av *Ulrik Lindgren* (kd) till justitieminister Thomas Bodström

Mötes- och demonstrationsfrihet

2004/05:877 av *Hans Hoff* (s) till justitieminister Thomas Bodström
Polisens möjlighet att förfölja lagöverträdare

Prot. 2004/05:73
10 februari

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 15 februari.

18 § Kammaren åtskildes kl. 18.26.

Förhandlingarna leddes

av tredje vice talmannen från sammanrådets början till ajourneringen kl. 12.34,

av andre vice talmannen därefter till och med 6 § anf. 69,

av förste vice talmannen därefter till och med 10 § anf. 98 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanrådets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Hänvisning av ärenden till utskott	1
3 § Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien	1
konstitutionsutskottets betänkande 2004/05:KU21	1
Anf. 1 GÖRAN LENNMARKER (m)	1
(Beslut fattades under 5 §.)	2
4 § Beslut om ärenden som slutdebatterats den 9 februari.....	3
KU12 Offentlighet och sekretess samt integritetsfrågor	3
KU22 Offentlighet och sekretess samt integritetsfrågor – förenklad ordning	3
KU14 Statlig förvaltning, m.m.	3
LU8 Konsumentfrågor	5
LU10 Barn och föräldrar m.m.	7
MJU6 Genomförande av EG:s direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka	10
5 § Beslut om ärende som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	10
KU21 Sekretess hos den kommission och det råd som har inrättats med anledning av naturkatastrofen i Asien	10
Ajournering.....	10
Återupptagna förhandlingar	10
6 § Frågestund	10
Anf. 2 ANDRE VICE TALMANNEN	10
<i>Strandskyddet</i>	10
Anf. 3 SVEN BERGSTRÖM (c)	10
Anf. 4 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	11
Anf. 5 SVEN BERGSTRÖM (c)	11
Anf. 6 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	12
<i>Dramatiska institutets barndomsprojekt</i>	12
Anf. 7 INGER DAVIDSON (kd).....	12
Anf. 8 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s)	12
Anf. 9 INGER DAVIDSON (kd).....	13
Anf. 10 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	13
<i>Långtidssjukskrivnas ersättningsnivå</i>	13
Anf. 11 Förste vice talman PER WESTERBERG (m).....	13
Anf. 12 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	13
Anf. 13 Förste vice talman PER WESTERBERG (m).....	14
Anf. 14 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	14
<i>Facklig verksamhet i Lettland</i>	14
Anf. 15 CARL B HAMILTON (fp).....	14
Anf. 16 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	14
Anf. 17 CARL B HAMILTON (fp).....	15
Anf. 18 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	15

<i>Framtida energiförsörjning</i>	15
Anf. 19 LARS WEGENDAL (s).....	15
Anf. 20 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	16
Anf. 21 LARS WEGENDAL (s).....	16
Anf. 22 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	16
<i>Apotekets annonskampanj för munhälsa</i>	17
Anf. 23 HARALD NORDLUND (fp).....	17
Anf. 24 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	17
Anf. 25 HARALD NORDLUND (fp).....	17
Anf. 26 Statsrådet YLVA JOHANSSON (s).....	17
<i>Utbyggnad av fossilgasnätet</i>	17
Anf. 27 INGEGERD SAARINEN (mp).....	17
Anf. 28 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	18
Anf. 29 INGEGERD SAARINEN (mp).....	18
Anf. 30 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	18
<i>Dramatiska institutets barndomsprojekt</i>	19
Anf. 31 MARGARETA PÅLSSON (m).....	19
Anf. 32 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	19
Anf. 33 MARGARETA PÅLSSON (m).....	19
Anf. 34 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	19
<i>Fredsarbetet i Somalia</i>	20
Anf. 35 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s).....	20
Anf. 36 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	20
Anf. 37 MARIAM OSMAN SHERIFAY (s).....	20
Anf. 38 Utrikesminister LAILA FREIVALDS (s).....	20
<i>Selektering på arbetsmarknaden</i>	20
Anf. 39 KENNETH LANTZ (kd).....	20
Anf. 40 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	21
Anf. 41 KENNETH LANTZ (kd).....	21
Anf. 42 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	21
<i>Vindkraftspark i Öresund</i>	22
Anf. 43 EWA THALÉN FINNÉ (m).....	22
Anf. 44 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	22
Anf. 45 EWA THALÉN FINNÉ (m).....	22
Anf. 46 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	23
<i>Långtidssjukskrivnas ersättningsnivå</i>	23
Anf. 47 STAFFAN DANIELSSON (c).....	23
Anf. 48 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	23
Anf. 49 STAFFAN DANIELSSON (c).....	23
Anf. 50 Statsrådet HANS KARLSSON (s).....	24
<i>Lokala byggprojekt för rimliga hyror</i>	24
Anf. 51 KENNETH G FORSLUND (s).....	24
Anf. 52 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	24
<i>Stimulans i bostadsbyggandet</i>	24
Anf. 53 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	24
Anf. 54 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	25
Anf. 55 NINA LUNDSTRÖM (fp).....	25
Anf. 56 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s).....	25

<i>Fusk med bidrag och sjukförsäkring</i>	25
Anf. 57 ANNA LILLIEHÖÖK (m)	25
Anf. 58 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	26
Anf. 59 ANNA LILLIEHÖÖK (m)	26
Anf. 60 Statsrådet HANS KARLSSON (s)	26
<i>Etisk prövning av Dramatiska institutets barndomsprojekt</i>	26
Anf. 61 ERLING WÄLIVAARA (kd)	26
Anf. 62 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s)	27
Anf. 63 ERLING WÄLIVAARA (kd)	27
Anf. 64 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s)	27
<i>Trängselskatten</i>	27
Anf. 65 MARTIN ANDREASSON (fp)	27
Anf. 66 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	28
Anf. 67 MARTIN ANDREASSON (fp)	28
Anf. 68 Samhällsbyggnadsminister MONA SAHLIN (s)	28
Anf. 69 ANDRE VICE TALMANNEN	28
7 § Svar på interpellation 2004/05:335 om resurserna inom kriminalvården	29
Anf. 70 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	29
Anf. 71 KARIN GRANBOM (fp)	29
Anf. 72 JEPPE JOHNSSON (m)	30
Anf. 73 JOHAN PEHRSON (fp)	31
Anf. 74 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	33
Anf. 75 KARIN GRANBOM (fp)	34
Anf. 76 JEPPE JOHNSSON (m)	35
Anf. 77 JOHAN PEHRSON (fp)	35
Anf. 78 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	36
Anf. 79 KARIN GRANBOM (fp)	37
Anf. 80 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	37
8 § Svar på interpellation 2004/05:336 om resurserna inom Polisen	38
Anf. 81 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	38
Anf. 82 TORKILD STRANDBERG (fp)	39
Anf. 83 JOHAN PEHRSON (fp)	39
Anf. 84 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	41
Anf. 85 TORKILD STRANDBERG (fp)	42
Anf. 86 JOHAN PEHRSON (fp)	43
Anf. 87 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	43
Anf. 88 TORKILD STRANDBERG (fp)	45
Anf. 89 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	45
9 § Svar på interpellation 2004/05:343 om resurserna inom domstolsväsendet	46
Anf. 90 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	46
Anf. 91 JAN ERTSBORN (fp)	46
Anf. 92 JOHAN PEHRSON (fp)	47
Anf. 93 Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	48
Anf. 94 JAN ERTSBORN (fp)	49
Anf. 95 JOHAN PEHRSON (fp)	50

Anf. 96	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	51
Anf. 97	JAN ERTSBORN (fp)	52
10 §	Svar på interpellation 2004/05:344 om poliser i	
	Stockholms län	52
Anf. 98	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	52
Anf. 99	GUNNAR ANDRÉN (fp)	53
Anf. 100	MARTIN ANDREASSON (fp)	54
Anf. 101	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	55
Anf. 102	GUNNAR ANDRÉN (fp)	55
Anf. 103	MARTIN ANDREASSON (fp)	56
Anf. 104	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	56
Anf. 105	GUNNAR ANDRÉN (fp)	57
Anf. 106	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	58
11 §	Svar på interpellation 2004/05:354 om utredning om	
	könsneutral äktenskapslagstiftning	58
Anf. 107	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	58
Anf. 108	YVONNE ANDERSSON (kd)	59
Anf. 109	TASSO STAFILIDIS (v)	59
Anf. 110	MARIANNE CARLSTRÖM (s)	60
Anf. 111	MARTIN ANDREASSON (fp)	61
Anf. 112	BÖRJE VESTLUND (s)	62
Anf. 113	INGER RENÉ (m)	63
Anf. 114	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	64
Anf. 115	YVONNE ANDERSSON (kd)	65
Anf. 116	TASSO STAFILIDIS (v)	66
Anf. 117	MARIANNE CARLSTRÖM (s)	66
Anf. 118	MARTIN ANDREASSON (fp)	67
Anf. 119	BÖRJE VESTLUND (s)	67
Anf. 120	INGER RENÉ (m)	68
Anf. 121	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	68
Anf. 122	YVONNE ANDERSSON (kd)	69
Anf. 123	Justitieminister THOMAS BODSTRÖM (s)	69
12 §	Svar på interpellation 2004/05:346 om insatser till stöd	
	för personer som hotas av hedersrelaterade brott	70
Anf. 124	Statsrådet JENS ORBACK (s)	70
Anf. 125	MARTIN ANDREASSON (fp)	71
Anf. 126	TASSO STAFILIDIS (v)	72
Anf. 127	Statsrådet JENS ORBACK (s)	73
Anf. 128	MARTIN ANDREASSON (fp)	74
Anf. 129	TASSO STAFILIDIS (v)	75
Anf. 130	Statsrådet JENS ORBACK (s)	75
Anf. 131	MARTIN ANDREASSON (fp)	76
Anf. 132	Statsrådet JENS ORBACK (s)	76
13 §	Svar på interpellation 2004/05:324 om handikappade	
	barn vid de europeiska skolorna	77
Anf. 133	Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s)	77
Anf. 134	HELENA BARGHOLTZ (fp)	78
Anf. 135	Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s)	79

Anf. 136 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	79
Anf. 137 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	80
Anf. 138 HELENA BARGHOLTZ (fp).....	80
Anf. 139 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (s).....	80
14 § Bordläggning.....	81
15 § Anmälan om interpellationer	81
16 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	81
17 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	82
18 § Kammaren åtskildes kl. 18.26.	83

Elanders Gotab, Stockholm 2005